

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OBILOVINY

2020

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agrární komora ČR
Agrotest fyto, s.r.o. Kroměříž
Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu
Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Český statistický úřad (ČSÚ)
Ekonomický servis Ministerstva zemědělství USA
(USDA Economic Research Service)
Evropská komise (EK)
International Grain Council (IGC)
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo zemědělství České republiky
Official Journal of the European Union – Úřední věstník Evropské unie
Organizace OSN pro výživu a zemědělství
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)
Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. (VÚPS)
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Odbor zemědělských komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. František Kůst, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.**

Počáteční zásoby představují veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. František Kůst

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-611-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

PROSINEC
2020

OBSAH

Úvod	3
Seznam zkratk.	3
Souhrn	4
Opatření na trhu obilovin České republiky	6
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	6
3. Zásahy SZIF platební agentury	7
4. Celní opatření v ČR	9
5. Licenční politika	10
6. Daňová politika	11
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám.	11
8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin	13
9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám	14
10. Podpůrné programy pro rok 2020	17
11. Nepotravinářské využití obilovin	26
Mezinárodní trh s obilovinami	29
Trh s obilovinami v České republice	45
Obiloviny celkem	47
Pšenice	58
Žito.	68
Ječmen	74
Oves	81
Kukuřice	86
Triticale.	93
Ostatní obiloviny	96
Přílohy	98

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z března 2021 navazuje na zprávu vydanou v únoru 2020. Vychází z údajů dostupných do 18. 2. 2021, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém oddílu aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami s důrazem na sousední země a ve třetím oddílu situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese: www.eagri.cz.

SEZNAM ZKRATEK

CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení
CZV	Ceny zemědělských výrobců
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
DG TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Eurozóny
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
GMO	Geneticky modifikovaný organismus(-y)
IGC	International Grain Council, Mezinárodní rada pro obiloviny
IN	Intervenční nákup
MATIF	Marché á Terme International de France, Komoditní termínovaná burza ve Francii
MFN	Most favoured nation – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995
NOAA	National Oceanic and Atmospheric Administration, Národní úřad pro oceán a atmosféru

NASA	National Aeronautics and Space Administration Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
NK	Nařízení Komise (ES)
NR	Nařízení Rady (ES)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIC	Office National Interprofessionel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny
PGRFLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	Program rozvoje venkova
SOT	Společná organizace trhu
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USD	Zkratka amerického dolaru, měnové jednotky USA
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2020 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2020 celkové rozlohy **1 344,9 tis. ha**. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 320–1 400 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o mírný pokles o 17,3 tis. ha (tj. o 1,3 %). Z ozimých druhů obilovin bylo zaznamenáno výrazné snížení osevních ploch pouze u ozimé pšenice, kdy činil pokles o 39,9 tis. ha (tj. o 4,9 %). U ostatních ozimých obilovin byl naopak zaznamenán různě velký nárůst – u ozimého ječmene činil nárůst 6,9 tis. ha (tj. o 6,4 %); u ozimého žita o 0,3 tis. ha (1,0%) a u triticales byl ve výši 2,4 tis. ha (tj. o 6,1 %). U jarních obilovin došlo kromě pšenice jarní k různě velkému růstu osevních ploch, z toho největší byl u jarního ječmene a kukuřice na zrno ve výši 5,4 tis. ha (2,5 %) a 2,8 tis. ha (3,7%). Pokles u jarní pšenice činil 1,0 tis. ha (tj. 3,9 %).

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Stále dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2020 bylo v ČR pěstováno 774,6 tis. ha ozimé pšenice. Ozimá pšenice opětovně překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin a dosáhla úrovně **58,0 %**. Procentický nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly všechny druhy ozimých obilovin kromě ozimé pšenice, u které činil pokles o 2,0 %. Nárůst u ozimého žita činil 0,1 %; u ozimého ječmene o 0,6 % a u triticales o 0,3 %;). K stagnaci či nárůstu došlo u všech jařin (u jarní pšenice o 0,0 %; u kukuřice na zrno o 0,4 %; u jarního ječmene o 0,6 %; u ovsa o 0,4 % a u ostatních obilovin o 0,1 %).

Celková sklizeň obilovin v roce 2020, vycházející z definitivní sklizně obilovin stanovené dle ČSÚ k 18. 2. 2021, činí **8 126,7 tis. tun**. Jedná se o pokračování meziročního nárůstu produkce obilovin, neboť opětovně došlo k navýšení o 480,5 tis. tun – tj. o 6,3 %, (v roce 2019 činilo navýšení 675,3 tis. tun tj. o 9,7 %). Dosažená celková produkce obilovin v roce 2020 je srovnatelná s výší produkce, která byla zaznamenána v ročníku 2011 a 2015. Vyšší úroveň sklizně obilovin, avšak s velmi průměrnými jakostními parametry bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nebude měnit, což znamená, že setrvá trh s převládajícími rysy vysoké nabídky nad poptávkou s určitým nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny.

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2019/2020 z celkové plochy 53,1 mil. ha sklizeno 294,5 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 294,4 mil. tun. Jednalo se o nadprůměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 131,2 mil. tun pšenice seté, 7,4 mil. tun pšenice tvrdé, 55,0 mil. tun ječmene, 70,1 mil. tun kukuřice, 8,4 mil. tun žita, 7,1 mil. tun ovesa a 14,7 mil. tun ostatních obilovin, z toho 11,0 mil. tun triticales.

Sklizeň potravinářské pšenice byla v tomto roce v EU rekordní. Celková využitelná produkce obilovin v EU vzrostla oproti marketingovému roku 2018/2019, kdy bylo sklizeno 268,9 mil. tun obilovin, o 9,5 %. Meziroční nárůst produkce se týkal pšenice seté, ječmene, žita, ovesa a ostatních obilovin, ale u pšenice tvrdé byla produkce oproti předchozímu roku nižší. Produkce obilovin meziročně vzrostla v celé EU.

Na základě odhadů EK z ledna 2021 by v aktuálním marketingovém roce 2020/2021 mělo být z celkové plochy 52,4 mil. ha sklizeno 271,5 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2020/2021 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 271,5 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 115,9 mil. tun, pšenice tvrdá 7,2 mil. tun, ječmen 54,3 mil. tun, kukuřice 60,2 mil. tun, žito 8,9 mil. tun, oves 8,1 mil. tun, triticales 11,1 mil. tun a ostatní obiloviny 4,6 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem se celková využitelná produkce obilovin v EU snížila o 8,8 % a jedná se o průměrnou sklizeň. V marketingovém roce 2019/2020 byl opět zahájen v ČR intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky nebylo od 1. listopadu 2019 do 31. května 2020 nabídnuto do intervenčního nákupu **žádné množství obilovin**.

V marketingovém roce 2020/2021 bude intervenční nákup obilovin v ČR realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1308/2013 v aktuálním znění pro **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3,0 miliony tun pro celou EU**.

Celkový dovoz obilovin ve výši **335,2 tis. tun** v marketingovém roce 2019/2020 je oproti předchozímu ročníku nižší o 123,9 tis. tun. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2020/2021 se očekává (z důvodu vyšší sklizně, ale s průměrnými kvalitativními parametry) na úrovni **312,0 tis. tun**. U zpracovaných výrobků mírně klesl objem dovozu pšeničné mouky o 1,9 tis. tun na 71,1 tis. tun, a dovoz žitné mouky také poklesl o 0,6 tis. tun na 0,5 tis. tun. U celkového vývozu se očekává jeho meziroční nárůst z **2 833,7 tis. tun** v marketingovém roce 2019/2020 na **3 221,0 tis. tun** v marketingovém roce 2020/2021. Uvedený celkový vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin.

V marketingovém roce 2020/2021 je i nadále zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se proto očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet především ve formě pšenice, ale také ječmene a kukuřice. Tyto přebytky z letošní sklizně by se pak měly odčerpat opětovně vysokým exportem.

Po vyšší produkci obilovin ze sklizně roku 2020 došlo ke stagnaci či mírnému poklesu cen na obilném trhu ČR ihned po žních. U většiny komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě, nastoupil stagnující trend či postupné snižování cen. Ceny většiny komodit pozvolna klesaly, ale přesto dosahovaly rentabilních úrovní. Tyto ceny byly vykazovány u všech druhů obilovin. U pšenice potravinářské byla dosažena nejvyšší cenová hladina v druhé polovině marketingového roku 2020/2021 v úrovni **4 486 Kč/t**.

Pro marketingový rok 2020/2021 se předpokládá, že vlivem vyšší produkce obilovin s průměrnými kvalitativními parametry, dojde k různému kolísání cen na obilném trhu (a to směrem nahoru i dolů) u většiny komodit, a to také s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin. Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou na začátku roku 2020 úrovně **4 200–4 900 Kč** a u krmné pšenice **4 000–4 300 Kč**.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečují regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko – politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v programovacím období (2014–2020) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT s obilovinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení Výboru pro společnou organizaci trhů (VSOT), který je tvořen zástupci EK a členských států, a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí, a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s obilovinami v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond.

Evropská unie praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních společných organizací trhu byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o
 - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá záruky požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a stanovuje vývozní cla.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a odepisování vyvážených množství na licencích.
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebrání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen.

Platební agentura úzce spolupracuje s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury (v některých zemích EU) rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci Společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady – společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita – financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společné organizace trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2019/2020

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro hospodářský rok 2019/2020 byl v rámci všech členských států EU 27 stanoven množství strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množství strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2019:

V hospodářském roce 2019/2020 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

Intervenční skladování obilovin:

SZIF neevidoval v hospodářském roce 2019/2020 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 31. října 2020 vykazovala 535 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 383 tis. tun, Loco cizí 33 tis. tun, Destinace 119 tis. tun. SZIF měl ke dni 31. října 2020 uzavřeno 46 smluv v 80 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky.

Intervenční prodej obilovin:

V hospodářském roce 2019/2020 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2020/2021

Realizace intervenčního nákupu obilovin v hospodářském roce 2020/2021 je předepsána nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a dále prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

V České republice je intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

V marketingovém roce 2020/2021 je otevřen **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU 27 a minimální množství pro podání jedné nabídky pšenice bude činit 160 tun.** Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2020/2021 jsou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese <http://www.szif.cz> (budou umístěny v sekci SZIF poskytuje – Společná organizace trhu – Rostlinná výroba – Obiloviny – Intervenční nákup obilovin – Ke stažení – Příručky, důležité informace).

4. Celní opatření v ČR

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii – DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 952/2013.

- Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2015/2447, kterým se vydává celní kodex Společenství v platném znění.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Celní zákon č. 242/2016 Sb.
- Vyhláška č. 245/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona
- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží.
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízení Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístním číselným kódem, známými jako „order number“ (ON). Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz některých zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí. Dovoze, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do dovozního doprovodného dokladu při propouštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence je složení záruky, která se držiteli licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond, viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ostatní licence, nevztahující se

na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v některých případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a) národními předpisy:

vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č. 201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz,

b) předpisy EU:

nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení č. 1982/2004.

Začátkem roku 2019 došlo k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Měnily se mimo jiné limity hodnot zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2019. Práh pro vykazování od 1. 1. roku 2019 činí 12 miliónů Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU. Další významnou změnou byla povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné, a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmito výkazy, je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2019 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí je založen na Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016, která stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Dovozy a vývozy některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz

6. Daňová politika

Jako člen EU je Česká republika povinná uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je zákon o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen „topné oleje“) a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen „zelená nafta“). Od 1. ledna 2013 došlo ke snížení vratky části spotřební daně z tzv. zelené nafty, kdy se změnil nárok na vrácení z původních 60 % na 40 % spotřební daně, vznikající právnickým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška č. 79/2019 Sb., s účinností od 21. 3. 2019, kterou se mění vyhláška č. 176/2017 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě.

7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z února 2020 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 23 roku 2021.

Zákon č. 544/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 1. 1. 2021

Uveřejněno v č. 224/2020 Sbírky zákonů.

Zákon č. 481/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 1. 1. 2021

Uveřejněno v č. 196/2020 Sbírky zákonů.

Zákon č. 334/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 1. 9. 2020

Uveřejněno v č. 134/2020 Sbírky zákonů.

Zákon č. 229/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2.

Účinnost od 30. 4. 2020, s výjimkou čl. I bodů 7 až 10 – I. 10. 2020 a čl. I bod 6 – I. 1. 2021

Uveřejněno v č. 83/2020 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 567/2020 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 1. 2021

Uveřejněno v č. 233/2020 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 566/2020 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády.

Účinnost od 1. 1. 2021

Uveřejněno v č. 233/2020 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 277/2020 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 7. 2020

Uveřejněno v č. 105/2020 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 270/2020 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 6. 2019

Uveřejněno v č. 102/2020 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 57/2019 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními.

Účinnost od 1. 3. 2019

Uveřejněno v č. 23/2019 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 548/2020 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 1. 2021

Uveřejněno v č. 225/2020 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 315/2020 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 7. 2020

Uveřejněno v č. 126/2020 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 313/2020 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 7. 2020

Uveřejněno v č. 124/2020 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 256/2020 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd.

Účinnost od 1. 6. 2020

Uveřejněno v č. 94/2020 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedena základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tato platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013,

kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují se nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Rady (EU) č. 1307/2013,

kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,

pokud jde o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014,

kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní závěrky, jistoty a použití eura.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014,

kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2010,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (EHS) č. 1234/2007, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 1301/2006,

kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty, které podléhají režimu dovozních licencí – zrušeno č. 2020/760 dne 31. 12. 2020.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008,

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o pravidla týkající se uvolnění a propadnutí jistot složených za tyto licence, a kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 341/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2390/98, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 376/2008 a (ES) č. 507/2008.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1239,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o režim dovozních a vývozních licencí.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

Harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny jsou vydány Českým normalizačním institutem, Praha a jsou uvedeny níže:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický.

Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-8 Obiloviny potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská pro mlýnské zpracování.

Vydání provedeno v červenci 2020; platí od 1. 7. 2020.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (*triticales*).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čírok.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (*Triticum durum*).

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek.

Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003.

ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 12: Zkoušení obilovin – Třídění sladovnického ječmene – Praktická metoda.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky – Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači.

Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čírok – Stanovení obsahu taninu.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny – Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda.

Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky – Odběr vzorků ze statických dávek.

Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolina z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena.

Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich – Stanovení obsahu popela spalováním.

Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn.

Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998

Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005.

Vydání Změny Z1 provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna Z1 k ČSN 46 12006-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice z července 2001.

Vydání Změny Z1 provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok z ledna 2003.

Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (Triticum durum) z ledna 2002.

Vydání Změny Z1 provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

Vydané předpisové ČSN jsou k dostání v síti prodejen norem v celé ČR a vydané předpisové podnikové normy (PN) jsou k dostání u vydavatele PN. Technické normy (včetně jejich změn) se nevztahují na obiloviny, luštěniny a olejninu nakupované SZIF a dále pro skladování v zemědělských veřejných skladech.

10. Podpůrné programy pro rok 2020

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2020 prakticky nezměnil a zůstal v základních podporách stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na: **I. Přímé platby a přechodné vnitrostátní podpory**

II. Program rozvoje venkova na období 2014–2020

III. Národní podpory

I. Přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu na venkově prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – voluntary coupled support).

Po celé období 2015–2020 je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, 30 % obálky je určeno na greening, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci – 15 % obálky a na platbu pro mladé zemědělce.

Z národního rozpočtu jsou pak vypláceny platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top – Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross Compliance).

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). V roce 2020 však byl termín pro podání Jednotné žádosti posunut na 15. června, a to z důvodu pandemie Covid-19.

► Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž jeho poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním požadavků kontrol podmíněnosti: DZES a PPH.

Nově je pro poskytnutí SAPS i dalších plateb na plochu nutné prokázat právní důvod k užívání deklarované plochy.

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS činí 1 ha zemědělské půdy.

Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2010	581,177	165,07	4 060,80
2011	667,365	189,32	4 686,50
2012	755,659	214,28	5 387,30
2013	832,828	235,86	6 068,88
2014	773,751	218,08	5 997,23
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19

Pramen: MZe; směnný kurz: 27,233 Kč/EUR

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácen spolu s greeningovou platbou.

► **Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)**

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí.

Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce:

Vnitrostátní stropy a sazby greening

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,180	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,020	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,233	73,94	2 013,64

Pramen: MZe

► Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let.

Platba pro mladé zemědělce se poskytne fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu v rámci SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS.

Sazba platby pro MZ pro rok 2020 byla stanovena ve výši 1 822,09 Kč/ha.

► Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

Prostřednictvím VCS jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, mezi které patří: ovoce, zelenina, brambory, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, chmel, chov skotu, ovčí a koz.

Celkově je na tyto sektory určeno 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,46 mld. Kč).

► Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožnila novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i pro období 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS.

PVP jsou poskytovány výhradně z rozpočtu ČR, objem finančních prostředků, který může být v roce 2020 vyplacen, se však v souladu s evropskou legislativou snížil na 50 % z finančního rámce schváleného Komisí pro rok 2013.

Na místo plánovaného ukončení poskytování, bude výplata PVP za podmínek jako v roce 2020 pokračovat i během přechodného období 2021–2022.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Výše sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP v roce 2020

Sektor	Sazba
Zemědělská půda	1 18,04 Kč/ha
Chmel	3 187,00 Kč/ha
Brambory na škrob	1 020,40 Kč/t
Přežvýkavci	64,24 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	72,40 Kč/VDJ
Ovce/kozy	41,03 Kč/VDJ

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

Výše vnitrostátního stropu na PVP pro rok 2020

Rok	2020
Výše vnitrostátního stropu (tis. EUR)	21 684,00
Výše vnitrostátního stropu (tis. Kč)	542 100,00

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

Poznámka: Zaokrouhleno, při přepočtu na Kč byl použit kurz 25 Kč/EUR.

Další informace jsou k dispozici na webových stránkách www.eagri.cz a www.szif.cz.

II. Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020

Z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé obilovin čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a nadále je možné čerpat z operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, která vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

► Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

V 1., 3. a 5. kole příjmu žádostí mohli dotace z této operace čerpat všichni zemědělské podnikatelé na projekty od 100 tis. do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. V 7. kole příjmu pak mohli čerpat na projekty od 100 tis. do 75 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace byla 40 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (ANC) oblastech o 10 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pro pěstování obilovin se v 1., 3., 5. a 7. kole příjmu žádostí dotovaly zejména investice do pořízení čistících a sušících i dalších potřebných technologií a mobilní stroje. Z investičních dotací nebylo možné dotovat stavební náklady na sklady obilovin.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Na pěstování obilovin tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- b) Rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelé, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) Rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) Rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000, Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Na přelomu září a října 2015 proběhlo 1. kolo příjmu žádostí o dotaci z této operace.

Stav administrace 1. kola ke dni 31. 10. 2020:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	202	54 813 424	140	38 101 529
Záměr g)	352	310 643 383	277	233 884 258
Záměr l)	143	1 066 539 415	51	488 808 071
Operace 4.1.1 Celkem	2 233	7 543 694 537	1 308	3 821 218 809

Pramen: MZe, 2020

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 119 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 300 mil. Kč. Z toho 49 projektů s požadavkem na dotaci 100 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

Na přelomu září a října 2016 proběhlo 3. kolo příjmu žádostí o dotaci (ve 2. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 3. kola ke dni 31. 10. 2020:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	682	234 865 071	432	147 143 383
Záměr g)	592	593 615 417	198	209 725 643
Záměr l)	140	1 440 151 416	32	384 576 488
Operace 4.1.1 Celkem	3 853	6 478 874 388	2 331	3 109 470 106

Pramen: MZe, 2020

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 414 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 386 mil. Kč. Z toho 162 projektů s požadavkem na dotaci 135 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

V termínu od 10. 10.–31. 10. 2017 proběhlo 5. kolo příjmu žádostí (ve 4. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 5. kola ke dni 31. 10. 2020:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	557	194 268 286	204	63 052 272
Záměr g)	577	558 031 668	149	137 069 563
Záměr l)	105	1 136 878 248	25	266 220 162
Operace 4.1.1 Celkem	3 661	5 784 835 307	1 159	1 454 963 070

Pramen: MZe, 2020

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 234 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 169 mil. Kč. Z toho 1 projekt s požadavkem na dotaci 500 tis. Kč byl schválen k podpoře.

V říjnu roku 2018 proběhlo 7. kolo příjmu žádostí o dotaci (v 6. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 7. kola ke dni 31. 10. 2020:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	417	147 322 025	266	92 286 358
Záměr g)	350	369 619 848	186	192 067 670
Záměr l)	86	796 243 616	28	315 212 319
Operace 4.1.1 Celkem	2 703	5 256 935 233	1 633	2 481 984 692

Pramen: MZe, 2020

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 80 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 32 mil. Kč. Z toho 14 projektů s požadavkem na dotaci 6 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

V termínu 14. 7.–4. 8. 2020 bylo vyhlášeno zatím poslední – 10. kolo příjmu žádostí o dotaci,

a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Vzhledem k tomu, že toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti, nebyla podpora obilovin v tomto kole zařazena. V rámci rostlinné výroby byla podpora určena pouze pro komodity ovoce, zelenina včetně brambor, chmel a vinná réva. Další příjem žádostí je plánován v rámci 12. kola v červnu 2021. I v tomto kole však bude podpora vyhrazena pouze pro citlivé sektory, do nichž pravděpodobně nebudou zahrnuty obiloviny.

► Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Již z názvu je patrné, že podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. EUR, což činí cca 1,2 mil. Kč.

První příjem žádostí v této operaci proběhl ve **2. kole** příjmu žádostí o dotaci v květnu 2016. Bylo podáno 682 žádostí s požadavkem na dotaci 852 500 000 Kč. 501 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 626 250 000 Kč bylo schváleno k podpoře.

Další příjem žádostí proběhl ve **4. kole** v dubnu 2017. Bylo podáno 478 žádostí s požadavkem na dotaci 597 500 000 Kč. 226 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 282 500 000 Kč bylo schváleno k podpoře.

Dále proběhl příjem žádostí v **6. kole** v dubnu 2018. Bylo podáno 377 podnikatelských plánů s požadavkem na dotaci 452 400 000 Kč. Schváleno k podpoře bylo 314 žádostí s požadavkem na dotaci 376 800 000 Kč.

Zatím poslední příjem žádostí se konal v říjnu 2020 v rámci **11. kola**. Bylo podáno 212 žádostí s výší požadované dotace 254 400 000 Kč. Prozatím došlo pouze k fázi doporučení, kdy bylo celkem doporučeno 201 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 241 200 000 Kč. Další příjem žádostí v této operaci proběhne rovněž v rámci 12. kola v červnu 2021.

Další možnosti poskytovala také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**, jinými slovy zemědělské inovace. Zde se podpora poskytovala na výzkum a vývoj a na investice spojené s vyvíjeným produktem, postupem či technologií.

Na zpracování obilovin pak je možné čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, a to na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

III. Národní podpory

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství
2. Podpory PGRLF

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, §2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2020**. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 847 z 39. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 4. 12. 2019 (sněmovní tisk č. 647).

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. – biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.

Podpora do výše 25 % u polních druhů řepka olejka, kukuřice (včetně kukuřice na zrno pro potravinářské a krmné užití), slunečnici, maximálně 290 Kč/ha, obiloviny, luskoviny, maximálně však u druhu řepka olejka 384 Kč/ha, kukuřice 450 Kč/ha, obilnin 518 Kč/ha a luskovin 366 Kč/ha. Na ostatní druhy plodin (nevyjmenované v rozhodnutí Evropské komise) nebude podpora poskytována s výjimkou okrasných rostlin, u kterých bude podpora administrována formou „de minimis“ podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu „de minimis“.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

9. Poradenství a vzdělávání**9.A Speciální poradenství****9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu – 9.A.b.4.**

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma.

Podpora je poskytována do výše 100 % prokázaných přímých nákladů ve formě dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. – Regionální přenos informací – dotační program je zaměřen na cílený přenos všeobecných informací na území ČR o realizaci SZP v souladu s regionálními prioritami.

Dotace je poskytována k výsledku hospodaření do výše 100 % uznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace dle schváleného plánu činnosti. Minimální výše je 1 mil. Kč, max. výše je 11,5 mil. Kč na žadatele.

9.F.i. – Odborné konzultace – účelem je podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 90 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je odlišena dle daného subjektu, který je zařazen pod písmeno a) – do 450 000 Kč/žadatele – max. 30 zaměstnanců, písmeno b) – do 550 000 Kč/žadatele – min. 31 zaměstnanců.

9.F.m. – Demonstrační farmy

Podpora předávání znalostí v zemědělství zaměřená na pomoc zemědělským subjektům formou názorných praktických ukázek ucelených postupů udržitelných způsobů hospodaření, například postupů a technologií snižujících vodní a větrnou erozi, nadměrné utužování půdy, postupů přispívajících k zadržování vody v krajině nebo prezentujících mitigační a adaptační opatření vztahujících se ke změně klimatu, integrovanou ochranu rostlin a ekologické zemědělství. Kritéria pro výběr a hodnocení projektů jsou obsažena ve Výzvě k podávání projektů pro rok 2020. Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: Do 1 000 000 Kč/žadatele

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Účelem je podpora marketingu a propagace vystavovatelů, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora bude poskytována malým a středním podnikům podle nařízení Komise (EU) č. 702/2014 a velkým podnikům působícím v produkci a zpracování zemědělských produktů spadajících do Přílohy I Smlouvy o fungování EU bude poskytnuta podpora v režimu de minimis – dle nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 o použití článků 107 nebo 108.

Podpora do výše 100 % prokázaných nákladů na úhradu nájmu výstavní plochy bez vybavení, maximální do výše 100 000 Kč, úhradu nákladů na cestovní výlohy a úhradu registračního poplatku v celé výši na žadatele na veletrh či výstavu.

10. D Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2020 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM EU Group, Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro:

- modernizaci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další nové výrobky,
- investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- investice do technologií ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících se sledovatelností potravinářských výrobků a krmiv

Podpora do výše 50 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/1 projekt/1 příjemce a maximální hodnota nákladů projektu je 60 mil. Kč) je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční). Určeno pro výrobce od 250 do 750 zaměstnanců s obratem od 50 do 200 mil. EUR/rok a zpracovatele vybraných zemědělských produktů.

2. Podpory PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) se v České republice stal za dobu svého působení neodmyslitelnou součástí podpory resortu zemědělství. Již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající podnikatele v oblasti zemědělské prvovýroby, zpracování zemědělských produktů, lesního hospodářství a zpracování dřeva.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví a průmyslu zabývajících se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční financování podniků související se zemědělskou prvovýrobou nebo lesním hospodářstvím. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů nebo podpora ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Programy PGRLF zaměřené na zemědělskou prvovýrobu:

- **Zemědělec:** Program zaměřený na vytvoření předpokladů pro další rozvoj prvovýrobců zemědělské produkce. Podpora ve formě dotace části úroků z investičních úvěrů na nákup zemědělské techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. V rámci uvedeného programu je poskytováno zvýhodnění pro mladé podnikatele v zemědělství, a to navýšením základní sazby podpory o další 1 % p.a.
- **Zpracovatel:** Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis*.
- **Podpora nákupu půdy:** Program pro podporu nákupu nestátní zemědělské půdy zemědělskými prvovýrobcí. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*).
- **Podpora pojištění:** Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojitelnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.
- **Zajištění úvěrů:** V rámci programu podpory PGRLF ručí za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami. Příjemci podpory mohou být nejen podnikatelé, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a/nebo zpracováním zemědělských produktů, ale i podnikatelé zabývající se hospodařením v lesích nebo podnikatelé zabývající se zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Ručení může být také poskytnuto za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích. Jde o projekty, o kterých rozhodla EK a které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU. Příjem žádostí byl ukončen k 31. 5. 2019.
- **Investiční úvěry Zemědělec:** V programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF na pořízení investičního majetku. Program podpory je určen podnikatelům, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (max. 400 000 CZK), kde výše podpory může činit max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru (pro začínající podnikatele 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru).

11. Nepotravinářské využití obilovin

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata využívány také k produkci paliv.

Jedná se o paliva ve formě slisovaných nebo rozdružených balíků obilné slámy, nebo v podobě tzv. agropelet či briket. Takto upravenou biomasu lze využít při výrobě elektřiny a tepla, a to jednak v procesech přímého spalování, nebo při společném spalování s neobnovitelným zdrojem energie (spoluspalování), což je většinou uhlí. K výrobě agropelet a briket se kromě slámy používá také odpad z posklizňových linek, zlomky obilných zrn, plevy, odroly a další odpad rostlinného původu vzniklý při zpracování obilovin. Výroba těchto paliv pro energetické účely zůstává nadále jednou z možností diverzifikace zemědělské výroby.

V současnosti se z obilovin pro energetické využití v celosvětovém měřítku nicméně nejčastěji vyrábí kapalná biopaliva. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioetanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů, resp. škrobů, jako jsou právě obiloviny, ale i například cukrová řepa a v zemích Jižní Ameriky pak také například cukrová třtina.

V roce 2019 byly v ČR v provozu dvě jednotky na výrobu bioetanolu: Ethanol Energy, a.s., Vrdy, a Tereos TTD, a.s., Dobruška. V lihovaru PLP, a.s., Trmice, uvedeném do zkušebního provozu na podzim roku 2008, byla výroba přerušena v listopadu 2010. V následující tabulce jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a použité vstupní suroviny pro výrobu bioetanolu a etyl-terc-butyl-éteru (ETBE) jako složky automobilových benzinů a paliva E85.

Tab. č. 1. Bioetanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušebního provozu ¹⁾	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. Dobruška	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
Ethanol Energy, a.s. (lihovar Vrdy)	2007	700 000	55 200	kukuřice, obiloviny
PLP, a.s. (lihovar Trmice)	2008 ²⁾	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
CELKEM		2 700 000	213 200	

Pramen: Svaz lihovarů ČR, 2008

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a 98/70/ES o jakosti benzinu a motorové nafty ukládají do roku 2020 závazný cíl využívat obnovitelné zdroje energie (OZE) v dopravě ve výši alespoň 10 % konečné spotřeby energie a závazný cíl snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot o 6 % ve srovnání s referenční hodnotou. Zároveň zavádí tzv. kritéria udržitelnosti biopaliv, která mají za cíl zajistit prokazatelně udržitelnou výrobu a využití těchto biopaliv a vykazování jejich stanovené úspory emisí skleníkových plynů. Výše uvedené požadavky jsou částečně transponovány zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o ochraně ovzduší mimo jiné ukládá povinnost, aby osoby uvádějící pohonné hmoty do volného daňového oběhu pro dopravní účely zajistily minimální množství biopaliva ve výši 4,1 obj. % z celkového množství motorových benzinů (tj. přimícháváním bioetanolu nebo bio-ETBE, který se z bioetanolu vyrábí) a ve výši 6,0 obj. % z celkového množství motorové nafty (tj. přimícháváním bionafty) za kalendářní rok.

Veškerá biopaliva využitá v dopravě, která jsou započítávána do plnění uvedených cílů, musí splňovat kritéria udržitelnosti. Dodavatelé pohonných hmot, výrobci biopaliv, či zpracovatelé zemědělských surovin musí být držiteli příslušného certifikátu, který garantuje, že jejich produkce uvedená kritéria splňuje. Certifikace může probíhat podle národního, nebo častěji podle mezinárodního schématu

schváleného Evropskou komisí. Kritéria udržitelnosti biopaliv a způsob výpočtu emisí skleníkových plynů uvádí nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot.

S koncem roku 2020 byla ukončena podpora čistých a vysokoprocenních biopaliv, mezi které patří např. Etanol E85 s obsahem 70–85 obj. % bioetanolu (zbytek tvoří benzin). Podpora spočívala ve snížení sazeb daně nebo vrácení části daně z minerálních olejů podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, kterým byla implementována Evropskou komisí schválená Víceletá podpora biopaliv v dopravě. V souladu s pokyny Evropské komise budou po roce 2021 k finanční podpoře způsobilá už jen tzv. pokročilá biopaliva vyráběná z nepotravinářských surovin.

V současné době je Ministerstvem průmyslu a obchodu připravována transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů v přepracovaném znění, která navyšuje závazný podíl OZE v dopravě na 14 % konečné spotřeby energie v roce 2030. Za účelem dosažení tohoto cíle by mělo v následujících letech dojít k zavedení paliva E10, které obsahuje podíl bioetanolu v benzínu ve výši 5–10 obj. % a kterým bude z velké části nahrazeno stávající palivo E5 s podílem bioetanolu do 5 obj. % (tj. např. Natural 95 s podílem bioetanolu do 5 %). K zavedení E10 by mělo dojít navýšením povinného minimálního podílu biopaliva v benzínu novelizací zákona o ochraně ovzduší. Obě paliva, E5 i E10, splňují normu ČSN EN 228. Výrobci bioetanolu i dodavatelé pohonných hmot jsou na uvedenou změnu již připraveni.

Následující tabulka uvádí bilanci výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby certifikovaného bioetanolu s kvalitou podle ČSN EN 15376, výroby etyl-terc-butyl-éteru (ETBE) a paliva E85. Ve srovnání s rokem 2018 se výroba zvýšila v roce 2019 o 24 % na 93 040 t. Z množství 3 055 t v roce 2018 na hodnotu 22 502 t vzrostl dovoz bioetanolu do ČR. Export bioetanolu z ČR činil 18 476 t a byl šestkrát vyšší než v roce 2018. Hrubá spotřeba na trhu v ČR se zvýšila ze 79 835 t v roce 2018 na 93 195 t, což představuje nárůst o 17 %. Téměř na dvojnásobek z cca 26,5 tis. t v roce 2018 na 51,2 tis. t v roce 2019 vzrostla výroba ETBE jako kyslíkaté složky pro přimíchávání do prémiových motorových benzinů. Pro jeho výrobu bylo použito 24 970 t bioetanolu. Spotřeba paliva E85 v roce 2019 v množství 1 575 t byla o 45 % nižší než v roce 2018.

Tab. č. 2. Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby bioetanolu v ČR a výroby ETBE a E85

	2015 (t)	2016 (t)	2017 (t)	2018 (t)	2019 (t)	Index 2019/2018
Výroba	99 725	110 740	86 900	75 096	93 040	1,24
Dovoz	14 531	12 535	19 704	3 055	22 502	7,37
Vývoz	37 066	52 489	30 160	3 071	18 476	6,01
Hrubá spotřeba	68 633	63 312	75 848	79 835	93 195	1,17
ETBE pro přimíchávání	5 279	10 223	19 747	26 497	51 228	1,93
Etanol E85	11 707	3 611	3 412	2 865	1 575	0,55

Pramen: MPO, GŘ cel, revize VÚZT&SVB

Poznámka: hodnoty hustot při 15 °C: pro bioetanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, etanol E85 (77,27 % V/V bioetanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³

Níže uvedená tabulka ukazuje bilanci obilovin využitých na výrobu palivového bioetanolu v letech 2015–2019. Pro výrobu palivového bioetanolu se v roce 2019 využilo cca 498 tis. t cukrové řepy a cca 162 tis. t kukuřičného zrna. To představuje s ohledem na sklizňové plochy, výnosy a výtěžnosti bioetanolu 13,6 % sklizňových ploch cukrovky a 26,1 % sklizňových ploch kukuřice na zrno. V letech 2015–2019 se v ČR vyráběl bioetanol pouze z cukrové řepy a kukuřice na zrno. V roce 2018 bioetanol z cukrové řepy z celkové výroby tvořil 71,1 % a 45,7 % v roce 2019.

Tab. č. 3. Bilance obilovin využitých na výrobu palivového bioetanolu

	Jedn.	2015	2016	2017	2018	2019
Výroba palivového bioetanolu						
celkem	t	99 725	110 740	86 900	75 096	93 040
ze zrna kukuřice		47 912	45 812	52 346	21 701	50 479
Spotřeba výchozích surovin pro bioetanol						
ze zrna kukuřice	t	153 798	147 057	168 031	69 660	162 038
Sklizňové plochy						
kukuřice na zrno	ha	79 972	86 407	85 995	81 851	74 827
Výnos						
zrna kukuřice	t/ha	5,54	9,79	6,84	5,98	8,29
Produkce						
zrna kukuřice	t	442 709	845 765	588 105	489 154	620 261
Plocha						
kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioetanolu	ha	27 761	15 021	24 566	11 649	19 546
Podíl ploch						
kukuřice na zrno zpracované na bioetanol z celkových ploch této plodiny	%	34,7	17,4	28,6	14,2	26,1

Pramen: MPO, Svaz lihovarů ČR, ČSÚ, revize VÚZT&SVB

Poznámka: bilance výtěžnosti – zrno kukuřice: 3,21 kg na 1 kg bioetanolu, tj. 2,5 kg na 1 l bioetanolu

Co se týká spotřeby bioetanolu v dopravě, podle údajů Ministerstva životního prostředí vyplývajících ze zpráv o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot byl na tuzemském trhu s motorovými palivy v roce 2018 uplatněn domácí a importovaný bioetanol vyrobený z cca 57 % z kukuřice na zrno, z cca 31 % z cukrové řepy, z cca 7 % z triticale a z 5 % z pšenice. Velmi malé množství 0,03 % v této spotřebě tvořil bioetanol z ječmene. Celková energetická hodnota spotřebovaného bioetanolu v roce 2018 činila 2 151,5 TJ.

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Tab. č. 1. Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. tun)

		2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾	Změna 2020/21 proti 2019/20 (%)
Pšenice					
Sklizeň – svět		733,1	763,4	765,0	+ 0,21
z toho	USA	51,3	52,6	49,7	- 5,51
	EU	137,8	155,0	123,0	- 20,65
	SNS	91,6	73,6	83,5	+13,45
Dovoz – svět		168,8	184,3	186,0	+ 0,92
z toho	USA	3,7	2,9	3,4	+17,24
	EU	6,3	5,2	6,4	+23,08
	SNS	0,5	0,2	0,3	+50,00
Spotřeba – svět		738,6	746,2	751,8	+ 0,75
z toho	USA	30,0	30,6	30,5	- 0,33
	EU	126,3	122,9	104,4	-15,05
	SNS	48,4	40,7	42,9	+5,40
Zásoby na konci marketingového roku – svět		265,1	278,9	292,1	+ 4,73
z toho	USA	29,4	28,0	24,0	- 14,29
	EU	14,5	14,2	10,6	-25,35
	SNS	11,8	9,0	11,0	+22,22
Obiloviny kromě pšenice a rýže					
Sklizeň – svět		1408,1	1422,7	1 453,7	+ 2,18
z toho	USA	378,3	359,8	374,9	+ 4,20
	EU	151,1	163,4	150,9	- 7,65
	SNS	35,7	41,1	41,1	0,00
Dovoz – svět		195,2	209,6	229,4	+ 9,45
z toho	USA	3,0	3,4	3,0	- 11,76
	EU	27,5	19,7	18,6	- 5,58
	SNS	0,2	0,2	0,2	0,00
Spotřeba – svět		1427,2	1446,9	1463,2	+ 1,13
z toho	USA	323,1	320,7	314,4	-1,96
	EU	165,8	164,3	153,9	- 6,33
	SNS	29,3	31,3	31,6	+ 0,96
Zásoby na konci marketingového roku – svět		363,4	339,1	317,7	- 6,31
z toho	USA	59,8	51,5	40,5	- 21,36
	EU	19,9	21,9	22,7	+ 3,65
	SNS	1,2	2,2	2,9	+ 31,82

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů
2019/20¹⁾ předběžné údaje, 2020/21²⁾ odhady

Podle údajů IGC z ledna 2021 činila světová produkce pšenice v marketingovém roce 2019/2020 celkem 763,4 mil. tun, světová produkce rýže 496,9 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 1 422,7 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2,68 mld. tun. Předpokladem pro marketingový rok 2020/2021 je vzrůst světové produkce pšenice na 765,0 mil. tun a mírné zvýšení produkce ostatních obilovin kromě pšenice a rýže na 1 453,7 mil. tun. Produkce rýže by měla také mírně vzrůst na 503,4 mil. tun. Globální produkce obilovin by tak podle uvedených předpokladů měla celkově vzrůst cca na 2,72 mld. tun. Podle údajů IGC z ledna 2021 lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2018/2019 ve výši 2,66 mld. tun a pro rok 2019/2020 činí předpoklad dle IGC zhruba 2,69 mld. tun. Z uvedených dat vyplývá mírný nárůst světové spotřeby obilovin.

Podle předpokladu IGC z ledna 2021 by světová produkce obilovin (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2020/21 mírně vzrůst na 2 218,7 mil. tun, což je o 32,6 mil. tun (+ 1,5 %) více než v předchozím marketingovém roce (2 186,1 mil. tun v marketingovém roce 2019/2020). Příčinou tohoto vzrůstu světové produkce obilovin je zejména zvýšení produkce pšenice. Meziroční vzestup produkce obilovin je očekáván dle odhadu IGC v Brazílii, Kanadě, v Indii, Rusku, Číně a v EU. Pokles produkce obilovin je naopak předpokládán v Argentině, Austrálii, USA a Kazachstánu.

Na základě odhadu IGC se předpokládá pro aktuální marketingový rok 2019/2020 záporná světová bilance obilovin. Světová spotřeba obilovin (bez rýže) odhadovaná IGC na celkem 2,20 mld. tun zaznamenává v marketingovém roce 2019/2020 mírný meziroční nárůst o 1,4 %. Hlavní podíl na tomto nárůstu by v aktuálním roce měl mít zejména vzestup užití na průmyslové účely (371,8 mil. tun) a na krmné účely (983,1 mil. tun). Pokud jde o poptávku po krmivech, očekává se zejména vyšší zastoupení podílu kukuřice vzhledem k její vysoké nabídce.

Vzhledem k předpokladu nižší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly klesnout i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku 2019/2020 je dle IGC odhadována na 599,2 mil. tun. Tento pokles je způsoben zejména snížením zásob kukuřice (pokles o 36,7 mil. tun). Pokles zásob na konci roku očekává IGC v Argentině, Austrálii, Brazílii, Číně, Egyptě, Mexiku, Vietnamu, na Ukrajině a v USA.

Předpoklad globální úrovně obchodu s obilovinami dosahující dle předpokladu IGC 377,2 mil. tun je vyšší, než minulý rok (364,3 mil. tun). Meziroční vzestup globálního obchodu o 3,5 % je předpokládán vzhledem k vyššímu objemu obchodu s pšenicí. Nákupy kukuřice jsou předpokládány na nižší úrovni, než v loňském roce. Dovozy ječmene by měly být téměř stejné jako v minulém roce. V roce 2020 byl světový trh ovlivněn silnou poptávkou Číny. Čína přistoupila k obměňování zásob obilovin, což ovlivnilo jak cenu, tak zvýšené dovozy. Z tohoto důvodu byly celkové dovozy do EU 27+UK pozvolnější než se původně očekávalo.

Světové ceny obilovin v období od ledna 2019 do ledna 2020 na světovém trhu převážně zůstávaly stejné nebo klesaly. Výjimkou byla cena pšenice US SRW Gulf která meziročně stoupla o 15,0 %. Reprezentativní cena pšenice (US SRW Gulf) se v této době pohybovala cca v rozmezí 228–262 USD/tunu, cena pšenice z EU (1. třída Francie Rouen) v rozmezí 239–219 USD/tunu a cena pšenice z oblasti Černého moře (Black Sea Milling) v rozmezí 243–232 USD/tunu. Cena krmného ječmene meziročně klesla o 15 %. Cena krmného ječmene z EU (Rouen feed) se pohybovala v rozmezí 230–192 USD/tunu. Cena kukuřice z USA (US 3YC Gulf) zaznamenala mírný meziroční vzrůst o 2,3 %. Cena kukuřice z USA (US 3YC Gulf) se pohybovala v rozmezí 172–176 USD/tunu.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů IGC z ledna 2021 globální produkce pšenice v **marketingovém roce 2019/2020** vzrostla o 4,3 % ve srovnání s marketingovým rokem 2018/2019. Ze sklizňové plochy 217,0 mil. ha bylo sklizeno celkem 763,4 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,50 t/ha.

Nejvíce pšenice v marketingovém roce 2019/2020 bylo sklizeno v EU (155,0 mil. tun), Číně (133,6 mil. tun), Indii (103,6 mil. tun), Rusku (73,6 mil. tun), USA (52,6 mil. tun), Kanadě (32,3 mil. tun), v Austrálii (15,2 mil. tun), na Ukrajině (29,2 mil. tun), v Argentině (19,8 mil. tun) a Kazachstánu (11,5 mil. tun). Z hlavních světových producentů byla sklizeň pšenice oproti minulému roku vyšší především v Indii, Číně, Rusku, Ukrajině, EU, Kanadě, USA a Argentině. Pokles produkce byl naopak v Austrálii, Kazachstánu a Severní Africe.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k mírnému nárůstu produkce vzrostla na 1 025,1 mil. tun. Světová spotřeba pšenice také mírně vzrostla na 746,2 mil. tun. Došlo ke vzestupu potravinářského užití pšenice v předpokládané výši 523,1 mil. tun oproti úrovni roku předchozího (517,9 mil. tun). Spotřeba pšenice ke krmnému užití (139,1 mil. tun) poklesla, ale k nárůstu došlo u ostatní spotřeby (24,0 mil. tun). Největší spotřebu pšenice zaznamenalo IGC v marketingovém roce 2019/2020 v Číně (128,8 mil. tun), v EU (122,9 mil. tun), v Indii (96,4 mil. tun), Rusku (40,7 mil. tun) a USA (30,6 mil. tun).

Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2019/2020 kladná globální bilance pšenice s vyšší úrovní produkce ve srovnání se spotřebou. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku mírně vzrostly na 278,9 mil. tun (265,1 mil. tun v marketingovém roce 2018/2019). V USA, Kanadě, Rusku, na Ukrajině, v EU a v Austrálii zásoby meziročně poklesly, v Argentině došlo k nárůstu zásob pšenice. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 184,3 mil. tun, což představuje meziroční nárůst o 9,5 %.

V aktuálním marketingovém roce 2020/2021 by mělo být podle odhadu IGC z ledna 2021 ze sklizňové plochy 223,9 mil. ha sklizeno 765,0 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2020/2021 měly vyprodukovat Čína (135,0 mil. tun), EU (123,0 mil. tun), Indie (107,6 mil. tun), Rusko (83,5 mil. tun), USA (49,7 mil. tun), Kanada (34,1 mil. tun), Austrálie (29,3 mil. tun), Ukrajina (25,5 mil. tun), Argentina (17,0 mil. tun) a Kazachstán (12,4 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně nevýznamně vzroste o 0,2 %. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší v Austrálii, Kanadě, Rusku, v Kazachstánu, v Číně a v Indii. Naopak pokles produkce je očekáván v EU, na Ukrajině, v USA a v Argentině.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k vysokým počátečním zásobám (278,9 mil. tun) měla vzrůst na rekordních 1 043,9 mil. tun. Zároveň je očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 0,8 % na celkem 751,8 mil. tun a to především díky předpokladu zvýšení potravinářského užití o 1,4 % na 530,6 mil. tun. Naopak krmivářské užití by mělo poklesnout o 0,9 % na 137,8 mil. tun a také průmyslové užití by mělo zaznamenat pokles o 3,0 % na 23,3 mil. tun. Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2020/2021 v Číně (132,0 mil. tun), v EU (104,4 mil. tun), v Indii (101,0 mil. tun), Rusku (42,9 mil. tun) a v USA (30,5 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 751,8 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 765,0 mil. tun nižší. Světová bilance pšenice by proto v tomto marketingovém roce měla být přebytková a světové zásoby pšenice by na konci roku měly vzrůst o 4,73 % na 292,1 mil. tun, což je rekordní úroveň. Konečné zásoby pšenice by měly v marketingovém roce 2020/2021 vzrůst v Indii, Číně, Rusku, Kanadě a Austrálii. Klesnout by naopak měly v EU, USA, Argentině a na Ukrajině. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 186,0 mil. tun, což znamená vyšší úroveň, než jaká byla zaznamenána v loňském marketingovém roce (184,3 mil. tun). Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy Severní Afriky (29,2 mil. tun), Blízkého východu (26,3 mil. tun), Dálného východu (59,6 mil. tun) a subsaharské Afriky (24,1 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z Ruska (38,8 mil. tun), Kanady (25,2 mil. tun), USA (27,2 mil. tun) a Austrálie (18,5 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice se očekává v tomto marketingovém roce v EU (z 37,1 mil. tun na 24,8 mil. tun), dále pak v Argentině a na Ukrajině.

Tab. č. 2. Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Ukazatel	Produkce (mil. tun)			Vývoz (mil. tun)		
Země	2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾	2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾
Rusko	71,7	73,6	83,5	33,7	34,0	38,8
Ukrajina	25,1	29,2	25,5	16,5	21,0	17,0
Čína	131,4	133,6	135,0	1,1	1,0	1,1
Indie	99,7	103,6	107,6	0,3	0,6	1,0
EU	137,7	155,0	123,0	21,0	37,1	24,8
Kanada	32,2	32,3	34,1	23,0	23,0	25,2
USA	51,3	52,6	49,7	28,0	26,2	27,2
Austrálie	17,6	15,2	29,3	10,0	10,1	18,5
Argentina	19,5	19,8	17,0	14,2	14,8	13,6

Pramen: IGC leden 2021

Poznámka: 2019/2020¹⁾ předběžné údaje, 2020/2021²⁾ odhady

Tab. č. 3. Sklizeň pšenice u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. Výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*
Argentina	6,7	6,3	3,3	3,3	19,8	17,0
Austrálie	10,2	13,0	1,7	1,5	15,2	29,3
Kanada	9,7	9,9	3,4	3,5	32,3	34,1
EU	26,0	22,7	6,0	5,4	155,0	123,0
Kazachstán	11,3	11,8	1,0	1,1	11,5	12,4
Rusko	27,3	28,6	2,7	2,9	73,6	83,5
Ukrajina	7,0	6,8	4,2	3,8	29,2	25,5
USA	15,1	14,9	3,5	3,3	52,6	49,7
Svět celkem	217,0	223,9	3,5	3,4	763,4	765,0

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: * odhad

Tab. č. 4. Světová bilance pšenice (v mil. tun)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾
Počáteční zásoby	192,3	171,6	191,0	206,6	226,8	248,1	270,5	261,7	278,9
Produkce	657,4	716,4	730,1	735,8	752,5	761,8	733,1	763,4	765,0
Dovoz	141,9	156,5	153,1	166,2	176,7	176,4	168,8	184,3	186,0
Nabídka celkem	849,7	888,0	921,2	942,4	979,3	1 009,9	1 003,7	1 025,1	1 043,9
Potravinářské užití	464,3	474,1	482,0	488,8	504,8	513,4	517,9	523,1	530,6
Průmyslové užití	21,3	21,6	22,3	21,7	22,9	22,5	22,9	24,0	23,3
Krmivářské užití	133,5	133,8	144,2	142,4	144,8	142,9	140,2	139,1	137,8
Osiva	35,8	36,2	36,4	36,2	37,5	36,2	36,7	36,9	36,8
Ostatní spotřeba	23,2	31,3	29,7	29,5	24,9	24,4	20,9	23,1	23,3
Spotřeba celkem	678,1	697,0	714,6	718,6	735,0	739,4	738,6	746,2	751,8
Vývoz	141,9	156,5	153,1	166,2	176,7	176,4	168,8	184,3	186,0
Konečné zásoby	171,6	191,0	206,6	223,8	244,4	270,5	265,1	278,9	292,1

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: 2019/2020¹⁾ předběžné údaje, 2020/2021²⁾ odhady

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů IGC z ledna 2021 činila v marketingovém roce 2019/2020 globální produkce ostatních obilovin („Coarse Grains“) celkem 1 422,7 mil. tun. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o nárůst produkce o 14,6 mil. tun především v důsledku růstu produkce kukuřice. Největší část celkového sklizeného množství zaujímala produkce ostatních obilovin v USA ve výši 359,8 mil. tun, dále produkce Číny (268,8 mil. tun) a produkce zemí EU ve výši 163,4 mil. tun.

Tab. č. 5. Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin

	Světová produkce (mil. tun)		Světový obchod (mil. tun)		Světová spotřeba (mil. tun)	
	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾
Kukuřice	1 123,9	1 145,9	173,6	185,1	1 152,8	1 169,0
Ječmen	156,3	156,4	27,2	26,6	152,0	152,3
Čirok	57,6	61,2	5,8	7,6	58,2	60,7
Oves	23,0	25,7	2,3	2,4	22,7	24,1
Žito	12,7	14,1	0,4	0,4	12,3	13,6

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: 2019/2020¹⁾ předběžné údaje, 2020/2021²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin by v současném marketingovém roce 2020/2021 měla činit 1 453,7 mil. tun, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 31,0 mil. tun (o 2,18 %) především v důsledku předpokládaného globálního zvýšení produkce kukuřice, čiroku a ovsu.

Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být dosažena tradičně v USA ve výši 374,9 mil. tun (z toho 360,3 mil. tun kukuřice a 3,6 mil. tun ječmene), v Číně 268,9 mil. tun (260,7 mil. tun kukuřice a 0,9 mil. tun ječmene), v zemích EU ve výši 150,9 mil. tun (63,1 mil. tun ječmene a 63,6 mil. tun kukuřice), v Rusku 41,1 mil. tun (20,6 mil. tun ječmene a 14,0 mil. tun kukuřice), na Ukrajině 39,4 mil. tun (29,5 mil. tun kukuřice a 8,0 mil. tun ječmene), v Argentině 59,4 mil. tun (47,5 mil. tun kukuřice a 4,1 mil. tun ječmene), a v Indii 45,8 mil. tun (28,5 mil. tun kukuřice a 1,7 mil. tun ječmene).

Světová spotřeba ostatních obilovin (mimo pšenice a rýže) je odhadována na 1 463,2 mil. tun, tj. o 23,0 mil. tun (+ 1,60 %) více, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba je vyšší než produkce, a to především v důsledku předpokladu převisu spotřeby nad produkcí u kukuřice. Očekává se, že se tento nedostatkový stav bilance promítne v poklesu celkových konečných zásob ostatních obilovin na úroveň 324,1 mil. tun (z toho 274,6 mil. tun kukuřice). Celosvětový obchod s ostatními obilovinami je tak v tomto roce odhadován ve výši 222,5 mil. tun, přičemž největšími vývozci by měly být USA (65,1 mil. tun), Argentina (35,0 mil. tun), Brazílie (38,1 mil. tun) a Ukrajina (24,7 mil. tun). Největšími dovozci v tomto roce budou Japonsko (16,5 mil. tun), Čína (16,0 mil. tun), Mexiko (16,5 mil. tun) a EU (15,5 mil. tun).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů USDA z února 2021 měla činit 156,4 mil. tun, což stále znamená nadprůměrnou sklizeň. Toto množství znamená meziroční zvýšení světové produkce o 0,1 mil. tun (+ 0,06 %) oproti minulému roku (156,3 mil. tun). Meziroční zvýšení produkce je výsledkem vyššího světového průměrného výnosu (3,04 t/ha), ale nižší celkové výměry (51,75 mil. ha). Mezi hlavní světové producenty (a většinou i hlavní exportéry) ječmene letos patří EU (63,05 mil. tun), Rusko (20,60 mil. tun), Kanada (10,74 mil. tun), Ukrajina (8,0 mil. tun), Austrálie (11,00 mil. tun), USA (3,60 mil. tun), Argentina (4,10 mil. tun) a Kazachstán (3,66 mil. tun), přičemž meziroční nárůst produkce je dle odhadu USDA očekáván v Austrálii (+ 22,2 %), Argentině (+ 7,9 %), Kanadě (+ 3,5 %) a v Rusku (+ 3,3 %). Zatímco pokles produkce ječmene je očekáván na Ukrajině (- 16,1 %), v USA (- 4,3 %), Kazachstánu (- 4,4 %) a v EU (0,3 %). Celková světová plocha ječmene by měla mírně klesnout o 0,2 % na 51,75 mil. ha a průměrný výnos by měl vzrůst o 0,7 % na 3,04 t/ha.

Světová spotřeba ječmene by měla podle odhadu IGC meziročně mírně vzrůst o 0,2 % na 152,3 mil. tun především v důsledku mírně vyššího předpokladu potravinářského užití (o 1,4 %) na 7,3 mil. tun a také krmivářského užití (o 0,9 %) na 103,3 mil. tun. Úroveň celosvětové spotřeby ječmene je nižší než produkce ječmene a celosvětové konečné zásoby ječmene by tak měly vzrůst (o 14,6 %) na 32,1 mil. tun. Nárůst konečných zásob je očekáván u všech hlavních světových exportérů v Kanadě, Rusku, Austrálii a Argentině.

V aktuálním marketingovém roce 2020/21 se očekává meziroční drobné snížení obchodu s ječmenem o 2,2 %, který by dle IGC měl dosáhnout hodnoty 26,6 mil. tun.

Tab. č. 6 – Světová bilance ječmene (v mil. tun)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²
Počáteční zásoby	27,3	23,0	26,7	25,9	28,3	29,0	26,6	23,7	28,0
Produkce	131,6	144,9	144,4	150,0	148,5	145,3	140,0	156,3	156,4
Dovoz	19,5	22,9	29,2	29,4	28,4	29,5	29,3	27,2	26,6
Nabídka celkem	158,9	167,8	171,1	176,0	176,7	174,3	165,6	180,0	184,4
Potravinářské užití	6,7	7,0	7,1	7,4	7,1	7,1	7,3	7,2	7,3
Krmivářské užití	89,8	94,1	97,6	100,2	98,2	99,8	97,2	102,4	103,3
Průmyslové užití	29,4	29,5	30,0	29,6	31,3	31,5	31,1	30,6	30,6
Ostatní spotřeba	10,0	10,4	10,5	10,5	11,2	10,4	9,4	11,8	11,1
Spotřeba celkem	135,9	141,1	145,2	147,7	147,7	148,7	145,1	152,0	152,3
Vývoz	19,5	22,9	29,2	29,4	28,4	29,5	29,3	27,2	26,6
Konečné zásoby	23,0	26,7	25,9	28,3	29,0	26,6	23,7	28,0	32,1

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: 2019/20¹⁾ předběžné údaje, 2020/21²⁾ odhady

Tab. č. 7. – Sklizeň ječmene u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. Výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*
Argentina	1,12	1,10	3,39	3,73	3,80	4,10
Austrálie	4,05	4,40	2,22	2,50	9,00	11,00
Kanada	2,73	2,81	3,81	3,82	10,38	10,74
EU	12,37	12,78	5,11	4,94	63,22	63,05
Kazachstán	2,98	2,73	1,29	1,34	3,83	3,66
Rusko	8,40	8,00	2,37	2,58	19,94	20,60
Ukrajina	2,78	2,60	3,42	3,08	9,53	8,00
USA	0,90	0,86	4,18	4,17	3,76	3,60
Svět celkem	51,81	51,75	3,02	3,04	156,58	157,36

Pramen: USDA, únor 2021

Poznámka: * odhad

Aktuální globální sklizeň kukuřice pro marketingový rok 2020/2021 odhadlo USDA v únoru 2021 na 1 134,1 mil. tun, což znamená meziroční zvýšení produkce o 17,5 mil. tun (o 1,6 %). Toto zvýšení produkce je způsobeno zejména vyšší sklizní kukuřice v USA, Mexiku, Brazílii a na Ukrajině. V EU, Argentině a také v Číně by naopak produkce kukuřice měla v tomto marketingovém roce klesnout.

IGC předpokládá, že díky vyššímu předpokladu zejména krmivářského, ale též potravinářského a průmyslového užití by mělo dojít ke zvýšení globální spotřeby kukuřice o 1,4 % na 1 169,0 mil. tun. Tato úroveň spotřeby

znamená nový světový rekord. Příčinou takto vysokého odhadu spotřeby je zejména rekordní poptávka po krmném využití kukuřice ve výši 696,5 mil. tun, což je o 0,8 % více než loni vzhledem k vzestupu poptávky v USA, EU, Mexiku, Rusku, na Ukrajině a v Jižní Americe. Silná poptávka po škrobu způsobuje to, že globální průmyslová spotřeba kukuřice vzrostla již 7. rokem po sobě na úroveň 302,1 mil. tun.

Vzhledem k předpokládané převaze spotřeby nad produkcí, by letos mělo dojít ke snížení světových konečných zásob kukuřice na 274,6 mil. tun (297,7 mil. tun v marketingovém roce 2019/2020). Zásoby kukuřice by měly být na velmi vysoké úrovni zejména v Číně (191,7 mil. tun) a USA (39,4 mil. tun). Zásoby hlavních světových exportérů kukuřice (Argentina, Brazílie, USA, Ukrajina) by měly meziročně poklesnout o 3,1 % na 50,1 mil. tun.

Úroveň globálního obchodu s kukuřicí je předpokládána na úrovni 185,1 mil. tun, což je o 6,6 % vyšší úroveň oproti loňskému (173,6 mil. tun). Příčinou tohoto navýšení je očekávání vyšších nákupů ze strany EU, Číny, Japonska a Mexika. Díky vyššímu užití na krmiva se předpokládají vysoké dovozy do Egypta, Mexika, Saudské Arábie, Jižní Afriky a Jižní Korey. Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (65,1 mil. tun), Argentina (35,0 mil. tun), Brazílie (38,1 mil. tun) a Ukrajina (24,7 mil. tun), jejichž vývoz by měl představovat cca 88,0 % světového vývozu kukuřice. Meziroční nárůst vývozu kukuřice je očekáván u USA a Brazílie. Naopak pokles je předpokládán u Argentiny a Ukrajiny.

Tab. č. 8 – Světová bilance kukuřice (v mil. tun)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹⁾	2020/21 ²⁾
Počáteční zásoby	131,3	134,1	182,0	206,8	287,4	330,1	303,7	326,7	297,7
Produkce	875,5	1 000,7	1 022,0	977,6	1 087,0	1 046,7	1 075,9	1 123,9	1 145,9
Dovoz	99,7	121,8	125,1	136,3	137,8	151,8	164,6	173,6	185,1
Nabídka celkem	1 006,8	1 134,8	1 204,0	1 184,4	1 374,4	1 375,5	1 379,6	1 450,5	1 443,6
Potravinářské užití	108,2	111,3	114,5	110,0	119,3	121,4	123,8	129,7	131,4
Krmivářské užití	491,9	545,6	577,3	566,4	603,6	618,0	642,1	690,7	696,5
Průmyslové užití	240,4	257,6	265,5	267,4	279,9	295,7	303,9	293,4	302,1
Ostatní spotřeba	32,3	38,4	39,8	31,1	41,5	73,6	38,9	39,0	39,0
Spotřeba celkem	872,8	952,8	997,1	974,9	1 044,3	1 071,7	1 108,7	1 152,8	1 169,0
Vývoz	99,7	121,8	125,1	136,3	137,8	151,8	159,8	173,6	185,1
Konečné zásoby	134,1	182,0	206,8	209,5	330,1	303,7	326,7	297,7	274,6

Pramen: IGC, leden 2021

Poznámka: 2019/2020¹⁾ předběžné údaje, 2020/2021²⁾ odhady

Tab. č. 9. Sklizeň kukuřice ve vybraných zemích světa

	Výměra (mil. ha)		Prům. Výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*	2019/20	2020/21*
Argentina	6,3	6,1	8,1	7,8	51,0	47,5
Brazílie	18,5	19,7	5,5	5,5	102,0	109,0
EU	8,9	9,0	7,5	7,1	66,7	63,6
Ukrajina	4,9	5,4	7,2	5,5	35,9	29,5
USA	32,9	33,4	10,5	10,8	346,0	360,3
Čína	41,3	41,3	6,3	6,3	260,8	260,7
Svět celkem	193,3	196,7	5,8	5,8	1 116,6	1 134,1

Pramen: USDA, únor 2021

Poznámka: * odhad

Evropská unie

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2019/2020 z celkové plochy 53,1 mil. ha sklizeno 294,5 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 294,4 mil. tun. Jednalo se o nadprůměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 131,2 mil. tun pšenice seté, 7,4 mil. tun pšenice tvrdé, 55,0 mil. tun ječmene, 70,1 mil. tun kukuřice, 8,4 mil. tun žita, 7,1 mil. tun ovsu a 14,7 mil. tun ostatních obilovin, z toho 11,0 mil. tun triticales. Sklizeň potravinářské pšenice byla v tomto roce v EU rekordní. Celková využitelná produkce obilovin v EU vzrostla oproti marketingovému roku 2018/2019, kdy bylo sklizeno 268,9 mil. tun obilovin, o 9,5 %. Meziroční nárůst produkce se týkal pšenice seté, ječmene, žita, ovsu a ostatních obilovin, ale u pšenice tvrdé byla produkce oproti předchozímu roku nižší. Produkce obilovin meziročně vzrostla v celé EU.

Celková nabídka obilovin na trhu EU dosahující 361,5 mil. tun bohatě pokryla celkovou domácí spotřebu evropského trhu ve výši 261,8 mil. tun (krmné užití obilovin 163,0 mil. tun, potravinářské užití 58,3 mil. tun, průmyslové užití 29,6 mil. tun – z toho 11,4 mil. tun představuje užití na bioetanol). Vývoz obilovin z EU v minulém marketingovém roce dosáhl celkového objemu 55,1 mil. tun obilovin, přičemž 69,1 % (38,1 mil. tun) bylo zastoupeno pšenicí a 19,1 % (10,5 mil. tun) ječmenem. Dovoz obilovin do EU dosáhl celkem 25,8 mil. tun, z toho 71,3 % (18,4 mil. tun) tvořila kukuřice a 19,8 % (5,1 mil. tun) tvořila pšenice setá.

Na konci marketingového roku došlo k nárůstu zásob obilovin v EU na 44,5 mil. tun oproti počátečním zásobám (41,1 mil. tun), přičemž nárůst zaznamenaly zásoby pšenice seté, ječmene, žita, ovsu a ostatních obilovin, poklesly zásoby kukuřice, pšenice tvrdé, a triticales.

Intervence, která je omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice a ječmene a množstevním stropem pro intervenční nákup pšenice seté ve výši 3,0 mil. tun, byla formálně otevřena od 1. 11. 2019. Vzhledem k výši cen oproti ceně intervenční však v tomto roce opět nebylo intervenčních nákupů v EU využíváno stejně jako v roce předchozím.

Tab. č. 10. – Odhad bilance obilovin v EU pro marketingový rok 2019/2020 – říjen 2020

Ukazatel		Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby		mil. tun	9,4	3,2	2,3	24,2	41,1
Využitelná produkce		mil. tun	131,2	55,0	7,4	70,1	294,5
Dovoz – třetí země		mil. tun	2,7	1,9	2,4	18,4	25,8
Celková nabídka		mil. tun	143,3	60,1	12,1	112,7	361,4
Užití	potraviny	mil. tun	96,6	44,0	9,0	84,7	261,8
	osiva	mil. tun	4,6	2,1	0,4	0,4	9,1
	krmiva	mil. tun	40,5	34,5	0,4	68,1	163,0
	techn. užití	mil. tun	9,7	6,7	0,1	11,1	29,6
	z toho biopalivo	mil. tun	3,7	0,4	0,0	6,2	11,4
Celková spotřeba		mil. tun	133,4	54,5	10,3	90,6	316,9
Ztráty		mil. tun	0,8	0,3	0,04	0,4	1,8
Vývoz – třetí země		mil. tun	36,8	10,5	1,3	5,9	55,1
Konečné zásoby		mil. tun	9,8	5,6	1,7	22,2	44,5

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. 1. 2021

Na základě odhadů EK z ledna 2021 by v aktuálním marketingovém roce 2020/2021 mělo být z celkové plochy 52,4 mil. ha sklizeno 271,5 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2020/2021 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 271,5 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 115,9 mil. tun, pšenice tvrdá 7,2 mil. tun, ječmen 54,3 mil. tun,

kukuřice 60,2 mil. tun, žito 8,9 mil. tun, oves 8,1 mil. tun, triticales 11,1 mil. tun a ostatní obiloviny 4,6 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem se celková využitelná produkce obilovin v EU snížila o 8,8 % a jedná se o průměrnou sklizeň. Snížení produkce bylo způsobeno různými výkyvy počasí, kdy oproti minulému roku bylo v některých zemích sucho, a v jiných zemích EU byly výrazné srážky. Snížení produkce zaznamenaly všechny obiloviny. Podprůměrných výsledků dosáhla produkce pšenice potravinářské v Rumunsku, Francii, Irsku a Finsku. Navýšení produkce pšenice bylo ve Španělsku, Litvě, Lotyšsku a Estonu. Pro kukuřici jsou výhledy více pozitivní v Rakousku, Slovinsku, Maďarsku a na Slovensku, zatímco ve zbytku Evropy produkce kukuřice poklesla. Produkce obilovin meziročně poklesla v následujících hlavních producentských státech EU – o 46,1 % v Rumunsku, o 19,4 % ve Francii, o 2,6 % v Německu a o 0,6 % v Maďarsku. Produkce obilovin naopak meziročně vzrostla v následujících producentských státech – o 33,3 % ve Španělsku, o 15,0 % v Polsku, o 4,0 % v Itálii. Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 5,00 t/ha, což představuje meziroční snížení o 12,2 %. Výnosy obilovin se oproti loňskému roku zvýšily pouze u kukuřice o 14,3 % (8,00 t/ha).

Při odhadu dovozu ve výši cca 26,3 mil. tun a úrovni počátečních zásob (44,4 mil. tun) činí celková nabídka obilovin na trhu EU dle odhadů EK cca 344,8 mil. tun. Celková spotřeba je dle bilance EU odhadována na 260,7 mil. tun (nižší o 56,2 mil. tun oproti loňskému marketingovému roku). Ve struktuře využití EK předpokládá obdobný podíl spotřeby obilovin na krmiva na úrovni 161,9 mil. tun, potravinářského užití na 59,6 mil. tun a průmyslového užití na 29,5 mil. tun, z čehož 11,4 mil. tun je předpokládáno k využití na biopaliva. K výrobě biopaliv je v EU počítáno především s využitím pšenice (3,5 mil. tun) a kukuřice (6,2 mil. tun). Vzhledem k průměrné letošní produkci je letos očekávána nižší úroveň vývozu obilovin z EU, jehož celková výše je na konci marketingového roku 2020/2021 odhadována Komisí na 38,9 mil. tun. I v tomto roce by měla obchodní bilance obilovin zůstat kladná a EU tak upevní svou tradiční pozici aktivního vývozce. Dovoz obilovin do EU odhadovaný ve výši 26,4 mil. tun je vyšší než v loňském roce, zejména vzhledem k vyššímu předpokladu dovozu pšenice seté (2,8 mil. tun) a kukuřice (20,0 mil. tun). EU má být v marketingovém roce 2020/2021 čistým vývozcem 12,5 mil. tun obilovin s úrovní dovozu ve výši 26,4 mil. tun a vývozu 38,9 mil. tun. Hlavní složkou vyvážených obilovin je stejně jako v letech minulých pšenice setá (24,0 mil. tun) a ječmen (10,5 mil. tun).

V souladu s výše uvedenými předpoklady (především nižší celkové užití obilovin v tomto marketingovém roce 2020/2021) by zásoby obilovin v EU k 30. 6. 2021 měly mírně vzrůst o 1,6 % na 45,2 mil. tun.

Tab. č. 11. Odhad bilance obilovin v EU pro marketingový rok 2020/2021 – říjen 2020

Ukazatel		Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby		mil. tun	9,8	5,6	1,7	22,2	44,5
Využitelná produkce		mil. tun	115,9	54,3	7,2	60,2	271,5
Dovoz – třetí země		mil. tun	3,4	1,0	2,5	22,0	29,4
Celková nabídka		mil. tun	129,2	60,9	11,4	104,4	345,4
Užití	potraviny	mil. tun	41,5	0,4	8,1	4,7	58,8
	osiva	mil. tun	4,6	2,1	0,4	0,4	9,0
	krmiva	mil. tun	39,5	34,8	0,4	66,5	161,9
	techn. užití	mil. tun	9,7	6,7	0,1	11,1	29,6
	z toho biopalivo	mil. tun	3,7	0,4	0,0	6,2	11,4
Celková spotřeba		mil. tun	129,2	60,9	11,4	104,4	345,4
Ztráty		mil. tun	0,7	0,3	0,04	0,4	1,6
Vývoz – třetí země		mil. tun	24,0	10,5	1,3	3,0	39,2
Konečné zásoby		mil. tun	9,2	6,1	1,2	18,3	45,3

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. I. 2021

Tab. č. 12. Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2019/2020–2020/2021

Obilovina	Výměra (mil. ha)		Prům. Výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21
Pšenice setá	22,1	20,8	6,21	6,00	131,2	115,9
Ječmen	11,1	11,3	5,21	5,00	55,0	54,3
Kukuřice	8,9	8,9	7,70	7,00	70,1	60,2
Pšenice tvrdá	2,1	2,2	3,44	3,00	7,4	7,2
Žito	2,2	2,2	3,82	4,00	8,4	8,9
Triticale	2,8	2,7	4,00	4,00	11,0	11,1
Ostatní obiloviny	1,4	1,6	2,97	3,00	3,7	4,6
Obiloviny celkem	53,1	52,4	5,69	5,00	294,5	271,5

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. I. 2021

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby pro některé druhy obilovin v EU řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace vysoce jakostní pšenice a kukuřice na komoditních burzách ve Spojených státech amerických. Vysoce jakostní pšenice je dále referenční cenou pro pšenici tvrdou o vysoké jakosti, osivo pšenice tvrdé a osivo pšenice seté. Cena kukuřice slouží jako referenční cena pro širok, osivo široku, žito, osivo žita a osivo kukuřice.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi intervenční cenou pro obiloviny (zvýšenou o 55 %) a reprezentativní dovozní cenou CIF použitelnou pro dotýčnou zásilku. Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury.

Právním základem pro stanovení cel obilovin je po reformě SOT čl. I nařízení Komise (EU) č. 642/2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1308/2013, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin (bývalý čl. 136 nařízení č. 1234/2007). Toto nařízení bylo v roce 2014 pozměněno prováděcím nařízením č. 265/2014, kdy došlo k přenesení pravidel kalkulace cel pro obiloviny z NR č. 1234/2007 do nařízení Komise a úpravě metody kalkulace. Nařízení stanovující dovozní cla bylo do platnosti prováděcího NK č. 265/2014 publikováno vždy 15. a poslední den v měsíci a kalkulace dovozních cel byla fixně prováděna na základě různých světových referenčních cen pro definované typy obilovin za předcházejících 14 dní. S platností výše uvedené úpravy nařízení jsou cla pohyblivě kalkulována denně na základě cen za předchozích 10 pracovních dní. Komise tak stanoví novou celní sazbu vždy, pokud se průměr za předchozích 10 pracovních dní liší od dosud stanovené celní sazby o více než 5 EUR/t nebo pokud se průměr vrátí k nule.

Prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/1835 ze dne 9. října 2017 je stanoveno dovozní clo 0,00 EUR/t pro dovoz osiva pšenice tvrdé, pšenice tvrdé jiné než osivo, osiva pšenice obyčejné a pšenice obyčejné vysoké jakosti jiné než osivo. Pro dovoz osiva žita, žita jiného než osivo, osiva kukuřice a kukuřice jiné než osivo je stanovena sazba dovozního cla 5,61 EUR/t.

V roce 2020 požádal mlýnský zpracovatelský průmysl a živočišný sektor o zvýšení vývozního cla na pšenici mimo Eurasijskou unii (které bude realizováno od 15. 2. 2021 do 30. 6. 2021). Důvodem zvýšení cla je stabilizace cen na ruském trhu, která vzrostla o 50 %. Původní záměr mířený na pšenici, byl rozšířen o kukuřici, ječmen a žito. Clo je u pšenice stanoveno na 25 EUR/t.

Celní kvóty pro dovoz obilovin ze třetích zemí do EU, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin existují následující dovozní kvóty, které jsou otevřené každoročně a jsou řízené systémem dovozních licencí:

- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s celní sazbou 12 EUR/t, o celkovém objemu 3 112 030 tun, z toho 572 000 tun pochází z USA, 38 853 tun z Kanady, 2 378 387 tun z ostatních třetích zemí kromě USA a Kanady, a 122 790 tun ze všech třetích zemí (dle NK č. 1067/2008),
- **dovozní kvóta pro ječmen (osivo i jiný než osivo)** o celkovém objemu 307 105 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16 EUR/tunu (dle NK č. 2305/2003),
- **dovozní kvóta pro kukuřici (osivo i jinou než osivo)** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 277 988 tun s nulovou celní sazbou (dle NK č. 969/2006),
- **dovozní kvóty pro kukuřici a čirok dovážené do Španělska** (2 mil. tun kukuřice a 0,3 mil. tun čiroku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. tun) se sníženým dovozním clem (dle NK č. 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU umožnila tento dovoz od roku 1995/1996 v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově. Tyto dovozní kvóty jsou však vyhrazené pouze Španělsku a Portugalsku a ostatní země EU je nemohou využít.
- Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí existují paralelně další dovozní kvóty řízené celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“ (kvóty na dovoz pšenice tvrdé a pšenice obecné vysoké jakosti).

Kvóty pro dovoz obilovin z Ukrajiny do EU

Jednání o dohodě o volném obchodu (FTA) s Ukrajinou bylo dokončeno a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Z důvodu politického vývoje na Ukrajině se nicméně EU rozhodla podpořit ekonomiku Ukrajiny jednostranným snížením cel v mezích podepsané dohody o volném obchodu již v dubnu 2014 (tzn. bez její ratifikace) prostřednictvím prováděcího nařízení Komise (EU) č. 416/2014 ze dne 23. dubna 2014 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny. U obilovin tak byly pro roky 2014 a 2015 otevřeny kvóty pro dovoz do EU pro pšenici a některé produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a některé produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a pro kukuřici a některé produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. V rámci těchto dovozních kvót byla stanovena sazba dovozního cla 0 EUR/t. Pro administraci kvót byl stanoven systém dovozních licencí.

Platnost samotné dohody byla odložena o 1 rok a její provádění tak začalo od roku 2016. Na základě této dohody bylo vydáno **prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2081 ze dne 18. listopadu 2015 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny**. Na základě tohoto nařízení od roku 2016 byly otevřeny následující roční kvóty s nulovou celní sazbou na dobu neurčitou za jinak obdobných podmínek jako v případě nařízení Komise (EU) č. 416/2014:

- I. **kvóta č. 09.4306** pro špaldu, pšenici obecnou a sourež, jiné než k setí (KN 1001 99 00); pšeničnou mouku a mouku ze sourži (KN 1101 00 15 – 90); obilné mouky jiné než mouka z pšenice, sourži, žita, kukuřice, ječmene, ovsa a rýže (KN 1102 90 90); krupici a krupičku z pšenice a špaldy (KN 1103 11 90); a pelety z pšenice (KN 1103 20 60).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 950 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 960 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 970 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 980 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 990 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 1 000 000 tun

2. **kvóta č. 09.4307** pro ječmen jiný než k setí (KN 1003 90 00); ječnou mouku (KN 1102 90 10); a pro pelety z ječmene (KN ex 1103 20 25).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 250 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 270 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 290 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 310 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 330 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 350 000 tun

3. **kvóta č. 09.4308** pro kukuřici jinou než k setí (KN 1005 90 00); kukuřičnou mouku (KN 1102 20 10 – 90); krupici a krupičku z kukuřice (KN 1103 13 10 – 90); pelety z kukuřice (KN 1103 20 40); a kukuřičná zrna jinak zpracovaná (KN 1104 23 40 – 98).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 400 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 450 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 500 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 550 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 600 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 650 000 tun

Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí byly v odvětví obilovin pro dovoz z Ukrajiny stanoveny rovněž další dovozní celní kvóty neřízené systémem licencí, ale spravované celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“.

Změny legislativy pro oblast intervencí obilovin

Změny zaváděné do systému veřejných intervencí novým jednotným nařízením 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zruší nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 pro SOT byly od 1. 1. 2014 implementovány do prováděcího nařízení č. 1272/2009. V rámci sektoru obilovin se především jednalo o změny v souvislosti se zrušením intervenčních center a vyjmutím čiroku ze seznamu obilovin pro veřejnou intervenci. Nové prováděcí nařízení vyšlo dne 1. 4. 2014 pod číslem 340/2014 v Úředním věstníku EU.

V rámci jednání expertní skupiny a výboru pro SOT horizontální otázky probíhaly od roku 2014 diskuse k oblastem, které by bylo možné upravit v nařízeních č. 1272/2009 o veřejných intervencích a č. 826/2008 o soukromém skladování. Cílem projednávání bylo v rámci lisabonizace rozdělit tato nařízení na prováděcí a delegované akty a při té příležitosti režimy zjednodušit, neboť veřejná intervence i soukromé skladování jsou součástí záchranné sítě SOT a jako takové nebudou využívány na pravidelné bázi. V květnu 2016 tak byly vydány následující nařízení s platností od září 2016:

1. **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování**

V rámci tohoto prováděcího nařízení došlo k některým zásadnějším úpravám v rámci veřejné intervence obilovin:

- Došlo ke snížení **dopravní vzdálenosti**, do které hradí náklady na dopravu nabízející, a to ze **100 km na 50 km**.

- **Minimální skladovací kapacita** pro obiloviny je stanovena na 5 000 tun, od intervenčního období 2017/2018 na 7 500 tun, od intervenčního období 2018/2019 na 10 000 tun, od intervenčního období na 2019/2020 na 15 000 tun. Pokud ČR produkuje méně než 20 mil. tun obilovin ročně, může i od období 2019/2020 pokračovat s minimální kapacitou 10 000 tun.
- **Minimální množství nabízených obilovin** – pro státy s roční produkcí do 20 mil. tun je možnost sníženého množství 120 tun, ostatní státy 160 tun.

2. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování

V rámci tohoto nařízení v přenesené pravomoci došlo k následující zásadnější úpravě v rámci veřejné intervence obilovin:

- **Zvýšení minimálního obsahu bílkovin** u pšenice seté z původní hodnoty 10,5 % na 11 %.

Vnější obchodní politika EU v oblasti obilovin

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky.

Obiloviny představují poměrně citlivou položku mezinárodního obchodu, z čehož také vyplývá zvýšená míra ochrany produktů spadajících do této skupiny. To se odráží i ve vyšší hladině dovozních cel a uplatňování celních preferenčních kvót u obilovin. Od vstupu České republiky do EU určuje výši dovozních cel Integrovaný tarif EU (TARIC), vydávaný v souladu s Nařízením Rady (EHS č. 2658/87). Na vnitřním trhu EU pohyb zboží nepodléhá žádným tarifním opatřením.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, především s členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U obilovin je v jednotlivých zemích ESVO situace rozdílná. **Norsko** ponechává clo na dovoz z EU u všech produktů pšenice a žita (s výjimkou kvóty 5 tis. tun s nulovým clem pro pšenici a žito pro produkci těstovin), dále ječmene a ovesa a některých ostatních obilovin (např. triticales). Kukuřice, rýže a čirok jsou tímto clem zatíženy jen při jejich použití pro krmné účely s tím, že na dovoz kukuřice pro krmné účely je pro dovoz z EU stanovena celní kvóta 15 tis. tun, v rámci které je clo nulové. Nepreferenční cla Norska na dovoz obilovin z EU se pohybují v rozmezí 150 až 210 Eur/t v závislosti na produktu. **Island** neuplatňuje dovozní cla na obiloviny z EU žádná. **Švýcarsko** si pro dovoz z EU clo zachovalo u většiny obilovin, a to v rozmezí od 0 do 55 CHF/100 kg (nulová cla jsou např. u některých položek rýže a ovesa). Na některé obiloviny Švýcarsko při dovozu z EU uplatňuje celní preferenční kvóty; při dovozech nad rámec těchto kvót se clo zvyšuje. Žádná další jednání o liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty se Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. **Albánie** ponechává u některých položek obilovin dovozní cla ve výši 2 % (např. tvrdá pšenice určená k setí, žito, ječmen, oves a kukuřice), ostatní jsou nulová (i když u některých položek pouze v rámci celní preferenční kvóty). **Srbsko** má pro dovoz obilovin z EU stanoveno clo pouze u jedné položky pšenice (po vyčerpání celní preferenční kvóty s nulovým clem 300 t) a tří položek kukuřice. **Severní Makedonie** uplatňuje dovozní clo pouze u rýže neurčené k setí (35 % ad valorem¹) a některých položek pšenice (15 % + 0,1 Eur/kg, avšak ne více než 75 %). Dovoz obilovin z EU do **Bosny a Hercegoviny** a **Černé Hory** probíhá bezcelně.

¹ Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. Např. **Alžírsko** uplatňuje pro dovoz z EU cla pro ječmen, žito, oves nebo čirok a dovoz některých dalších položek (jako např. pšenice, oves a kukuřice neurčených k setí) je bezcelní pouze v rámci celních preferenčních kvót. Mimo preferenční kvóty se dovozní clo z EU u těchto produktů pohybuje v rozmezí 5 až 30 %. **Maroko** u většiny obilovin neuplatňuje pro dovozy z EU clo vůbec. Výjimku představují některé položky pšenice a rýže, u kterých je dovozní clo (v rozmezí 2,5–170 %). U dvou položek rýže je dovoz z EU možný v rámci celní preferenční kvóty. I clo pro dovoz některých položek obilovin do **Turecka** z EU je omezeno preferenčními celními kvótami. U produktů neurčených k setí se dovozní cla mimo kvóty pohybují od 25 do 130 %. Specifická je rýže, kde je dovozní clo stanoveno v rozmezí 13 až 45 % s tím, že u položek s nejvyšším clem je otevřena bezcelní preferenční kvóta. **Egypt** a **Jordánsko** dovozní cla na obiloviny z EU neuplatňují. **Izrael** má při dovozu obilovin z EU zavedeny bezcelní preferenční kvóty pouze u pšenice (při dovozu nad rámec těchto kvót se clo zvedá na 50 %) a jedné položky kukuřice, jinak jsou cla při dovozu obilovin nulová. **Tunisko** v sektoru obilovin z EU uplatňuje buď nulové dovozní clo (pšenice, kukuřice, rýže), nebo clo v rozmezí 15 až 36 % (žito, ječmen, oves, čirok a ostatní obiloviny). Mezi Tuniskem a EU probíhala do května 2019 liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu. Další pokračování bylo zatím přerušeno z politických důvodů na straně Tuniska. Mezi Marokem a EU se zatím poslední jednání o liberalizaci obchodu uskutečnila v dubnu 2014. Jednání s Egyptem, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena.

V posledních sedmi letech se EU podařilo uzavřít dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador).

Dohoda s **Peru** je prozatímně prováděna od března 2013 a přispěla k výrazné redukci dovozních cel u obilovin. V současnosti jsou všechna dovozní cla na obiloviny z EU nulová.

Dohoda s **Kolumbií**, která je prozatímně prováděna od srpna 2013, odstranila pro vývozce z EU dovozní cla do Kolumbie na pšenici, žito, ječmen, oves a ostatní obiloviny (položka KN 1008). Kukuřice, rýže a zrna čiroku určená k lidské spotřebě byly z liberalizace kolumbijských dovozních cel vyjmuty. Cla na tyto položky při dovozu z EU do Kolumbie tak zůstanou v rozmezí 5–80 %. Položky těchto komodit určené k setí mají cla nižší, a to 0–5 %.

Dohody s **Hondurasem**, **Nikaraguou** a **Panamou** jsou prozatímně prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila **Kostarika** a **Salvador** a v prosinci téhož roku také **Guatemala**.

Podobně jako u Kolumbie i pro ně platí, že dovozní cla na kukuřici a rýži pocházející z EU a neurčených k setí jsou vyjmuta z liberalizace (kromě kukuřice druhu *Zea mays everta* – KN kód 1005.90.10, který má být liberalizován do 10 let). Dovozy pšenice, žita, ječmene a ovesa z EU do těchto zemí probíhají bezcelně.

V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s **Ekvádorem** a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Po jejím vstupu v platnost dojde u dovozu pšenice, žita, ječmene, ovesa a kukuřice a rýže určených k setí z EU do Ekvádoru k odstranění cel do 5 let. Zachována jsou tedy pouze dovozní cla na kukuřici neurčenou k setí a rýži. EU poskytne bezcelní přístup pro všechny položky obilovin z Ekvádoru, kromě kukuřice a rýže neurčených k setí. Na tyto komodity bude zřízena preferenční celní kvóta.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Většina cel na dovoz obilovin do Jižní Koreje je postupně snižována v rozmezí 4 až 15 let od vstupu dohody v platnost. Výjimku tvoří rýže, která byla z liberalizace zcela vyjmuta a dvě položky ječmene, u kterých cla zůstanou na současné úrovni. Dovoz pšenice z EU do Jižní Koreje probíhá bezcelně již od července 2011. V roce 2020 jsou pro dovoz obilovin z EU do Jižní Koreje uplatňována nulová cla na pšenici, žito, oves, kukuřici k setí a krmným účelům, čirok neurčený k setí a proso.

V říjnu 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem** a dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. U položek obilovin však Singapur poskytuje MFN² cla ve výši 0 %, a uzavřením dohody se proto situace nezmění.

Po čtyřech letech bylo v říjnu 2013 dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatím prováděna od září 2017. Kanada u obilovin ponechává clo při dovozu z EU pouze u ječmene využívaného pro výrobu sladu s tím, že toto clo má být odstraněno do 6 let po vstupu dohody v platnost, a číroku určeného k setí. V EU jsou cla pro dovoz z Kanady zachována na tvrdou pšenici, žito, ječmen a oves. K jejich odstranění má dojít do 8 let po vstupu dohody v platnost.

Od 1. 1. 2016 je prozatím uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou**. U obilovin byly otevřeny kvóty pro dovoz do EU na pšenici a produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a na kukuřici a produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. Cla při dovozu obilovin z EU na Ukrajinu zůstala v současnosti zachována pouze u žita a některých položek ostatních obilovin (např. pohanka a triticales), a to ve výši 3,3 %. Po konečném vstupu dohody v platnost Ukrajina odstraní veškerá cla při dovozu obilovin z EU do 5 let.

K uzavření dohod o volném obchodu s **Moldavskem** a **Gruzií** došlo v listopadu 2013. Díky tomu byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzií. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu. U dovozů obilovin z Gruzie do EU (kromě ječmene a rýže) je prostřednictvím ochranné doložky stanoveno spouštěcí množství 200 tis. tun. Pokud dovoz některé z těchto položek do EU přesáhne toto množství, může na ně EU znovu zavést cla. Obdobný mechanismus platí i v případě Moldavska, kde jsou stanovena spouštěcí množství pro dovoz pšenice 75 tis. tun, 70 tis. tun pro ječmen a 130 tis. pro kukuřici.

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. Cla při dovozu obilovin z EU do Japonska jsou různá. U některých položek bylo clo díky Dohodě odstraněno úplně (např. žito, čírok a většina položek ostatních obilovin). Naopak především u pšenice, ječmene kukuřice a rýže zůstala cla nezměněna s tím, jsou vyloučena z liberalizace, a že na některé položky poskytuje Japonsko celní preferenční kvótu ve výši 212 t s minimální prodejní cenou stanovenou v jenech. Na straně dovozu obilovin z Japonska do EU byla z liberalizace vyloučena rýže.

V červnu 2019 bylo dosaženo Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti je text Dohody finalizován. Poté musí projít právní revizí. Podle vyjádření Evropské komise dojde po vstupu Dohody v platnost k odstranění cel u většiny položek vzájemného obchodu včetně obilovin.

Na konci roku 2018 byly dokončeny finální technické úpravy textu revize Dohody o volném obchodu mezi EU a **Mexikem**. U dovozu obilovin z EU uplatňuje Mexiko dovozní cla v závislosti na položce (od 0 do 20 %). Po vstupu dohody v platnost by mělo dojít k odstranění cel na obiloviny při dovozu z EU do Mexika maximálně do 7 let.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile** a zatím poslední osmé kolo proběhlo v září 2020. Dovoz obilovin z EU do Chile je bezcelní již nyní kromě většiny položek pšenice, na které je uplatňováno clo ve výši 6 %. Při dovozu z Chile do EU se u některých položek obilovin (např. oves, ječmen) uplatňují různě vysoká dovozní cla (od 0 do 89 EUR/t).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz obilovin clo MFN mezi 0 a 100 % (vyšší cla jsou např. na pšenici a rýži).

² MFN – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s Malajsií a Vietnamem. Zatímco v případě **Malajsie** se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů, dohoda s **Vietnamem** vstoupila v platnost v srpnu 2020. Vstupem dohody v platnost došlo k okamžitému odstranění cel na dovoz žita, ječmene, ovsa a čiroku z EU do Vietnamu. Na pšenici, kukuřici neurčenou k setí, rýži a některé položky ostatních obilovin budou dovozní cla Vietnamu do EU odstraněna v rozmezí 4 až 11 let po vstupu dohody v platnost.

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání o dohodě o volném obchodu s **Filipínami** a v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání. Termín dalšího kola zatím nebyl stanoven.

V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s **Indonésií** a do června 2020 proběhlo šest kol jednání.

Jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 s tím, že první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Dosud se uskutečnilo osm negociačních kol. Další kola jednání s Novým Zélandem i Austrálií jsou plánována do konce roku 2020.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU **Velká Británie**. Do konce roku 2020 bylo však na tuto zemi z obchodního hlediska pohlíženo jako na člena EU. Dovozy i vývozy z/do Velké Británie z/do EU tedy po tuto dobu zůstaly bezcelní a žádné další podmínky se rovněž neměnily. V prosinci 2020 se EU a Velkou Británií podařilo dospět k Dohodě o obchodu a spolupráci, která je předběžně prováděna od 1. 1. 2021. Díky této Dohodě se podařilo zachovat v obchodě mezi EU a Velkou Británií nulová cla a bezkvótový přístup pro produkty splňující pravidla původu EU nebo Velké Británie. Vzájemný obchod však znamenal zvýšená administrativní zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel v mezinárodním obchodu se třetími zeměmi.

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2019/2020 s optimálním množstvím počátečních zásob (1 365,2 tis. tun). Svým objemem se blíží jak k marketingovému ročníku 2012/2013, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 338,8 tis. tun, a také marketingovému ročníku 2019/2020, kde byla úroveň počátečních zásob ve výši 1 312,4 tis. tun. Po další průměrné sklizni v roce 2019, která však ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2019/2020, jak v užití na potraviny, tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj byl touto tendencí i nadále ovlivněn, a měl u všech obilovin v ČR vliv na postupný a celkově mírně se zvyšující cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2020 v množství 8 126,7 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoké sklizně (osmá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví různě velké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2019 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2019 do 31. května 2020 a bylo umožněno ho realizovat v množstevním stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3,0 miliony tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2019 do 31. května 2020 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin. Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2019/2020 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2018/2019 a tak docházelo k jeho poměrně vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do sousedních členských států EU (Německo, Rakousko a Polsko).

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2020 došlo k znovuoobnovení poklesu ploch obilovin celkem o 17,3 tis. ha (tj. o 1,3 %) Ozimé obiloviny v tomto roce zaznamenaly pokles o 30,2 tis. ha, tj. o 3,0 %. Zato u jarních obilovin došlo k mírnému navýšení osevních ploch o 11,4 tis. ha, tj. o 3,2 %.

Podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu a dovozu výrobků a o licenčním řízení, jsou druhy zboží, na které se vztahovaly licenční režimy, vyhlášovány nařízením vlády. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanovena v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat pouze Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech (ZVS) a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubopisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad

dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. K 31. 10. 2015 již není provozován žádný zemědělský veřejný sklad. ZVS byly zrušeny na vlastní žádost provozovatelů, nebo byly na základě žádosti provozovatelů uvedeny do klidového režimu.

OBILOVINY CELKEM

Výroba

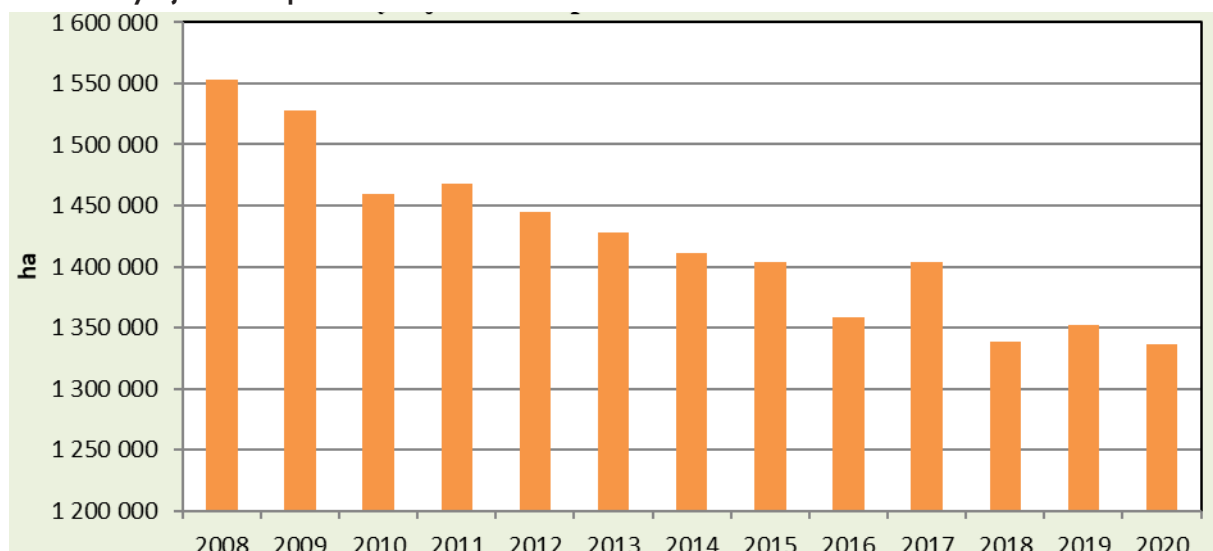
Celková sklizeň obilovin v roce 2020 ve výši 8 126,7 tis. tun je stanovena na základě definitivní sklizně obilovin dle ČSÚ k 18. 2. 2021. Proti skutečnosti předchozího roku je o 480,5 tis. tun (tj. o 6,3 %) vyšší. Ve srovnání se sklizní roku 2019 jde o mírný nárůst a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné také se sklizňovým ročníkem 2011 a 2015. Tato produkce se historicky řadí na osmé místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o mírně vyšší sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů by mohl být problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, neboť požadavky na jakost potravinářské pšenice splnilo ve všech hodnocených parametrech pro celou ČR pouze 55 % analyzovaných vzorků oproti ročníku 2019 a 2018, kdy to bylo 63 % a 80 %. Z hlediska kvality je nejčastějším limitujícím faktorem sklizně pšenice ročníku 2020 objemová hmotnost. Kvalita sklizně je přibližně vyrovnaná jak v Čechách, tak na Moravě. Podíl vzorků pšenice s vyhovující kvalitou je v roce 2020 přibližně na úrovni průměru let 2014 a 2016 a poté podíl různě kolísal. V roce 2018 vyhovělo 80 % pšenice, v předchozích letech to bylo 66 % (2017), 58 % (2016), 73 % (2015) a 58 % (2014).

Co se týká kvality sladovnického ječmene ze sklizně ročníku 2020, tak ho lze charakterizovat jako rok s průměrnou produkcí, ale s velmi rozkolísanou kvalitou. Zrno ječmene má nízké hodnoty přepadu na síť 2,5 mm, tzn., že zrno je drobnější. Má také zvýšený průměrný obsah N látek a jsou zjevné výskyty fyziologicky poškozených zrn a skryté porostlosti. Kvalita žita ze sklizně 2020 je vhodující, avšak je horší než v předchozích ročnících 2019 a 2018. V marketingovém roce 2020/2021 se dá předpokládat, že vyšší sklizeň obilovin povede k tvorbě různých přebytků v celkové bilanci. Proto lze očekávat, že vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě obilovin bude nutné vzniklé přebytky odčerpat nezbytným vývozem (export v rámci EU a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin pro technické užití (bioetanol, energetická biomasa).

Osevní plochy

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2020 mírně klesla proti předchozímu roku o 17,3 tis. ha na 1 344,9 tis. ha. Přesto se z dlouhodobého hlediska osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 320–1 400 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření se toto mírné snížení projevilo o 1,3 %. Z ozimých druhů obilovin bylo zaznamenáno výrazné snížení osevních ploch u ozimé pšenice, kdy činil pokles o 39,9 tis. ha (tj. o 4,9 %). U ostatních ozimých obilovin byl zaznamenán různě velký nárůst – u ozimého ječmene činil nárůst 6,9 tis. ha (tj. o 6,4 %); u ozimého žita o 0,3 tis. ha (1,0%) a u triticales byl ve výši 2,4 tis. ha (tj. o 6,1 %). U jarních obilovin došlo kromě pšenice jarní k různě velkému růstu osevních ploch, z toho největší byl u jarního ječmene a kukuřice na zrno ve výši 5,4 tis. ha (2,5 %) a 2,8 tis. ha (3,7%). Pokles u jarní pšenice činil 1,0 tis. ha (tj. 3,9 %).

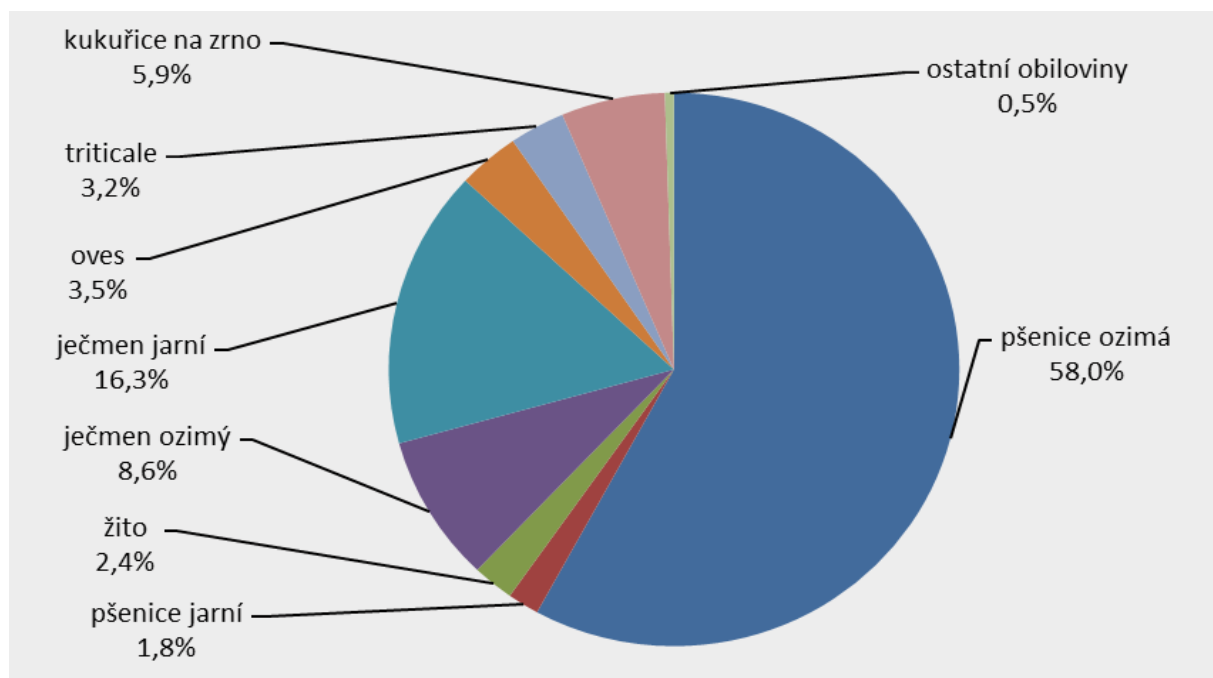
V roce 2020 zaujímaly zrniny celkem 1 373,6 tis. ha (55,8 %) celkové osevní plochy a obiloviny 54,3 % celkové osevní plochy.

Graf. č. 1 Vývoj osevních ploch celkem

Pramen: ČSÚ

Struktura osevních ploch obilnin v roce 2019 je znázorněna v grafu č. 2.

Při porovnání osevních ploch roku 2020 s rokem 2019 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná. Procentický nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly všechny druhy ozimých obilovin kromě ozimé pšenice, u které činil pokles o 2,0 %. Nárůst u ozimého žita činil 0,1 %; u ozimého ječmene o 0,6 % a u triticales o 0,3 %;). K stagnaci či nárůstu došlo u všech jařin (u jarní pšenice o 0,0 %; u kukuřice na zrno o 0,4 %; u jarního ječmene o 0,6 %; u ova o 0,4 % a u ostatních obilovin o 0,1 %.

Graf č. 2 Struktura osevních ploch v roce 2020

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2020 je průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 6,04 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem 2019 jde o nárůst o 0,39 t/ha (tj. o 6,5 %). Zvýšení výnosu je jak u všech ozimých obilovin (u ozimé pšenice o 0,41 t/ha (tj. o 7,1 %); u ozimého ječmene o 0,11 t/ha (tj. o 1,8 %); u žita o 0,42 t/ha (tj. o 8,3 %); u triticales o 0,14 t/ha (tj. o 2,8 %), ale také u všech druhů jarních obilovin – u jarní pšenice o 0,47 t/ha (tj. o 12,2 %); u jarního ječmene o 0,08 t/ha (tj. o 1,6 %); u kukuřice o 1,17 t/ha (tj. o 14,1 %); u ovsa o 0,76 t/ha (tj. o 24,1 %) a u ostatních obilovin o 0,43 t/ha (tj. o 27,7 %). Jak je z uvedených údajů patrné, má kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Počáteční zásoby

Stav počátečních zásob obilovin v roce 2019 se především vlivem vyšší produkce nevýznamně zvýšil a dosáhl výše 1 365,2 tis. tun. V letošním marketingovém roce 2020/2021 se očekává velmi mírné snížení počátečních zásob obilovin, a to přes vyšší sklizeň, ale především vlivem zvýšeného vývozu a nižší domácí spotřeby, a to do výše 1 365,2 tis. tun. V meziročním srovnání jde o mírný pokles zásob o 22,9 tis. tun (tj. o 1,7 %).

Vyšší úroveň sklizně v roce 2020, výrazný nárůst vývozu obilovin do zahraničí a nulový intervenční nákup vytvářejí předpoklady pro nepatrné navýšení počátečních zásob obilovin v příštím marketingovém roce 2021/2022 na úroveň 1 360,0 tis. tun.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/202*
Osevní plocha		tis. ha	1 390,0	1 359,0	1 354,7	1 338,8	1 352,5	1 344,9
Výnos		t/ha	5,89	6,33	5,50	5,21	5,65	6,04
Výroba		tis. t	8 183,5	8 596,4	7 456,8	6 971,0	7 646,2	8 126,7
Počáteční zásoby		tis. t	1 297,3	1 238,3	914,0	1 312,4	1 365,2	1 342,3
Dovoz celkem		tis. t	257,8	203,1	258,3	459,4	340,5	312,0
Celková nabídka		tis. t	9 738,6	10 037,8	8 629,1	8 742,8	9 351,9	9 781,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	5 257,0	5 018,0	4 811,5	5 056,0	5 176,0	5 200,0
z toho	potraviny	tis. t	2 118,0	2 105,0	2 050,0	2 109,0	2 158,5	2 128,0
	osiva	tis. t	353,0	331,0	324,5	323,0	322,5	327,0
	krmiva	tis. t	2 478,0	2 332,0	2 222,0	2 406,0	2 477,0	2 527,0
	technické užití	tis. t	308,0	250,0	215,0	218,0	218,0	218,0
Vývoz celkem		tis. t	3 243,3	4 105,8	2 505,2	2 321,6	2 833,7	3 221,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	8 500,3	9 123,8	7 316,7	7 377,6	8 009,7	8 421,0
Konečné zásoby		tis. t	1 238,3	914,0	1 312,4	1 365,2	1 342,2	1 360,0
Konečné zásoby/celkové užití		%	14,57	10,02	17,94	18,50	16,76	16,15
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	23,56	18,21	27,28	27,00	25,93	26,15

Pramen: ČSÚ, ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby odhad

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2019/2020 se celkem dovezlo ze zahraničí 340,5 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku snížení o 118,9 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu se tento pokles objemu dovezených obilovin pomalu dostává k obvyklým průměrům dovozu, kdy se dovoz pohyboval v předchozích ročnících v rozmezí od 220–290 tis. tun. Převážná část dovozu ročníku 2019/2020 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita, ale také kukuřice na zrno. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitrounitního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 323,9 tis. tun obilovin, a dovoz ze třetích zemí činil 16,6 tis. tun.

Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2020/2021 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2019/2020 předpokládá, že dojde vlivem vyšší produkce obilovin v ČR k dalšímu poklesu dovozu na hladinu 312,0 tis. tun.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2012–2020 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	64,9	196,8	261,7	2012/2013	284,9
2013	88,1	130,2	218,3	2013/2014	227,2
2014	97,0	164,4	261,4	2014/2015	254,1
2015	89,7	151,4	241,1	2015/2016	257,8
2016	106,4	103,7	210,1	2016/2017	203,1
2017	99,4	158,7	258,1	2017/2018	258,3
2018	99,6	201,4	301,0	2018/2019	459,4
2019	258,0	169,9	427,9	2019/2020	340,5
2020	171,5	146,4	317,9	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 9 781,0 tis. tun pro marketingový rok 2020/2021 je o 429,1 tis. tun (tj. 4,6 %) vyšší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného zvýšení celkové nabídky je patrné, že dojde k určité stagnaci úrovně konečných zásob.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2020/2021 by měla být celková domácí spotřeba ve výši 5 200,0 tis. tun. Ve srovnání se skutečností marketingového roku 2019/2020 je nevýznamně vyšší o 24,0 tis. tun (0,5 %). Rozdíl je tvořen mírným zvýšením ve využití obilovin na krmiva. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické užití, jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol a nebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticales, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2020 byla z obilovin pro účel výroby bioetanolu nejvíce využita kukuřice na zrno. U ostatních tradičních obilovin (pšenice, triticales) bylo jejich technické užití využito především na výrobu biomasy.

Vývoz

Celkový vývoz byl v marketingovém roce 2019/2020 vyšší a potvrdily se tak původní předpoklady, že vývoz znovu dosáhne opětovně velmi vysoké úrovně. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 2 833,7 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu. Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2020/2021 dosahuje opět zvýšené úrovně vývozu (s ohledem na vyšší sklizeň obilovin v ČR) 3 221,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 2 470,0 tis. tun (tj. 76,7 %) pšenice, 361,0 tis. tun (tj. 11,2 %) ječmene a 290 tis. tun kukuřice (tj. 9,0 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 3 206 tis. tun (tj. 99,5 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 15,0 tis. tun (tj. 0,5 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2012–2020 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	1 395,6	1 036,6	2 432,2	2012/2013	1 843,2
2013	806,6	1 356,1	2 162,7	2013/2014	2 736,5
2014	1 380,4	1 547,9	2 069,2	2014/2015	3 326,2
2015	1 778,3	1 499,3	3 277,6	2015/2016	3 243,3
2016	1 744,0	1 894,9	3 638,9	2016/2017	4 105,8
2017	2 210,9	1 279,9	3 490,8	2017/2018	2 505,2
2018	1 225,3	1 283,8	2 509,1	2018/2019	2 321,6
2019	1 037,8	1 190,1	2 227,9	2019/2020	2 833,7
2020	1 643,6	1 607,8	3 251,4	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2019/2020 došlo k mírnému poklesu konečných zásob na konečnou úroveň 1 342,2 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o pokles o 23,0 tis. tun (tj. o 1,7 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k navýšení o 411,3 tis. tun na úroveň 8 421,0 tis. tun. Toto navýšení pramení především z výrazně vyššího vývozu. Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává mírný nárůst konečných zásob do úrovně 1 360,0 tis. tun především v souvislosti s výrazně vyšší produkcí obilovin, nulovým intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a také nižším dovozem. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl v posledních letech značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. V roce 2010 vzhledem k průměrné sklizni obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli v ČR a také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny obilovin začaly velmi rychle narůstat a byly na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok 2010/2011. Tento nastoupený trend vysokých cen pokračoval i v marketingových ročnících 2011/2012 a 2012/2013. Po mírně nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2013/2014 se trend vysokých cen změnil a ceny začaly postupně klesat u všech obilovin a to jak u potravinářských,

tak i krmných. Mírný pokles cen pokračoval i v marketingovém roce 2014/2015 díky rekordní sklizni obilovin. Ceny v marketingovém roce 2015/2016 postupně vykazovaly další, menší či větší pokles vlivem další velmi vysoké sklizně. Po nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2016/2017 se trend cen z roku předchozího nezměnil a ceny vykazovaly stagnaci nebo mírně klesaly. Průměrná produkce obilovin marketingového ročníku 2017/2018 způsobila, že pokles cen byl zastaven a ceny vykazovaly pomalý růst. Další průměrná sklizeň obilovin v ČR v roce 2018 s průměrnými jakostními ukazateli způsobila, že tento trend ve vývoji cen pokračoval a ceny velmi mírně rostly. Přes vyšší sklizeň obilovin v roce 2019, ale s průměrnou kvalitou, se trend mírného růstu cen nezastavil a ceny jak potravinářského, tak i krmného užití mírně rostly.

Přestože byla v ČR v roce 2020 dosažena vyšší sklizeň obilovin, avšak s průměrnými jakostními ukazateli, lze v tomto sklizňovém roce očekávat, že trend ve vývoji cen by se neměl změnit a ceny by i nadále měly postupně vykazovat velmi mírný růst či stagnaci. Balance obilovin pro marketingový rok 2020/2021 bude stále přebytková vzhledem k vyšší sklizni obilovin v ČR.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě bude promítat do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj v ČR bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak především na vývoj cen v zahraničí (především na světových burzách –Matif, Chicago apod.). Vzhledem k předpokladu vyšší světové produkce obilovin, kdy podle předpokladu IGC z ledna 2021 by světová produkce obilovin (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2020/21 mírně vzrůst na 2 218,7 mil. tun, což je o 32,6 mil. tun (+ 1,5 %) více než v předchozím marketingovém roce (2 186,1 mil. tun v marketingovém roce 2019/2020), tak by světové ceny obilovin měly na světovém trhu převážně zůstat stejné nebo mírně klesat. Nutno však upozornit na současnou covidovou situaci, která může tento charakter trhu podstatně změnit, kdy např. zvýší se celková domácí a i světová spotřeba a ceny budou růst rychleji.

Vyšší domácí produkce v ČR (avšak s průměrnými jakostními ukazateli) je důvodem pro zvýšenou poptávku po kvalitních obilovinách. Proto lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou stagnovat či mírně růst. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v únoru roku 2021 úrovně 4 200–4 900 Kč/t a u krmné pšenice 4 000–4 300 Kč/t. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat stagnaci nebo mírný růst cenových průměrů, a to u krmného ječmene na 3 800–4 000 Kč/t, u ovsa 3 600–3 800 Kč/t a u kukuřice 3 900–4 300 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 4 900–5 300 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává, že cena se bude pohybovat v rozmezí 3 800–4 500 Kč/t.

Balance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2019/2020

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	814,5	24,9	839,4	31,1	107,7	211,9	319,6	42,5	39,7	75,9	5,4	1 352,5
Výnos	t/ha	5,79	3,84	5,73	5,06	5,98	5,07	5,38	3,16	4,93	8,29	1,55	5,65
Výroba	tis. t	4 716,5	95,7	4 812,2	157,6	644,1	1 074,0	1 718,1	134,4	195,4	620,3	8,3	7 646,2
Počáteční zásoby	tis. t			638,0	5,1			181,4	43,9	30,5	466,1	0,2	1 365,2
Dovoz – v rámci EU	tis. t			60,0	16,8			65,3	2,5	0,6	170,0	8,7	323,9
Dovoz – třetí země	tis. t			1,1	0,0			5,1	0,0	0,0	5,3	5,1	16,6
Dovoz celkem	tis. t			61,1	16,8			70,4	2,5	0,6	175,3	13,8	340,5
Celková nabídka	tis. t			5 511,3	179,5			1 969,9	180,8	226,5	1 261,7	22,3	9 351,9
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			2 765,0	122,0			1 455,0	107,0	172,0	553,0	2,0	5 176,0
potraviny	tis. t			1 270,0	115,0			730,0	27,0	0,0	15,0	1,5	2 185,5
osiva	tis. t			165,0	5,0			110,0	12,0	12,0	18,0	0,5	322,5
krmiva	tis. t			1 260,0	2,0			610,0	65,0	110,0	430,0	0,0	2 477,0
technické užití	tis. t			70,0	0,0			5,0	3,0	50,0	90,0	0,0	218,0
Vývoz – v rámci EU	tis. t			2 230,0	24,7			256,2	28,5	13,1	250,8	19,3	2 822,6
Vývoz – třetí země	tis. t			7,5	0,0			1,1	1,5	0,0	1,0	0,0	11,1
Vývoz celkem	tis. t			2 237,5	24,7			257,3	30,0	13,1	251,8	19,3	2 833,7
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			5 002,5	146,7			1 712,3	137,0	185,1	804,8	21,3	8 009,7
Konečné zásoby	tis. t			508,8	32,8			257,6	43,8	41,4	456,9	1,0	1 342,2
Kon. zás./celk.užití	%			10,17	22,36			15,04	31,97	22,37	56,77	4,69	16,76
Kon.zás./dom.spotřeba	%			18,40	26,89			17,70	40,93	24,07	82,62	50,00	25,93

Pramen: ČSÚ¹⁾; MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SZIF a SSHR

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2020/2021, stanovená na základě definitivní sklizně dle ČSÚ k 18. 2. 2021 a průběhu zahraničního obchodu

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	774,6	24,0	798,6	31,4	114,6	217,3	331,9	46,7	42,1	87,2	6,9	1 344,9
Výnos	t/ha	6,20	4,31	6,14	5,48	6,09	5,15	5,47	3,92	5,07	9,46	1,98	6,04
Výroba	tis. t	4 799,3	103,2	4 902,5	172,4	697,9	1 118,3	1 816,2	183,4	213,3	825,5	13,6	8 126,7
Počáteční zásoby	tis. t			508,8	32,8			257,6	43,8	41,4	456,9	1,0	1 342,3
Dovoz ze zemí EU	tis. t			55,0	12,0			40,0	3,0	2,0	180,0	4,0	296,0
Dovoz z třetích zemí	tis. t			1,0	0,0			8,0	0,0	0,0	5,0	2,0	16,0
Dovoz celkem	tis. t			56,0	12,0			48,0	3,0	2,0	185,0	6,0	312,0
Celková nabídka	tis. t			5 467,3	217,2			2 121,8	230,2	256,7	1 467,4	20,6	9 781,0
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			2 685,0	138,0			1 475,0	108,0	162,0	627,0	5,0	5 200,0
potraviny	tis. t			1 200,0	130,0			750,0	27,0	0,0	17,0	4,0	2 128,0
osiva	tis. t			165,0	6,0			110,0	13,0	12,0	20,0	1,0	327,0
krmiva	tis. t			1 250,0	2,0			610,0	65,0	100,0	500,0	0,0	2 527,0
techn. užití	tis. t			70,0	0,0			5,0	3,0	50,0	90,0	0,0	218,0
Vývoz do zemí EU	tis. t			2 460,0	32,0			360,0	32,0	18,0	289,0	15,0	3 206,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			10,0	0,0			1,0	3,0	0,0	1,0	0,0	15,0
Vývoz celkem	tis. t			2 470,0	32,0			361,0	35,0	18,0	290,0	15,0	3 221,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			5 155,0	170,0			1 836,0	143,0	180,0	917,0	20,0	8 421,0
Konečné zásoby	tis. t			312,3	47,2			285,8	87,2	76,7	550,4	0,6	1 360,0
Kon. zás./ celkové užití	%			6,06	27,76			15,57	60,9	42,61	60,02	3,00	16,15
Kon. zás./ dom. spotřeba	%			11,63	34,20			19,38	80,74	47,35	87,78	12,00	26,15

Pramen: ČSÚ¹⁾, MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SSHR

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilnin v ČR v roce 2020

Zakládání porostů ozimých obilnin během října 2019 bylo problémové, a to díky deštivému počasí. Porosty obilovin pak ale velice dobře vzešly a před vstupem do zimního období vytvořily hustě zapojené porosty (v závislosti na utužení pozemků). V nově založených ozimech se velice brzy začaly objevovat nory hraboše polního a to především na Moravě, kde vytrvaly prakticky až do května roku 2020. Před sklizní došlo k útlumu výskytu hraboše, ale během sklizně a v průběhu léta se problémy s hraboši začaly objevovat v severozápadních a středních Čechách, kde vytrvaly až do podzimu.

Z pohledu srážek byl rok 2020 silně nadnormální. Již v únoru roku 2020 bylo zaznamenáno 205 % srážek v porovnání s dlouhodobým průměrem, za červen 2020 pak spadlo 151 mm, tedy 191 % dlouhodobého průměru. Nástup jara 2020 začal velice časně, a to v únoru a březnu. Od poloviny února se denní teploty pohybovaly do 15 °C. Obdobím, které nejvýrazněji přímo zasáhlo do vývoje porostů byl suchý březen a duben. V tomto období se plně projeví odrudové vlastnosti ve vztahu k odolnosti k přísušku, ale i opakovaným atakům mrazivých period. Různé odrůdy reagovaly různě na mráz v určitých fázích svého růstu. Výrazněji byly poškozovány odrůdy rané již na přelomu března a dubna. V mrazových kotlinách docházelo k odumírání odnoží a spálení listů mrazem v průběhu počátku sloupkování. Skupina odrůd raných a zejména osinatých byla v těchto enklávách více postižena sterilizací části klasů mrazem ještě před vymetáním, především špiček klasů. Vlivy, které se výrazně sečetly, byly sucho v kombinaci s mrazem. Nejvíce (až o desítky procent více) byly postiženy plochy pšenic zaseté po předplodinách, jako je cukrovka, vojtěška atd. V souladu s tím byly podobně více poškozeny přímo suchem (redukce odnoží, urychlení vegetativních fází) plochy seté po letních meziplodinách.

Výrazněji se projeví choroby pat stébel (*Oculimacula yallundae*) a jejich vliv u některých odrůd byl po určité době i v podobě vniku běloklasosti, byť pouze na úrovni jednotek procent. Vzhledem k příznivým vlhkostním podmínkám nastoupila ve vazbě na odrůdu vysoká škodlivost padlí (*Blumeria graminis*) (např. odrůda Frisky) a u citlivých odrůd zahrozila opět žlutá rzivost obilnin (*Puccinia striiformis*), která v posledních 5 letech pravidelně škodí.

Zdaleka nejzávažnějším problémem ale bylo zvládnutí listových skvrnitostí ve vlhké periodě růstu, i když některé vizuálně výrazné projevy napovídající pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) byly často diagnostikovány jako fyziologické skvrny s vazbou na průběh počasí. Lokálně bylo zjištěno šíření listových skvrnitostí (septoriové skvrnitosti pšenice – *Mycosphaerella graminicola*, feosferiové skvrnitosti pšenice – *Phaeosphaeria nodorum*).

Finálním a nejzávažnějším problémem ročníku 2020 byl výskyt fuzarióz v klasech (*Fusarium* sp.) s podstatným vlivem odrůdy. Poddimezování ochrany citlivých odrůd po problematické předplodině vedlo k vizuálně vysokému napadení jednotlivých klásků, částí i celých klasů v rozsahu, který několik minulých ročníků nebyl zaznamenán. Areál napadení odpovídal plošnému nadnormálnímu objemu srážek v citlivém období. Rovněž následné rozbory potvrzují vysoké obsahy DON z takových ploch i přes to, že vysoký podíl napadených zrn s redukovanou hmotností zůstával při sklizni na pozemcích. Za jeden z podpůrných faktorů, zejména vzhledem k nižší účinnosti fungicidních zásahů, lze považovat „rozhození“ vývojových fází odnoží v porostech vlivem podmínek v předchozích fázích růstu. U části porostů byly po několika letech opět nalézány rostliny s napadením námelem (*Claviceps purpurea*).

V ozimých obilninách se v na počátku dubna 2020 začali objevovat dospělci kohoutků (*Oulema* sp.). Silnější poškození se objevovaly po předplodině kukuřici, která je refugiem v horkých letních měsících. Vzhledem ke změnám klimatu přibývá škodlivosti tršněnek v teplé oblasti, a některé opomíjené druhy získávají více pozornosti. Jedná se zejména o hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*), jehož areál škodlivých výskytů se rozšiřuje do vyšších poloh.

Z plevelů se významněji vyskytovaly lokálně vytrvalé plevele typu: pcháč rolní (*Cirsium arvense*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), dále plevele typické pro ozimé plodiny: svízel přítula (*Galium aparine*), heřmánkovec nevonný (*Tripleurospermum inodorum*), violka rolní (*Viola arvensis*), chundelka metlice (*Apera spica-venti*), penízek rolní (*Thlaspi arvense*) a oves hluchý (*Avena fatua*).

Bližší informace o aktuálním výskytu škůdců lze nalézt na stránkách Rostlinolékařského portálu.

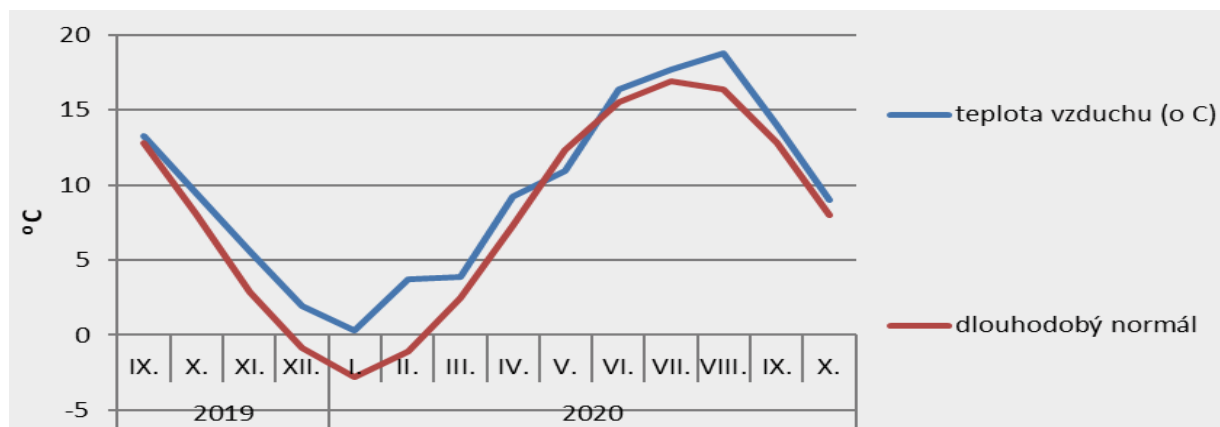
Povětrnostní podmínky ročníku a jejich vliv na vývoj porostů

V říjnu roku 2019, ve kterém startovala vegetační sezóna sklizených ozimých obilovin v roce 2020, byly srážky na úrovni dlouhodobého normálu. Teploty byly oproti normálu o 1,4 °C vyšší a tento kladný rozdíl se v měsících listopad (+2,7 °C) a prosinec (+2,8 °C) dále zvyšoval. V měsíci lednu byl teplotní rozdíl oproti normálu sice o něco menší (+2,3 °C), zato měsíc únor s rozdílem oproti normálu +4,6 °C zařadil zimu 2019/2020 jako druhou nejteplejší od roku 1961.

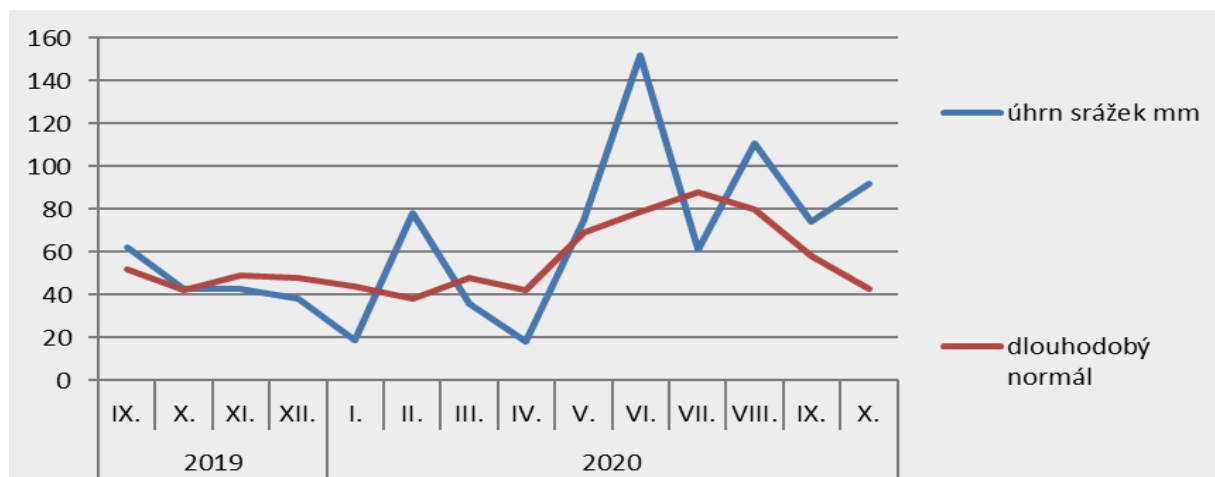
Srážkově byla zima 2019/2020 jako celek normální, mezi jednotlivými měsíci však byly velké rozdíly. Srážkově podnormální měsíce listopad 2019 (srážky na úrovni 88 % dlouhodobého normálu), prosinec 2019 (76 % dlouhodobého normálu) a zejména leden 2020 (43 % dlouhodobého normálu), následoval měsíc únor 2020 se srážkami na úrovni 205 % normálu. Celkem za zimní sezónu 2019/2020 spadlo na území ČR v průměru 134 mm srážek, což představuje 102 % normálu 1981–2010. K charakteristice vegetační zimy 2019–2020 patří převážná absence sněhové pokrývky.

Stav ozimů založených v agrotechnických termínech na podzim roku 2019 byl ke konci listopadu většinou velmi dobrý, porosty byly přiměřeně odnožené. S přestávkami vegetace pokračovala i v průběhu kalendářně zimních měsíců. V předjarním období bylo na ozimých pšenicích často nalézáno padlí travní, a to zejména na starších listech, které by jinak v teplotně normální zimě odumřely. V březnu a dubnu roku 2020 se průměrné teploty snížily a přiblížily o něco více k normálu (březen 2020: +1,0 °C, duben 2020: +1,3 °C oproti normálu). Na přelomu března a dubna roku 2020 přišly mrazy, kdy byl zaznamenán pokles teplot na –10 °C i více a v kombinaci se silným větrem docházelo k citelnému vysychání povrchové vrstvy půdy. I po celkovém oteplení v průběhu měsíce dubna 2020 tento charakter počasí pokračoval – slunečné a větrné počasí spolu s nedostatkem srážek (duben 2020: 43 % normálu) sucho dále prohlubovalo. Byly zaznamenány velmi nízké denní relativní vlhkosti vzduchu, které se pohybovaly od 40 do 50 %, s minimálními hodnotami v odpoledních hodinách kolem 20 %. Toto počasí na druhou stranu nepřálo vývoji chorob a porosty byly většinou v dobré zdravotní kondici. Většina porostů však trpěla suchem a často docházelo k popálení špiček listů mrazem. Ke konci dubna 2020 se ustálilo stabilní jasné a slunečné počasí, při jasné obloze klesaly v noci a nad ránem přízemní minimální teploty pod 0 °C, naopak odpoledne se maximální teploty při slunečném počasí dostávaly i nad 20 °C. Průměrná teplota překračovala dlouhodobý průměr o přibližně 1 °C. Na začátku května již většina porostů ozimé pšenice trpěla významně suchem, docházelo ke žloutnutí spodních listů a ztrátě odnoží. Projevy sucha se značně lišily podle druhu půdy a intenzity agrotechniky. Srážky, kterých začalo ve druhé dekádě května 2020 přibývat, byly však pro většinu porostů naprostou záchranou. Celkově v měsíci květnu 2020 spadlo srážek o něco více než je normál (109 %), zároveň byly teploty o více než 2 °C ve srovnání s normálem nižší. Chladné a deštivé počasí postupně vytvořilo optimální podmínky pro šíření houbových chorob obilnin. Tato situace trvala po většinu měsíce června 2020, kdy byly splněny všechny podmínky pro úspěšnou infekci klasů obilovin fuzárií, kterými jsou přítomnost zralých zdrojů infekce v porostech, vysoká vlhkost v porostech a dosažení fáze kvetení porostů, ve které je porost s ohledem na infekci fuzárií nejcitlivější. Průběžně přicházely další, místy velmi vytrvalé srážky. Infekce se začaly často viditelně projevovat již krátce po odkvětu ozimé pšenice a vývoj symptomů díly vlhkému charakteru počasí pokračoval. Okolo 20. 7. 2020 byl výskyt *Fusarium* spp. V klasech zjištěn na více než třech čtvrtinách ploch (zdroj: zprávy MSD, Agrotest fyto, s.r.o.).

Sklizeň ozimých pšenic se rozbíhala velmi pomalu a téměř až do konce července 2020 byl její postup nejpomalejší za poslední roky. K 27. 7. 2020 bylo sklizeno necelých 10% ploch ozimé pšenice, zatímco v roce 2019 to bylo 45 %, v roce 2018 dokonce více než polovina (51 %). Žně provázely časté srážky a porosty, které byly často místy nebo zcela polehlé, dlouho osychaly. Byl tak reálný předpoklad, že dojde ke zhoršení kvality. V průběhu měsíce srpna 2020 se počasí vždy na několik dní ustálilo, a nakonec sklizeň přece jen pokračovala rychlejším tempem. Časový postup podílu sklizených ploch sice zůstal pomalejší než v předcházejících 3 sklizňových letech 2017–2019, předstihl ale roky 2016 a 2014.

Graf č. 3 Porovnání teplot (°C) roku 2018/2019 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Pramen: ČHMÚ

Graf č. 4 Porovnání srážek (mm) roku 2018/2019 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Pramen: ČHMÚ

PŠENICE

Výroba

Na základě definitivní sklizně dle ČSÚ k 18. 2. 2020 je stanovena produkce pšenice v ČR ze sklizně v roce 2020 v množství 4 902,5 tis. tun. Z tohoto množství je 4 799,3 tis. tun pšenice ozimé (tj. 97,9 % celkové výroby) a 103,2 tis. tun pšenice jarní (tj. 2,1 % z celkové výroby). Celková výroba pšenice vzrostla proti skutečnosti předchozího roku 2019 o 90,3 tis. tun, tj. o 1,9 %. Toto navýšení vyplývá především ze zvýšené produkce pšenice ozimé o 82,8 tis. tun, tj. o 1,8 %.

Na zvýšení výroby pšenice v roce 2020 se podílí především vyšší hektarový výnos jak ozimé pšenice, tak také jarní pšenice. Proto pšenice i nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 60,3 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošní úrody pšenice je zapotřebí znovu si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. To umožnilo zemědělcům na podzim roku 2019 provést bezproblémovou přípravu a také etapové setí ozimů, kdy se podařilo zasít ozimé obiloviny převážně v odpovídajícím agrotechnickém termínu. Ozimy však vzházely celkem rovnoměrně především vlivem příznivých teplotních, ale i srážkových poměrů v průběhu celého podzimu 2019. Proto jejich stav byl na podzim uspokojivý, porosty byly přiměřeně odnožené a tak kondice porostů byla hodnocena většinou jako dobrá.

Zima marketingového roku 2019/2020 byla velmi teplá. Průměrná teplota za zimní sezonu (prosinec až únor) byla 2,0 °C, což je o 3,3 °C více než normál ročníků 1981–2010. Prosinec 2020 a leden 2021 byly hodnoceny jako teplotně nadnormální s odchylkou od normálu +2,8 a +2,3 °C. Teplotně mimořádně nadnormální byl únor 2020 s odchylkou +4,6 °C od normálu. Srážkově byla zima marketingového roku 2019/2020 jako celek normální. Za zimní sezónu 2019/2020 spadlo na území ČR v průměru 134 mm srážek, což představuje 102 % normálu ročníků 1981–2010. První dva měsíce zimní sezony byly na srážky poměrně chudé. V prosinci roku 2019 spadlo na území ČR v průměru 76 % normálu, v srážkově silně podnormálním lednu 2020 pak pouhých 43 % normálu. Následoval však srážkově silně nadnormální únor 2020, kdy na území ČR spadlo 205 % normálu.

Měsíc únor 2020 byl teplotně mimořádně nadnormální (průměrná denní teplota vzduchu na území ČR byla kromě dne 28. 2. nad hodnotou normálu) a v některých lokalitách začalo setí jařin již v polovině února, ale na většině území setí probíhalo během první poloviny března 2020.

Měsíc březen 2020 byl teplotně a srážkově normální, větší část měsíčního úhrnu srážek byla zaznamenána v první polovině měsíce, a proto ve druhé polovině měsíce docházelo k prohlubování sucha. Suché období způsobilo problémy jak u ozimů, tak také u jařin, kdy docházelo především k nerovnoměrnému vzházení a mezerovitosti vysetých jařin.

Duben 2020 byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 9,2 °C byla o 1,3 °C vyšší než normál ročníků 1981–2010. Srážkově byl duben 2020 silně podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek 18 mm představuje 43 % normálu ročníků 1981–2010. Jedná se o druhý nejnižší dubnový úhrn srážek (společně s dubnem 1988) zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. Dle údajů portálu Intersucho se sucho na konci měsíce dubna roku 2020 vyskytovalo na téměř 99 % území České republiky, na 13 % se vyskytovalo extrémní sucho. Pás extrémního sucha byl sledován na severní a jižní Moravě, ve Slezsku a v Krušnohoří. Výrazné sucho se vyskytovalo také na Plzeňsku, na Novohradsku, v breclavském výběžku a v Bílých Karpatech.

Květen roku 2020 byl na území ČR teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 10,9 °C byla o 2,1 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s rokem 1974 se tak řadí jako 10. až 11. nejchladnější květen v období od roku 1961. Srážkově byl květen 2020 na území ČR normální. Průměrný měsíční úhrn 75 mm představuje 109 % normálu. Průběh počasí v květnu 2020 vyhovoval původci padlí (*Blumeria graminis*), které se vyskytovalo na řadě lokalit v porostech ječmene i pšenice ve střední či silné

intenzitě. V průběhu května 2020 se také objevilo v některých okresech silné napadení původci choroby pat stébel.

Červen 2020 byl na území ČR dle údajů ČHMÚ teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 16,4 °C byla o 0,6 °C vyšší než normál. Srážkově byl červen 2020 na území ČR mimořádně nadnormální, měsíční úhrn srážek 151 mm činí 191 % srážkového normálu 1981–2010. Jedná se o nejvyšší červnový úhrn srážek na území ČR zaznamenaný v období od roku 1961.

Červenec roku 2020 byl teplotně normální. Průměrná měsíční teplota vzduchu 17,7 °C byla o 0,1 °C nižší, než normál. Za posledních deset let to byl druhý nejchladnější červenec. Srážkově byl tento měsíc podnormální, měsíční úhrn srážek 61 mm činí 69 % srážkového normálu.

Srpen 2020 byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,8 °C byla o 1,5 °C vyšší. Společně s rokem 2017 jde o šestý nejteplejší srpen na území ČR v období od roku 1961. Srážkově byl srpen nadnormální, v průměru na území ČR spadlo 110 mm srážek, což představuje 138 % normálu. Srpen 2020 se tak řadí jako 7. nejdeštivější srpen v období od roku 1961.

Sklizeň ozimých pšenic se rozbíhala velmi pomalu a téměř až do konce července 2020 byl její postup nejpomalejší za poslední roky. K 27. 7. 2020 bylo sklizeno necelých 10 % ploch ozimé pšenice, zatímco v roce 2019 to bylo 45 %, v roce 2018 dokonce více než polovina (51 %). Žně provázely časté srážky a porosty, které byly často místy nebo zcela polehlé, dlouho osychaly. Byl tak reálný předpoklad, že dojde ke zhoršení kvality. V průběhu měsíce srpna se počasí vždy na několik dní ustálilo, a nakonec sklizeň přece jen pokračovala rychlejším tempem. Časový postup podílu sklizených ploch sice zůstal pomalejší než v předcházejících 3 sklizňových letech 2017–2019, předstihl ale roky 2016 a 2014.

Úroveň výroby pšenice je mírně vyšší (4 902,5 tis. tun) a velmi se podobá sklizňovému ročníku 2011/2012 (4 913,0 tis. tun). Přes tento mírný nárůst oproti minulému ročníku (o 90,3 tis. tun), se v zásadě nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit (vzhledem k neustále nízké domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 470,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 70,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality produkce roku 2020 (celkem bylo analyzováno 582 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2020 byly potvrzeny průměrné výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve čtyřech hodnocených parametrech (bez příměsí a nečistot) vyhovělo celkem 55 % vzorků ze sklizně ročníku 2020, (a to 55 % vzorků sklizených v Čechách a 55 % vzorků sklizených na Moravě). Z pohledu podílu vyhovujících vzorků je rok 2020 horší než rok 2019, kdy vyhovělo 63 % (v roce 2018 to bylo 80 %, v roce 2017 to bylo 66 %, v roce 2016 to bylo 58 %, v roce 2015 to bylo 73 %, v roce 2014 – 58 %, v roce 2013 – 76 %, v roce 2012 – 47 %, v roce 2011 – 49 % a v roce 2010 – 43 %). Hlavním limitujícím faktorem kvality ročníku 2020 sklizené pšenice je znovu objemová hmotnost. Požadavku normy 76 kg/hl vyhovělo 66 % vzorků. Letošní průměrná objemová hmotnost (77,2 kg/hl) je stejná jako v roce 2016, kdy byl však podíl vyhovujících vzorků mírně vyšší (69 %), protože nízká objemová hmotnost byla vázána pouze na několik málo oblastí. Nejnižší OH byla v roce 2010 (průměr 76,6 kg/hl), kdy požadavku normy vyhovělo pouze 59 % vzorků pšenice.

Obsah N látek se v roce 2020 klíží dlouhodobému průměru (12,9 %). Požadavku normy vyhověla velká většina vzorků pšenice (91 %). Mírně nižší je podíl vzorků (90 %), který vyhověl na číslo poklesu a jeho průměrná hodnota 300 s je nižší než hodnota z roku 2014 (306 s), ale vyšší než hodnota z roku 2012 (296 s). Dobrá je v roce 2020 také kvalita bílkovin vyjádřená Zeleného testem, průměrná hodnota (42 ml) se proti předchozím třem letům mírně snížila, ale podíl vyhovujících vzorků (90 %) je srovnatelný. Z příměsí byl nejvýznamnější podíl zlomků zrn, limitu pro obsah zlomků (max 3 %) nevyhovělo 29 % vzorků, což je o něco méně než v roce 2019 (nevyhovělo 36 % vzorků). Porostlá zrna byla nalezena u více než poloviny analyzovaných vzorků pšenice (nejvyšší obsah 10,3 %, nevyhovělo 3,7 %). Pozorován byl také hojný výskyt fuzariózních zrn. Tyto zrna pak v roce 2020 bylo často obtížné rozeznat, neboť jejich symptomy mohly být

maskovány nebo zaměňovány s celkově světlejší barvou zrna. Více než 0,3 % fuzariózních zrn bylo zjištěno u 65 % vzorků, v roce 2019 to bylo 15 % vzorků a v roce 2018 16 % vzorků. Vyšší výskyt byl zaznamenán např. v roce 2016 (51 %).

Obecně je tedy možné konstatovat, že v marketingovém roce 2020/2021 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice celková produkce pšenice, ale její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice bude mít určité problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2020 a procenta vzorků nevyhovujících ČSN 46 1100-2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2020 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – sedítest (ml) ^{*)}	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2012	778,0	51	296	13,7	4,0	1,9
2013	809,0	42	338	12,7	4,3	1,1
2014	789,0	42	306	12,1	4,5	1,1
2015	822,0	40	351	12,5	4,3	0,3
2016	772,0	41	324	12,7	6,0	1,1
2017	782,0	46	332	13,7	5,4	0,4
2018	801,0	45	329	13,5	5,2	0,2
2019	778,0	45	346	14,0	5,9	0,5
2020 ^{**)}	772	42	300	13,0	6,3	1,5

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Sedimentační test prováděn složitějším Zeleného testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

**) Výsledky hodnocení 582 vzorků pšenice, z toho 517 vzorků pekárenské pšenice

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 46 1100-2

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^{**)}
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	36,7	4,6	56,1	45,3	16,2	50,2	55,1
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	12,5	1,3	30,6	23,0	5,5	31,1	34,4
Zeleného test nižší než 30 ml*	13,6	12,7	12,0	8,2	9,6	7,8	10,1
číslo poklesu nižší než 220 s*	11,3	2,3	3,2	3,2	3,3	4,4	11,8
bílkoviny nižší než 12 %	48,4	33,0	26,8	15,6	12,1	7,2	17,4
bílkoviny nižší 11,5 %*	32,0	22,5	17,3	11,0	6,1	4,4	9,1
obsah příměsí*)	38,0	44,1	36,4	44,9	43,8	43,0	37,1
obsah nečistot*)	17,8	11,9	51,0	20,8	10,9	17,9	59,0

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Jakostní ukazatele podle ČSN 46 1100-2 platné od 1. 7. 2002

**) Výsledky hodnocení 582 vzorků pšenice, z toho 517 vzorků pekárenské pšenice

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2019/2020 proti předchozímu roku prakticky stagnovaly a nevýznamně vzrostly o 1,2 tis. tun (tj. o 0,2 %) na 638,0 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je možné na počátku marketingového roku 2019/2020 hodnotit jako dlouhodobě podprůměrný s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy.

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021*
Osevní plocha		tis. ha	829,8	839,7	832,1	819,7	839,4	798,6
Výnos		t/ha	6,36	6,50	5,67	5,39	5,73	6,14
Výroba		tis. t	5 274,3	5 454,6	4 718,2	4 417,8	4 812,2	4 902,5
Počáteční zásoby		tis. t	339,8	314,1	251,8	636,8	638,0	508,0
Dovoz celkem		tis. t	36,7	40,8	36,5	51,0	61,1	56,0
Celková nabídka		tis. t	5 650,8	5 809,5	5 006,5	5 105,6	5 511,3	5 467,3
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	2 840,0	2 520,0	2 480,0	2 685,0	2 765,0	2 685,0
z toho	potraviny	tis. t	1 250,0	1 250,0	1 200,0	1 250,0	1 270,0	1 200,0
	osiva	tis. t	185,0	170,0	165,0	165,0	165,0	165,0
	krmiva	tis. t	1 250,0	1 000,0	1 050,0	1 200,0	1 260,0	1 250,0
	technické užití	tis. t	155,0	100,0	65,0	70,0	70,0	70,0
Vývoz celkem		tis. t	2 496,7	3 037,7	1 889,7	1 782,6	2 237,5	2 470,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	5 336,7	5 557,7	4 369,7	4 467,6	5 002,5	5 155,0
Konečné zásoby		tis. t	314,1	251,8	636,8	638,0	508,8	312,3
Konečné zásoby/celkové užití		%	5,89	4,53	14,57	14,28	10,17	6,06
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	11,06	9,99	25,68	23,76	18,40	11,63

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, *) údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Osevní plochy

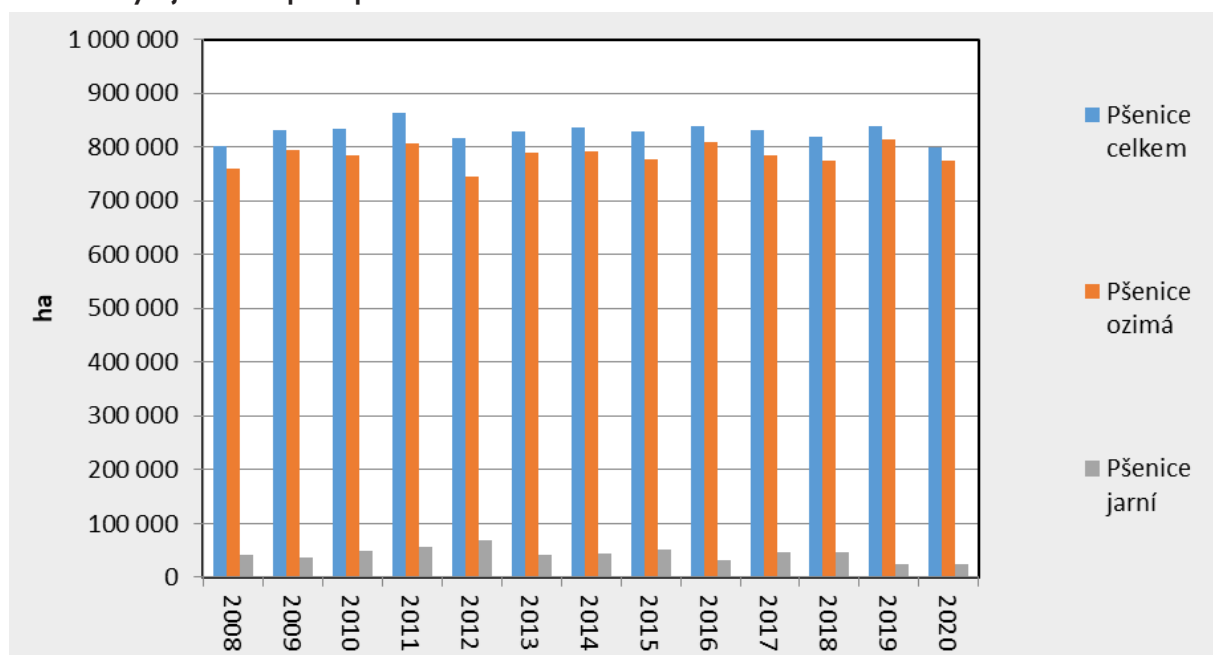
Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2020 proti předchozímu roku 2019 poklesla o 40,9 tis. ha (tj. 4,9 %) a dosáhla výměry 798,6 tis. ha. Tento pokles osevních ploch způsobila jak pšenice ozimá, jejíž osevní plocha se meziročně klesla o 39,9 tis. ha, (tj. o 4,9 %) na 774,6 tis. ha, tak pšenice jarní, u které byl zaznamenán také pokles osevních ploch o cca 1,0 tis. ha (tj. o 3,9 %) na 23,9 tis. ha.

Ozimá pšenice v roce 2020 i nadále zůstává naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou. Důvody určité stability pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a možnosti případné nabídky do intervenčního nákupu.

Hektarové výnosy

Podle definitivní sklizně obilovin dle ČSÚ k 18. 2. 2020 je v roce 2020 u pšenice průměrný výnos celkem ve výši 6,14 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 0,41 t/ha (tj. o 7,2 %). Zvýšení výnosu u ozimé pšenice také o 0,41 t/ha (tj. o 7,1 %) na 6,20 t/ha byl způsoben především vlivem chladného měsíce května, tedy v době, kdy se nalévá zrna a rozhoduje se objemové hmotnosti zrna. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je tento výnos nejbližší k ročníku 2015 (6,50 t/ha). Pšenice jarní také zaznamenala navýšení hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2019 o 0,47 t/ha, tj. o 12,2 % na 4,31 t/ha.

Graf. č. 5 Vývoj osevních ploch pšenice

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Vzhledem k výrazně vyšší sklizni v roce 2019 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládal v marketingovém roce 2019/2020 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv ve výši 46,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2019/2020 činil 61,1 tis. tun pšenice. Více než polovina (55,2 %) celkového dovozu byla uskutečněna v druhé polovině marketingového roku 2019/2020.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává nižší úroveň dovozu (zajištění nejvyšších partií pšenice pro potravinářský průmysl a osiv) než v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU a třetích zemí) se předpokládá ve výši 56,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	3,1	24,6	27,7	2011/2012	39,6
2012	15,0	48,1	63,1	2012/2013	69,0
2013	20,9	29,6	50,5	2013/2014	36,2
2014	6,6	38,4	45,0	2014/2015	47,4
2015	9,0	29,2	38,2	2015/2016	36,7
2016	7,5	29,8	37,3	2016/2017	40,8
2017	11,0	30,0	41,0	2017/2018	36,5
2018	6,5	35,2	41,7	2018/2019	51,0
2019	15,8	27,4	43,2	2019/2020	61,1
2020	33,7	38,6	72,3	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2019/2020 činila celková nabídka pšenice 5 511,3 tis. tun. Podobná nabídka byla ve sklizňovém ročníku 2008 (5 377,5 tis. tun). I po mírném nárůstu celkové nabídky, jsou stále vytvořeny předpoklady poměrně vysokých vývozních dispozic, a to i s ohledem na postupný pokles cen nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 2 237,5 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2020/2021 činí 5 467,3 tis. tun, což představuje mírné snížení o 44,0 tis. tun (tj. 0,8 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o nevýznamný pokles v úrovni celkové nabídky (vzhledem k počátečním zásobám pšenice), která vyplývá z vyšší sklizně roku 2020. Tato výše celkové nabídky neomezí vývozní dispozice této komodity. Očekává se, že poměrně vysoké tempo vývozu do zahraničí bude pokračovat, a to i s ohledem na možné kolísání světových a evropských cen.

Potravinářské užití

V marketingovém roce 2010/2011 byl zaznamenán pokles v dovozu pšeničné mouky, kdy došlo ke snížení o 14,8 tis. tun (tj. o 29,0 %) na úroveň 36,2 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2011/2012, a to ve výši 38,0 tis. tun. K navýšení úrovně dovozu došlo jak v marketingovém roce 2012/2013 (na úroveň 48,5 tis. tun), tak v marketingovém roce 2013/2014 (na úroveň 58,5 tis. tun). V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz snížil o 9,3 tis. tun (tj. o 15,9 %) na 49,2 tis. tun, ale v následujícím marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému nárůstu dovozu o 21,9 tis. tun (tj. o 44,5 %) na celkovou úroveň 71,1 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2016/2017 a její výše byla 71,4 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k mírnému poklesu v dovozu pšeničné mouky o 1,5 tis. tun na 69,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se navýšila úroveň dovozu pšeničné mouky (s ohledem na pokračující pokles v produkci pšenice) do výše 73,0 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k očekávanému snížení úrovně dovozu pšeničné mouky a její výše byla na úrovni 71,1 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá stagnace nebo mírné snížení úrovně dovozu pšeničné mouky (s ohledem na vyšší produkci pšenice, ale s průměrnou kvalitou) do výše 70,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2010/2011 došlo k mírnému oživení vývozu pšeničné mouky a celkem se vyvezlo 12,6 tis. t. Daleko vyšší nárůst ve vývozu pšeničné mouky byl v marketingovém roce 2011/2012, kdy činilo navýšení 11,3 tis. tun (89,7 %) a vývoz celkem byl ve výši 23,9 tis. tun. Zvýšení vývozu pokračovalo jak v marketingovém roce 2012/2013 (31,2 tis. tun), tak i v marketingovém roce 2013/2014, kdy bylo dosaženo celkové úrovně vývozu pšeničné mouky 37,5 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému navýšení úrovně vývozu do výše 39,7 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2015/2016 úroveň vývozu opětovně vzrostla o 8,3 tis. tun (tj. o 20,9 %) na úroveň 48,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 nedošlo k očekávanému zvýšení vývozu, ale naopak došlo ke snížení úrovně vývozu o 7,2 tis. tun (tj. o 15,0 %) oproti předchozímu ročníku. V marketingovém roce 2017/2018 překvapivě došlo k nárůstu vývozu o 10,5 tis. tun (tj. o 25,7 %) na celkovou výši 51,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k očekávanému snížení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem o 4,5 tis. tun (tj. o 8,8 %) na celkovou výši 46,8 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 se nenaplnily předpoklady výraznější navýšení vývozu, ale naopak došlo ke snížení o 7,2 tis. tun (tj. o 15,4 %) na celkovou výši 39,6 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává výraznější navýšení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2019 dosáhla podle ČSÚ 124,4 kg v hodnotě zrna (97,0 kg v hodnotě mouky) a vzrostla oproti předchozímu roku o 0,1 kg (0,1 %). Tímto mírným navýšením bylo potvrzeno zastavení poklesu ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu, který byl nastartován v roce 2012.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	16,6	17,5	34,1	2011/2012	38,0
2012	20,5	21,9	42,4	2012/2013	48,5
2013	26,6	32,2	58,8	2013/2014	58,5
2014	26,3	24,6	50,9	2014/2015	49,2
2015	24,6	33,3	57,9	2015/2016	71,1
2016	37,8	37,0	74,8	2016/2017	71,4
2017	34,4	35,6	70,0	2017/2018	69,9
2018	34,3	34,7	69,0	2018/2019	73,0
2019	38,3	37,4	75,7	2019/2020	71,1
2020	33,7	36,8	70,5	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	5,7	11,1	16,8	2011/2012	23,9
2012	12,8	18,0	30,8	2012/2013	31,2
2013	13,2	20,1	33,3	2013/2014	37,5
2014	17,4	20,0	37,4	2014/2015	39,7
2015	19,7	24,6	44,3	2015/2016	48,0
2016	23,4	22,6	46,0	2016/2017	40,8
2017	18,2	25,4	43,6	2017/2018	51,3
2018	25,9	24,1	50,0	2018/2019	46,8
2019	22,7	17,2	39,9	2019/2020	39,6
2020	22,4	30,4	52,8	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz

V marketingovém roce 2019/2020 se očekávalo přerušení nastoupeného trendu snížené úrovně vývozu a vývoz pšenice měl výrazně vzrůst na objem ve výši 2 450 tis. tun. Tempo vývozu bylo v druhé polovině marketingového roku 2019/2020 mírně vyšší a vyvezlo se přes 1 335,1 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. S ohledem na výši produkce pšenice v marketingovém roce 2019/2020 bylo celkem vyvezeno obvyklé množství pšenice z předcházejících ročníků 2013–2015 a vývoz činil 2 237,5 tis. tun. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU (Německo – 79,1 %, Rakousko – 10,2 % a Polsko – 7,9 % z celkového objemu vývozu).

Vzhledem k zvýšenému objemu produkce pšenice a také k určité stagnaci domácí spotřeby se očekává v marketingovém roce 2020/2021 pokračování nastoupeného trendu zvýšené úrovně vývozu a vývoz pšenice by měl dále vzrůst na objem, který byl např. V ročníku 2015/2016. Tuto variantu potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku 2020/2021 bylo vyvezeno za šest měsíců (červenec až prosinec) 1 159,8 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 2 470,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	510,0	920,8	1 430,8	2011/2012	1 784,2
2012	863,4	605,5	1 468,9	2012/2013	1 107,6
2013	502,1	983,6	1 485,7	2013/2014	2 083,6
2014	1 100,0	1 235,6	2 335,6	2014/2015	2 564,0
2015	1 328,4	1 100,7	2 429,1	2015/2016	2 496,6
2016	1 328,4	1 452,3	2 780,7	2016/2017	3 037,7
2017	1 585,4	950,4	2 535,8	2017/2018	1 889,7
2018	939,3	943,5	1 882,8	2018/2019	1 782,6
2019	839,1	902,4	1 741,5	2019/2020	2 237,5
2020	1 335,1	1 159,8	2 494,9	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2019/2020 byla proti předchozímu ročníku na stejné úrovni a v konečném výsledku činila 1 65,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává stagnace ve spotřebě na osiva, a tudíž její výše by měla znovu činit 1 65,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k nevýznamnému navýšení její krmné spotřeby na úroveň 1 260,0 tis. tun.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2019/2020 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem určitá stagnace v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 250,0 tis. tun.

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu, musí mít vyšší obsah škrobu a měla by splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot). Proto je nutné odmítnout určité názory, že na lůh se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísňe, mykotoxiny apod.) a škůdci.

V roce 2019 se předpokládalo stále nízké užití pšenice pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely. Využití pšenice před deseti roky pro tyto účely nebylo žádné, ale vzhledem k zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR bylo spotřebováno pro tyto účely 70,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se předpokládá stagnace v užití pšenice pro tyto potřeby do výše 70,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2019/2020 došlo k dalšímu navýšení celkového užití pšenice a to vzhledem k dalšímu navýšení objemu vývozu pšenice v roce 2019. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2018/2019 se významně zvýšilo celkové užití pšenice o 534,9 tis. tun (tj. o 12,0 %) na úroveň 5 002,5 tis. tun. Díky tomuto navýšení došlo k poklesu konečných zásob, které jsou stále na podprůměrné hladině 508,8 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 250,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 470,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2020/2021 k mírnému zvýšení v celkovém užití pšenice na úroveň 5 155,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o nárůst o 152,5 tis. tun (tj. o 3,0 %). Konečné zásoby by měly klesnout a měly by zůstat na stále nízké úrovni ve výši 312,3 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2019/2020, s ohledem na vyšší sklizeň obilovin, ale s průměrnými jakostními ukazateli, a také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 3 900–4 400 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2019/2020 byla u pšenice potravinářské docílena v červenci 2019 ve výši 4 363 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový nárůst v rozmezí od 3 810 Kč/t do 4 150 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno v měsíci červen 2020–4 150 Kč/t.

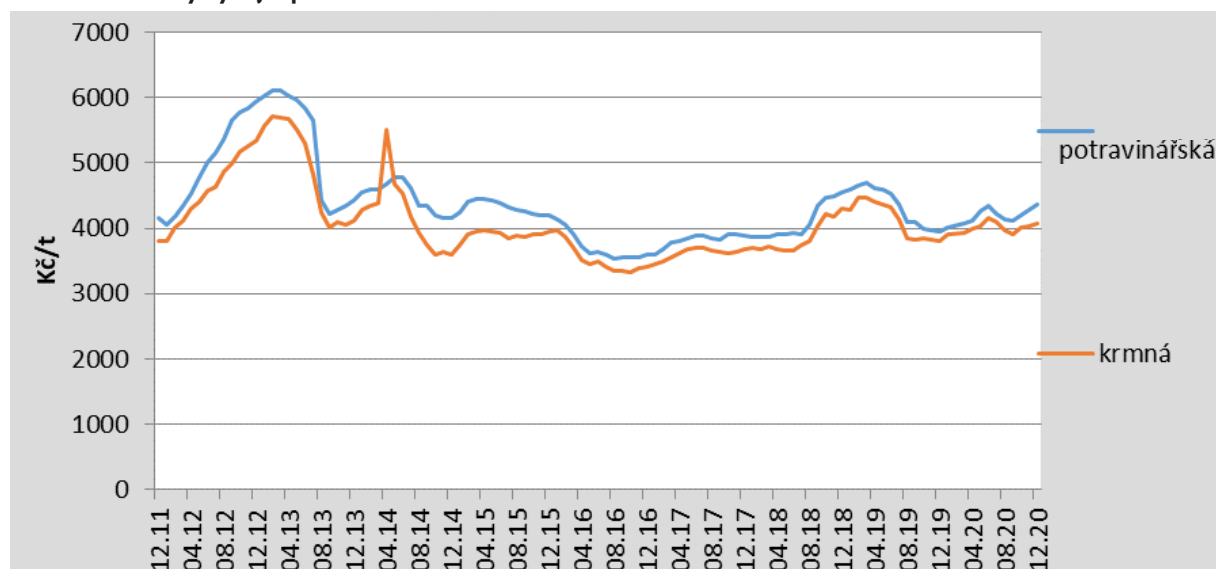
Vzhledem k vyšší produkci pšenice, ale s průměrnou kvalitou ze sklizně roku 2020 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě buď stagnace či mírný růst cen na vnitřním trhu na hladinu 4 200–4 900 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 4 000–4 300 Kč/t.

Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2013/2014–2020/2021 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/2020	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/2021	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486					
Pšenice krmná	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/2020	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/2021	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157					

Pramen: ČSÚ

Graf č. 6 Cenový vývoj u pšenice v ČR

Pramen: ČSÚ

ŽITO

Výroba

Sklizeň žita v roce 2020, stanovená ČSÚ podle údajů k 18. 2. 2021, dosahuje výše 172,4 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2019 to představuje zvýšení produkce o 14,8 tis. tun (tj. o 9,4 %). Po pozvolném zvýšení produkce žita v předchozích ročnících (marketingový rok 2012, 2013, 2018 a 2019) se jedná o další vzestup v produkci této komodity. Přes tento vzestup lze konstatovat, že zemědělci stále nejvíce zvýšený zájem tuto komoditu. Důvodem tohoto sníženého zájmu jsou především nestabilní ceny a dále také to, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K určitému omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina, by měla mít své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitých, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolnost vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003 a zima ročníku 2011/2012).

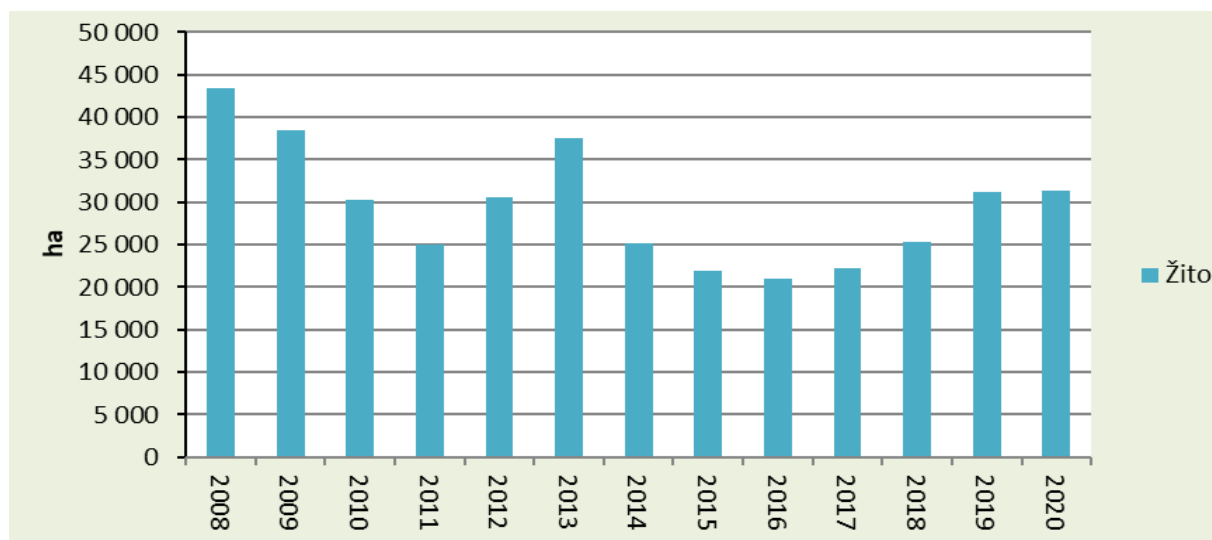
Nárůst produkce roku 2020 tak znovu vybočuje z trendu poklesů ročníků 2005, 2006, 2010, 2014 a 2016, ve kterých zemědělci ztráceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Dosažená produkce žita stačí na pokrytí potřeby domácího zpracovatelského průmyslu, ale přesto bude zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2020/2021 dovozu určitého množství kvalitního potravinářského žita ze zahraničí.

Kvalitu žita ze sklizně 2020 lze podle konečných výsledků (43 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 84 % vzorků, v roce 2019 – 89 %, v roce 2018 – 93 %, v roce 2017 – 96 %, v roce 2016 – 80 %, v roce 2015 – 98 %, v roce 2014 – 43 %, v roce 2013 – 74 %, a v roce 2012 – 84 %). Žito sklizené v roce 2020 má ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní dobrou kvalitu. Na objemovou hmotnost vyhovělo 86 % (průměr 76,3 kg/hl) vzorků. Průměrná hodnota byla 74,4 kg/hl, což je méně než v předchozích dvou letech 2019 (100 %, průměr 76,3 kg/hl) a 2018 (100 %, průměr 77,0 kg/hl). Požadavek ČSN na číslo poklesu (120 s) splnilo 91 % vzorků (průměrná hodnota 216 s), tj. horší než v roce 2019 (průměr 242 s a vyhovělo 98 % vzorků), ale podobné s rokem 2018 (průměr 216 s a vyhovělo 96 % vzorků). V celkovém obsahu příměsí a nečistot vyhovělo 95 % vzorků, což ukazuje, že zrna většinou nebylo významně znečištěno. V jedenácti případech byl vyšší obsah zrnových příměsí, konkrétně scvrklých zrn. Nevyhovující podíl porostlých zrn nebyl zjištěn. Námel byl nevyhovující v deseti vzorcích (obsah sklerocií více než 0,05 %).

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2020 bylo žito pěstováno v ČR na 31,4 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nevýznamnému nárůstu osevních ploch o 0,3 tis. ha (tj. o 1,0 %). Přes toto další, ale malé zvýšení osevních ploch, je to však pokračování situace o nezáměr pěstebních ploch žita, která zde již byla v předchozích sklizňových ročnících, kdy nebyly vyřešeny problémy, které souvisejí se zhoršenými obdoby podmínkami pro komoditu žito. Současný velmi proměnlivý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění této komodity a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro výrobu bioetanolu.

Graf č. 7 Vývoj osevních ploch žita

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2020 dosáhl výše 5,48 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku nárůst o 0,42 t/ha (tj. o 8,3 %). Na nárůstu výnosu měl vliv především příznivější průběh počasí, především v květnu roku 2020, kdy bylo chladno a deštivo.

Bilanční tabulka žita

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ¹⁾
Osevní plocha		tis. ha	22,0	21,0	22,2	25,4	31,1	31,4
Výnos		t/ha	4,91	4,98	4,92	4,74	5,06	5,48
Výroba		tis. t	107,9	104,4	109,2	120,2	157,6	172,4
Počáteční zásoby		tis. t	46,1	32,7	7,1	11,5	5,1	32,8
Dovoz celkem		tis. t	20,1	17,1	27,3	11,1	16,8	12,0
Celková nabídka		tis. t	174,1	154,2	143,6	142,8	179,5	217,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	128,0	118,0	113,0	109,0	122,0	138,0
z toho	potraviny	tis. t	120,0	110,0	105,0	103,0	115,0	130,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	5,0	6,0	6,0	5,0	5,0	6,0
	krmiva	tis. t	3,0	2,0	2,0	1,0	2,0	2,0
	technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	13,4	29,1	19,1	28,7	24,7	32,0
Celkové užití		tis. t	141,0	147,1	132,1	137,7	146,7	170,0
Konečné zásoby		tis. t	32,7	7,1	11,5	5,1	32,8	47,2
Konečné zásoby/celkové užití		%	23,13	4,83	8,71	3,70	22,36	27,76
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	25,55	6,02	10,18	4,68	26,89	34,20

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

*) údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby – odhad

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. V marketingovém roce 2015/2016 se počáteční zásoby vrátily do přijatelné úrovně 46,1 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému poklesu těchto zásob na úroveň 32,7 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob (vlivem nízké produkce v roce 2016 a zvýšenému vývozu) a jejich úroveň byla ve výši 7,1 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k poklesu počátečních zásob a jejich úroveň se nacházela ve výši 11,5 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k výraznému propadu počátečních zásob a jejich úroveň byla ve výši 5,1 tis. tun díky vysokému vývozu této komodity jak v předchozím marketingovém roce 2018/2019, tak i v ročníku 2019/2020.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává, že dojde ke zlepšení situace v objemu počátečních zásob a jejich úroveň se předpokládá ve výši 32,8 tis. tun díky výrazně vyšší produkci této komodity v marketingovém roce 2019/2020.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita bylo v posledních letech stabilizované a bylo realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2019/2020 došlo po předchozích letech poklesu (ročníky 2016, 2017 a 2018) k výraznějšímu nárůstu potravinářské spotřeby na úroveň 115,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává další navýšení v potravinářském užití žita o 15,0 tis. tun na celkovou úroveň 130,0 tis. tun.

Spotřeba žita na obyvatele a rok dle ČSÚ v roce 2019 byla na úrovni 10,7 kg v hodnotě zrna. V hodnotě mouky to činí 8,6 kg na obyvatele a rok. Oproti pšenici, tak u žita došlo k mírnému poklesu ve spotřebě v porovnání s předchozím rokem o 0,5 kg (tj. o 4,4 %).

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává určitá stagnace v rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k použití jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo, ve které je zahrnuto i osivo pro pěstování pšenice, se v marketingovém roce 2020/2021 očekává mírné navýšení spotřeby než v předchozím ročníku 2019/2020, kdy byla ve výši 5,0 tis. tun na úroveň 6,0 tis. tun.

Dovoz

V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán nárůst úrovně dovozu do výše 37,4 tis. tun především z důvodu nekvalitní sklizně žita v tomto ročníku. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k poklesu dovozu žita, a to do výše 20,1 tis. tun vlivem velmi dobré kvality žita tohoto sklizňového ročníku. V marketingovém roce 2016/2017 znovu došlo k poklesu dovozu žita, a to do výše 17,1 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 se naplnilo očekávání navýšení dovozu a dovezlo se celkem 27,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k výraznému snížení dovozu na hladinu 11,1 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 se nepotvrdilo očekávání dalšího snížení dovozu, ale naopak došlo k mírnému navýšení na celkovou hladinu 16,8 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává snížení dovozu, a to na hladinu 12,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	14,9	11,0	25,9	2011/2012	22,4
2012	11,4	19,8	31,2	2012/2013	35,0
2013	15,2	9,7	24,9	2013/2014	21,6
2014	11,9	24,4	36,3	2014/2015	37,4
2015	13,0	11,7	24,7	2015/2016	20,1
2016	8,4	12,6	21,0	2016/2017	17,1
2017	4,5	16,2	20,7	2017/2018	27,3
2018	11,1	9,2	20,3	2018/2019	11,1
2019	1,9	13,4	15,3	2019/2020	16,8
2020	3,4	7,1	10,5	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2020/2021 podle aktuálního předpokladu výše 217,2 tis. tun. Nabídka žita se tak proti předchozí sezóně zvýší o 37,7 tis. tun (tj. o 21,0 %). Toto navýšení je ovlivněno vyšší produkcí v roce 2020.

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2019/2020 byl oproti předchozímu marketingovému roku o 4,0 tis. tun nižší (tj. o 13,9 %), a to i přes vyšší sklizeň žita. V marketingovém roce 2020/2021 se očekává navýšení produkce žita, ale s vyššími počátečními zásobami, a tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2020/2021 bude realizován vývoz do úrovně 32,0 tis. tun.

Vývoz žita v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	9,3	16,1	25,4	2011/2012	34,9
2012	18,8	14,2	33,0	2012/2013	25,0
2013	10,8	42,9	53,7	2013/2014	71,7
2014	28,8	12,3	41,1	2014/2015	22,1
2015	9,8	7,7	17,5	2015/2016	13,4
2016	5,7	13,3	19,0	2016/2017	29,1
2017	15,8	12,7	28,5	2017/2018	19,1
2018	6,4	16,4	22,8	2018/2019	28,7
2019	12,3	8,6	20,9	2019/2020	24,7
2020	16,1	15,0	31,1	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2019/2020 byla zaznamenáno ve srovnání s předchozím obdobím zvýšení v celkovém užití žita a její výše činila 146,7 tis. tun, především vlivem nižšího vývozu než v roce minulém. Konečné zásoby meziročně významně vzrostly a dosáhly úrovně 32,8 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává další nárůst v celkovém užití na úroveň 170,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly také zvýšit (vlivem vyšší produkce) na hladinu 47,2 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2013/2014–2020/2021 (bez DPH)

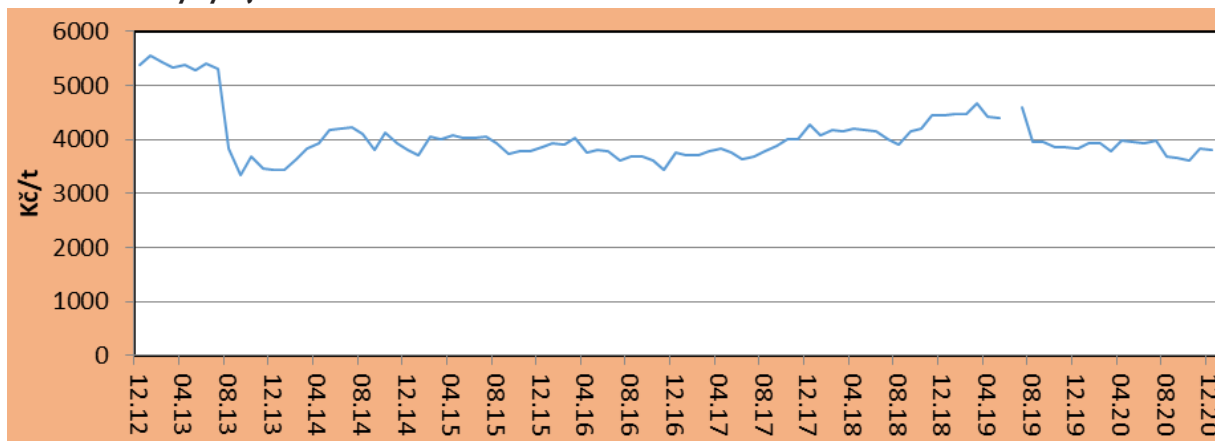
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2013/2014	5 314	3 844	3 351	3 687	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/2015	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/2016	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/2017	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/2018	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/2019	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451	4 470	4 479	4 665	4 417	4 391	-
	2019/2020	4 600	3 967	3 944	3 862	3 849	3 835	3 942	3 922	3 784	3 974	3 945	3 936
	2020/2021	3 975	3 686	3 664	3 617	3 844	3 807	3 800					

Pramen: ČSÚ

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavním důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita bývala v ČR v předchozích letech (20. století) nad úrovní většiny ostatních obilovin. Pak začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Cenový růst dále pokračoval v marketingovém roce 2007/2008 se svým vrcholem v měsíci květen 2008. Od druhé poloviny marketingového roku 2008/2009 následoval výrazný pád cen této značně rizikové plodiny. V následujícím marketingovém roce 2009/2010 ceny žita stagnovaly a byly mírně nad hranicí 2 000 Kč/t. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke skokovému zvýšení cen obilovin, a tudíž i žita a tento nástup velmi vysokých cen pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012. Nebývale vysoký cenový vývoj pokračoval i v marketingovém roce 2012/2013, kdy ceny žita neklesly pod cenovou hladinu 5 000 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k cenovému propadu a ceny se pohybovaly v rozmezí 3 350–4 200 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 se ceny nacházely v cenovém pásmu jako v předchozím marketingovém ročníku, a to ve výši 3 700–4 200 Kč/t. V marketingovém ročníku 2015/2016 došlo k poklesu cen žitné komodity a ceny různě kolísaly v rozmezí 3 700–4 000 Kč/t. V marketingovém ročníku 2016/2017 ceny žitné komodity spíše klesaly a byly v rozmezí 3 400–3 800 Kč/t. V první polovině marketingového roku 2017/2018 ceny žita stagnovaly, nebo velmi mírně rostly a teprve v druhé polovině marketingového roku došlo k výraznému navýšení nad cenovou hladinu 4 000 Kč/t. Také v marketingovém roce 2018/2019 ceny buď stagnovaly, nebo velmi mírně rostly a pohybovaly se v rozmezí 3 900–4 700 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 ceny buď stagnovaly, nebo mírně klesaly a pohybovaly se v rozmezí 3 800–4 600 tis. tun.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2020/2021 ceny buď nadále stagnovat, nebo velmi mírně klesat. Předpokládá se, že cena velmi kvalitních partií potravinářského žita se bude v druhé polovině marketingového roku 2020/2021 pohybovat v rozmezí 3 800–4 500 Kč/t.

Graf č. 8 Cenový vývoj u žita v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

JEČMEN

Výroba

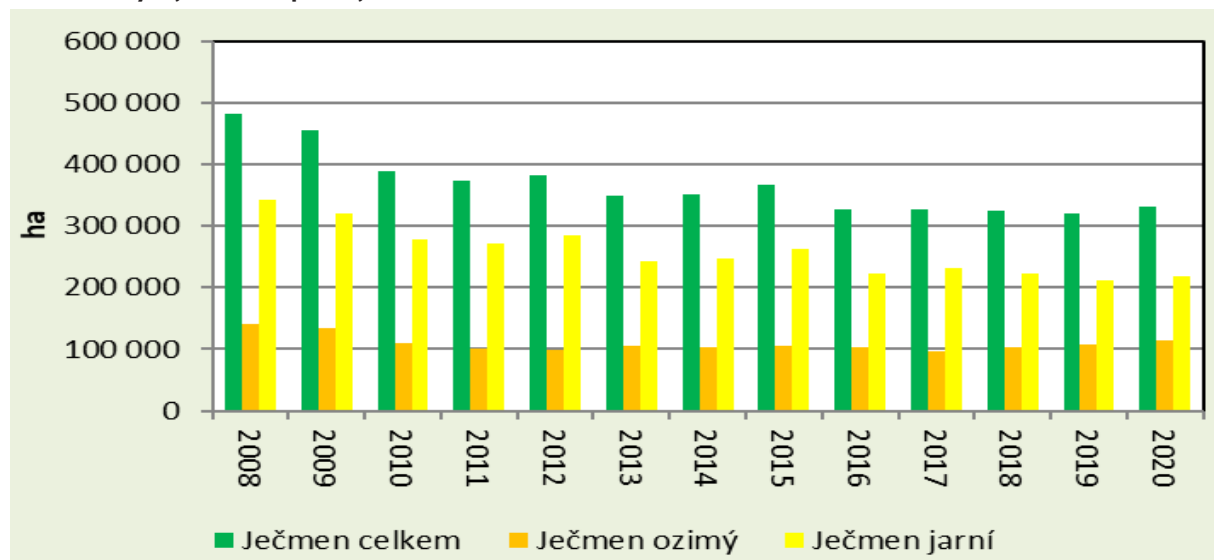
Celková sklizeň ječmene dle ČSÚ k 18. 2. 2021 je na úrovni 1 816,2 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 697,9 tis. tun (tj. 38,4 %) ječmene ozimého a 1 118,3 tis. tun (tj. 61,6 %) ječmene jarního. Celková výroba ječmene se zvýšila proti skutečnosti předchozího roku o 98,1 tis. tun, tj. o 5,7 %. Na tomto nárůstu produkce má podíl výroba jak ozimého, tak i jarního ječmene. U ozimého ječmene byl zaznamenán nárůst v produkci o 53,8 tis. tun (tj. o 8,3 %) a u jarního ječmene činilo navýšení v produkci o 44,3 tis. tun (tj. o 4,1 %). Nárůst celkové úrovně výroby ječmene v roce 2020 je jednak pod vlivem nárůstu osevních ploch u ozimého i jarního ječmene, a také vlivem vyšších hektarových výnosů u obou ječmenů.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2020 výměry 331,9 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku mírně vzrostla o 12,3 tis. ha (tj. o 3,9 %). Důvodem tohoto mírného navýšení byl jednak mírný nárůst osevních ploch u jarního ječmene o 5,4 tis. ha (tj. o 2,5 %) na 217,3 tis. ha a také pokračování růstu u osevních ploch ozimého ječmene o 6,9 tis. ha (tj. o 6,4 %) na 114,6 tis. ha.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene přesto meziročně pokleslo o 0,8 % a dosáhlo v roce 2020 úrovně 65,5 % z celkových ploch ječmene. Tento pokles však neznamenal snížení v zastoupení naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin, al navýšení na úroveň 16,3 %. U ječmene ozimého se zastoupení u celkových osevních ploch ječmene zvýšilo a dosáhlo úrovně 34,5 %. Také ve struktuře obilovin dosáhl ječmen ozimý navýšení a jeho zastoupení je ve výši 8,6 %.

Graf č. 9 Vývoj osevních ploch ječmene

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2020 dosáhl podle definitivní sklizně dle ČSÚ hodnoty 5,47 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 6,09 t/ha a u jarního 5,15 t/ha. Nárůstem ve výnosu znovu oba ječmeny potvrdily svoji možnost velmi dobrých výnosů a dosáhly v roce 2020 na velmi vysokou výnosovou úroveň. Na hektarový výnos u obou ječmenů mělo vliv opět počasí, které ovlivnilo výnos především v období konec května, kdy na podstatném území ČR bylo chladno a deštivo, což bylo rozhodující pro tvorbu výnosu.

Proti předchozímu roku jde o nárůst hektarového výnosu ječmene celkem o 0,09 t/ha (tj. o 1,7 %). Na tomto navýšení se podílejí oba ječmeny – zvýšení výnosu u jarního ječmene činí 0,08 t/ha (tj. o 1,6 %) a u ozimého ječmene o 0,11 t/ha (tj. o 1,8 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech různě kolísala. V marketingovém roce 2015/2016 bylo dosaženo významného nárůstu těchto zásob do výše 353,2 tis. tun především vlivem vysoké produkce v marketingovém roce 2014/2015. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnějšímu nárůstu těchto zásob do výše 390,6 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob o 199,1 tis. tun (tj. o 51,0 %) do celkové výše 191,5 tis. tun. Důvodem tohoto snížení je především zvýšená domácí spotřeba a vyšší vývoz této komodity. V marketingovém roce 2018/2019 bylo dosaženo mírného nárůstu těchto zásob do výše 221,2 tis. tun především vlivem vysoké produkce v marketingovém roce 2017/2018. V marketingovém roce 2019/2020 bylo dosaženo mírného poklesu těchto zásob do úrovně 181,4 tis. tun z důvodu nižší produkce ječmene předchozího ročníku 2018/2019.

Ve výhledu marketingového roku 2020/2021 se očekává výrazný nárůst těchto zásob do výše 257,6 tis. tun.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	366,0	325,7	327,7	324,7	319,6	331,9
Výnos		t/ha	5,44	5,67	5,23	4,95	5,38	5,47
Výroba		tis. t	1 991,4	1 845,3	1 712,3	1 606,0	1 718,1	1 816,2
Počáteční zásoby		tis. t	353,2	390,6	191,5	221,2	181,4	257,6
Dovoz celkem		tis. t	24,0	48,0	59,9	105,4	70,4	48,0
Celková nabídka		tis. t	2 368,6	2 283,9	1 963,7	1 932,6	1 969,9	2 121,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	1 475,0	1 565,0	1 425,0	1 475,0	1 455,0	1 475,0
z toho	potraviny	tis. t	700,0	700,0	700,0	710,0	730,0	750,0
	osiva	tis. t	120,0	110,0	110,0	110,0	110,0	110,0
	krmiva	tis. t	650,0	750,0	610,0	650,0	610,0	610,0
	technické užití	tis. t	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vývoz celkem		tis. t	503,0	527,4	317,5	276,2	257,3	361,0
Celkové užití		tis. t	1 978,0	2 092,4	1 742,5	1 751,2	1 712,3	1 836,0
Konečné zásoby		tis. t	390,6	191,5	221,2	181,4	257,6	285,8
Konečné zásoby/celkové užití		%	19,75	9,15	12,69	10,36	15,04	15,57
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	26,48	12,24	15,52	12,30	17,70	19,38

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

*) údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby – odhad

Dovoz

V marketingovém roce 2011/2012 došlo k opětovnému navýšení dovozu na 39,4 tis. tun. V marketingovém roce 2012/2013 byl vývoz nižší než v předchozím marketingovém roce a dosáhl celkové výše 35,5 tis. tun. Obdobná výše dovozu byla i v marketingovém roce 2013/2014 a činila celkem 36,9 tis. tun. Přes zvýšenou produkci ječmene v marketingovém roce 2014/2015 došlo v tomto marketingovém roce k nárůstu celkového objemu dovozu o 8,3 tis. tun (tj. o 22,5 %) na úroveň 45,2 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému snížení hladiny dovozu o 21,2 tis. tun (tj. o 46,9 %) až na úroveň 24,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k nárůstu dovozu o 24,0 tis. tun (tj. o 100 %) do celkové výše 48,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2017/2018 nedošlo k očekávanému poklesu dovozu, ale naopak dovoz se opětovně významně navýšil o 11,8 tis. tun (tj. o 24,5 %) do výše 59,9 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k tomu, že celková výše dovozu velmi výrazně vzrostla oproti předchozím predikcím a to do úrovně 105,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2019/2020 se naplnilo očekávání poklesu a výše dovozu se snížila do úrovně 70,4 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává, že výše dovozu znovu poklesne a bude obdobná jako v marketingovém ročníku 2016/2017 a to do úrovně 48,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	0,8	30,1	30,9	2011/2012	39,4
2012	9,3	19,6	28,9	2012/2013	35,5
2013	15,9	24,9	50,8	2013/2014	36,9
2014	12,0	25,7	37,7	2014/2015	45,2
2015	19,5	8,4	27,9	2015/2016	24,0
2016	15,6	26,9	42,5	2016/2017	48,1
2017	21,2	20,6	41,8	2017/2018	59,9
2018	39,3	42,1	81,4	2018/2019	105,4
2019	63,3	49,3	112,6	2019/2020	70,4
2020	21,1	22,2	43,3	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2019/2020 v množství 1 969,9 tis. tun představovala nevýznamné meziroční navýšení o 37,3 tis. tun (tj. o 1,9 %), ale ve srovnání s předchozími marketingovými ročníky je stále na podprůměrné úrovni.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává v důsledku zvýšené produkce ječmene výraznější zvýšení výše celkové nabídky do úrovně 2 121,8 tis. tun a bude se tak přibližovat úrovním, které byly ve sklizňovém roce 2015 a 2016.

Potravinářské užití

Na základě výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2020 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2020/2021 zajištěny

v dostatečném množství, ale s určitým kvalitativním výběrem odpovídající suroviny z tuzemské provenience. Výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46 1100-5.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo její částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu. Sklizeň ozimého ječmene začala na konci června 2020 a jarního ječmene až ve třetím červencovém týdnu roku 2020. Průběh žní komplikovalo počasí v měsíci srpnu 2020, kdy se na celém území ČR vyskytovaly dešťové přeháňky a bouřky a i když byly porosty zralé, nebylo je možno sklízet. Sklizeň jarního ječmene byla ukončena až začátku měsíce září 2020.

V roce 2020 bylo celkem hodnoceno 252 vzorků (z hodnocení bylo vyřazeny nesladovnické odrůdy). Soubor vzorků obsahoval 19 odrůd (17 jarních, 2 ozimé). Nejvíce zastoupeny byly odrůdy Bojos (27,0 %), Laudis 550 (20,6 %), Overture (14,7 %), KWS Irina (7,5 %), Francin (6,3 %), Malz (4,0 %), RGT Planet (2,0 %), Sebastian (2,0 %) a Spitfire (2,0 %). Z ozimých odrůd byly zastoupeny odrůdy KWS Ariane (3,2 %) a SY Tepee (4,8 %).

Průměrná vlhkost zrna ječmene byla příznivá a dosáhla průměrné hodnoty 12,6 %. Požadavku normy na vlhkost nevyhovělo 2,4 % vzorků. Průměrná hodnota přepadu na síť 2,5 mm byla 85,2 % (min. 46,6 %, max. 99,2 %). Požadavkům na hodnoty přepadu (min. 85 %) nevyhovělo 40,9 % vzorků. U analyzovaných vzorků byl zjištěn průměrný obsah ZPCSV 9,0 % a požadavkům normy (max. 6 %) nevyhovělo 69,0 % vzorků. U zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných tvoří největší podíl zlomky zrn a mechanicky poškozená zrna. U zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných připadá největší podíl na zrna se zahnědlými špičkami a zrna bez pluch. V kategorii neodstranitelná příměs nevyhověly požadavku normy (maximální obsah 1 %) 2 vzorky. Průměrná klíčivost zrna ječmen dosáhla hodnoty 98,2 %. Požadavkům na minimální klíčivost (min. 96 %) nevyhověla 4,0 % vzorků. Průměrný obsah dusíkatých látek byl 11,6 %. Požadovanému rozsahu 10–12 % obsahu dusíkatých látek nevyhovělo 31,0 % vzorků, přičemž v nevyhovujících vzorcích převažují vzorky (90 %) s obsahem bílkovin vyšším jak 12 %. Nejvyšší průměrný obsah dusíkatých látek byl zjištěn u vzorků pocházejících z kraje Plzeňského a Libereckého, nejnižší u vzorků z kraje Karlovarského a Jihočeského. Obsah škrobu dosáhl průměrné hodnoty 63,5 %. Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,2 %.

Průměrné hodnoty kvalitativních ukazatelů

Rok/ukazatel	Vlhkost (%)	Přepad (%)	ZPSN (%)	ZPSCV (%)	N-látky (%)	Klíčivost (%)
2010	13,3	87,9	1,3	4,2	11,0	98,0
2011	13,7	93,7	1,6	4,8	10,8	97,4
2012	12,1	89,4	1,4	4,1	12,1	98,1
2013	12,3	90,1	2,2	3,7	11,2	97,8
2014	13,2	91,4	1,8	4,5	10,9	98,5
2015	11,8	93,1	1,8	5,4	11,8	98,8
2016	12,8	92,0	1,4	5,2	11,6	98,4
2017	12,1	88,2	1,7	5,2	12,2	98,6
2018	11,9	92,1	2,5	6,1	12,5	98,6
2019	12,6	83,5	1,9	3,7	11,4	98,5
2020 ^{*)}	12,6	85,2	1,8	9,0	11,6	98,2

Pramen: VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Poznámka: *) v roce 2020 celkem 252 vzorků jarního ječmene – 3. 11. 2020

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Množství sklizeného jarního ječmene činí 1 118,3 tis. tun, a tak je k dispozici v marketingovém roce 2020/2021 dostatečné množství zrna, které splňuje požadavky kladené na kvalitní surovinu pro výrobu sladu. V roce 2020 má zrno ječmene velký rozsah hodnot hodnocených parametrů. Nepříznivý je zvýšený průměrný obsah dusíkatých látek v zrnu ječmene dále pak nízké hodnoty přepadu a vysoký obsah zrnových příměsí sladařsky částečně využitelných.

Většina ječmene určeného pro potravinářské užití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2020/2021 ve srovnání s předchozím obdobím bude stejná ve výši 1 10,0 tis. tun. Nepředpokládá se žádný výrazný pokles a ani nárůst, ale určitá stabilizace ploch sladovnického ječmene.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku 1107 10 99) v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	153,3	123,6	276,9	2011/2012	265,0
2012	141,4	116,7	258,1	2012/2013	247,2
2013	130,5	117,0	247,5	2013/2014	269,4
2014	152,4	116,6	269,0	2014/2015	248,2
2015	131,6	112,8	244,4	2015/2016	251,2
2016	138,4	129,8	268,2	2016/2017	258,7
2017	128,9	107,3	236,2	2017/2018	229,5
2018	122,2	124,4	246,6	2018/2019	246,5
2019	122,1	101,3	223,4	2019/2020	195,3
2020	94,0	90,6	184,6	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

V marketingovém roce 2019/2020 došlo k mírnému snížení exportu této významné vývozní komodity a to i přes k celkově vyšší produkci ječmene ve sklizňovém roce 2019.

Přes mírné navýšení celkové produkce ječmene (ale s průměrnými jakostními parametry) ve sklizňovém roce 2020 se očekává, že dojde k dalšímu snížení vývozních dispozic u této komodity.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2019/2020 ve výši 610,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat především v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává stagnace v užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na úrovni 610,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2019/2020 bylo tempo vývozu podstatně nižší než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se vyvezlo 118,1 tis. tun a tempo vývozu v druhé polovině marketingového roku mírně vzrostlo, kdy objem vývozu dosáhl výše 139,2 tis. tun. Celkově bylo vyvezeno 257,3 tis. tun. V meziročním srovnání činí pokles o 18,9 tis. tun (tj. o 6,8 %).

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá významný nárůst vývozních možností na úroveň 361,0 tis. tun, což dokládá i vývoz této komodity v první polovině marketingového roku 2020/2021, kdy bylo vyvezeno již 216,4 tis. tun ječmene.

Vývoz ječmene v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	173,7	153,8	327,5	2011/2012	336,3
2012	182,5	169,2	351,7	2012/2013	260,4
2013	91,2	139,1	230,3	2013/2014	215,5
2014	76,4	102,1	178,5	2014/2015	344,1
2015	242,0	252,3	494,3	2015/2016	503,0
2016	250,7	201,2	451,9	2016/2017	527,4
2017	326,2	160,0	486,2	2017/2018	317,5
2018	157,5	179,3	336,8	2018/2019	276,2
2019	96,9	118,1	215,0	2019/2020	257,3
2020	139,2	216,4	355,6	2020/2021	

Pramen: ČSÚ;

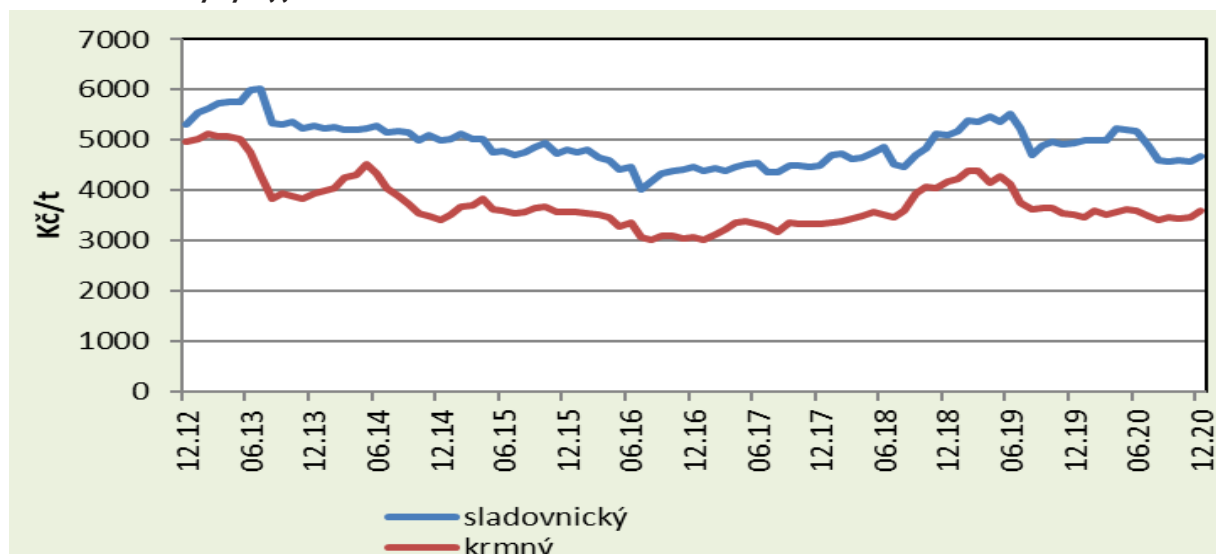
Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Cenový vývoj

V předchozích sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší. V marketingovém roce 2013/2014 cenová hladina u sladovnického ječmene velmi mírně klesala či stagnovala, zatímco u krmného ječmene následoval prudký pokles. Výše rozdílu se dvojnásobně zvýšila a pohybovala se na úrovni 1 230 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 cenová hladina u sladovnického ječmene stagnovala a u krmného ječmene znovu poklesla. Výše rozdílu opět vzrostla a činila 1 777 Kč/t. V marketingovém roce 2015/2016 došlo ke snížení cenové hladiny u obou ječmenů, a výše rozdílu také poklesla na úroveň 1 181 Kč/t. V marketingovém roce 2016/2017 vzhledem k mírnému poklesu cen u obou ječmenů došlo k navýšení výše rozdílu, který byl 1 228 Kč/t. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k navýšení cenové hladiny u obou ječmenů, ale výše rozdílu klesla na úroveň 1 178 Kč/t. V marketingovém roce 2018/2019 cenová hladina u obou ječmenů rostla rozdílně (rychlejší růst u sladovnického ječmene) a výše rozdílu vzrostla na úroveň 1 221 Kč/t. V marketingovém roce 2019/2020 cenová hladina u sladovnického ječmene buď stagnovala, nebo mírně klesala, a u krmného ječmene tomu bylo obdobně. Výše rozdílu mezi oběma ječmeny byla stejná jako v předchozím období a činila 1 221 Kč/t.

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá, že cenová hladina u sladovnického ječmene (vzhledem ke kvalitě) bude buď stagnovat, nebo mírně poroste. U krmného ječmene se rovněž předpokládá také stagnace či mírný růst cen. Očekává se, že výše rozdílu se nebude ani snižovat, ani zvyšovat, a bude se stále pohybovat v rozmezí od 1 000 do 1 250 Kč/t. U sladovnického ječmene by nemělo dojít k velkému cenovému poklesu (díky smluvním závazkům) a očekává se cena v rozmezí 4 900–5 300 Kč/t, u ječmene krmného se rovněž předpokládá na začátku roku 2021 úroveň cen ve výši 3 800–4 000 Kč/t.

Graf č. 10 Cenový vývoj ječmene v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2013/2014–2020/2021 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladovnický	2013/2014	6 029	5 348	5 321	5 353	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/2015	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/2016	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/2017	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/2018	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/2019	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101	5 169	5 394	5 366	5 480	5 375	5 553
	2019/2020	5 222	4 703	4 885	4 957	4 922	4 942	4 987	4 999	4 986	5 241	5 214	5 190
	2020/2021	4 889	4 608	4 574	4 599	4 560	4 665	4 641					
Ječmen potravinářský	2013/2014	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/2015	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/2016	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/2017	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/2018	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
	2017/2018	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492	4 541	-	-	4 639		4 372
	2019/2020	-	-	4 456	5 012	4 515	-	-	3 883	4 601	4 767	4 855	-
	2020/2021	-	3 636	3 732	3 802	4 233	4 036	4 217					
Ječmen krmný	2013/2014	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/2015	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/2016	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/2017	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/2018	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/2019	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174	4 229	4 395	4 382	4 145	4 282	4 134
	2019/2020	3 754	3 611	3 658	3 650	3 554	3 517	3 471	3 591	3 528	3 574	3 610	3 588
	2020/2021	3 495	3 423	3 464	3 433	3 473	3 591	3 661					

Pramen: ČSÚ

OVES

Výroba

Dle definitivní sklizně k 18. 2. 2021 dle ČSÚ dosahuje produkce ve výši 183,4 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní roku 2019 vyšší o 49,0 tis. tun (tj. o 36,5 %). Po předchozím ročním poklesu výroby ovesa v roce 2019 dochází znovu v roce 2020 k jejímu nárůstu, a to cca na úroveň roku 1999 (179,1 tis. tun).

Hektarové výnosy

Oves i v roce 2020 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha a jeho průměrný hektarový výnos je o 0,76 t/ha vyšší (tj. o 24,1 %) než v předchozím marketingovém roce 2019/2020 a nachází se ve výši 3,92 t/ha. Oves tak v roce 2020 docílil velmi vysokého výnosu, který nebyl dosud dosažen (nejbližší průměrný výnos byl dosažen v roce 2004 a to ve výši 3,88 t/ha).

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2019/2020 podle očekávání rostly a byly na mírně zvýšené úrovni ve výši 43,9 tis. tun. Oves tak patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby zvyšovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá stagnace počátečních zásob na úroveň 43,8 tis. tun.

Bilanční tabulka ovesa

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ¹⁾
Osevní plocha		tis. ha	42,4	37,6	44,1	42,8	42,5	46,7
Výnos		t/ha	3,65	3,52	3,23	3,56	3,16	3,92
Výroba		tis. t	154,6	132,2	142,2	152,7	134,4	183,4
Počáteční zásoby		tis. t	19,7	9,1	17,5	33,1	43,9	43,8
Dovoz celkem		tis. t	0,5	0,4	0,7	0,9	2,5	3,0
Celková nabídka		tis. t	174,8	141,6	160,4	186,7	180,8	230,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	119,0	80,0	92,0	97,0	107,0	108,0
z toho	potraviny	tis. t	29,0	25,0	27,0	27,0	27,0	27,0
	osiva	tis. t	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	13,0
	krmiva	tis. t	75,0	40,0	50,0	55,0	65,0	65,0
	technické užití	tis. t	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Vývoz celkem		tis. t	46,7	44,1	35,3	45,8	30,0	35,0
Celkové užití		tis. t	165,7	124,1	127,3	142,8	137,0	143,0
Konečné zásoby		tis. t	9,1	17,5	33,1	43,9	43,8	87,2
Konečné zásoby/celkové užití		%	5,49	14,10	26,00	30,74	31,97	60,98
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	7,65	21,88	35,98	45,26	40,93	80,74

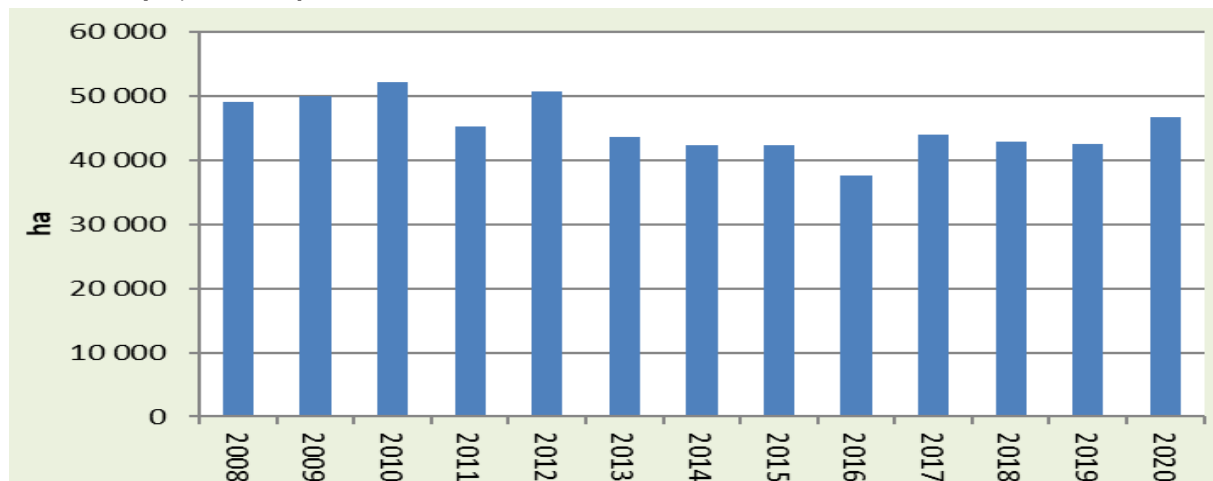
Pramen: ČSÚ;¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Osevní plochy

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2020 zaznamenala výraznější nárůst ploch o 4,2 tis. ha (tj. o 9,9 %) na 46,7 tis. ha. Plocha ovsa představuje 3,5 % plochy obilovin. V roce 2021 se očekává stagnace ploch.

Graf č. 11 Vývoj osevních ploch ovsa v ČR

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Od druhé poloviny roku 2002 docházelo ke snižování dovozu ovsa do ČR až na nulovou úroveň. Toto snížení pokračovalo až do marketingového roku 2010/2011, kdy dovoz ovsa dosáhl výše 0,2 tis. tun. V dalších ročnících dovoz ovsa do ČR začal nevýznamně stoupat, a v marketingovém roce 2012/2013 dosáhl výše 0,8 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2013/2014 došlo opět k poklesu do výše 0,4 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz zvýšil o 0,3 tis. tun (tj. o 75,0 %) a dosáhl výše 0,7 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 byla úroveň dovozu opět nepodstatně úrovně 0,5 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k dalšímu poklesu dovozu a jeho výše činila 0,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2017/2018 se dostal na stejnou hladinu jako v roce 2014 a jeho hodnota činila 0,7 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k navýšení dovozu a jeho úroveň činila 0,9 tis. tun, tj. o 0,2 tis. tun (o 28,6 %) více než v předchozím marketingovém roce 2017/2018. V marketingovém roce 2019/2020 nečekaně došlo k navýšení dovozu na celkovou úroveň 2,5 tis. tun, což dosud nebylo nikdy dosaženo.

Ve stávajícím marketingovém roce 2020/2021 se očekává další mírné navýšení dovozu na celkovou úroveň 3,0 tis. tun, neboť do poloviny stávajícího marketingového roku bylo dovezeno 2,1 tis. tun.

Dovoz ovsu v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	0,2	0,1	0,3	2011/2012	0,3
2012	0,2	0,3	0,5	2012/2013	0,8
2013	0,5	0,2	0,7	2013/2014	0,4
2014	0,2	0,6	0,8	2014/2015	0,7
2015	0,1	0,2	0,3	2015/2016	0,5
2016	0,3	0,0	0,3	2016/2017	0,4
2017	0,4	0,0	0,4	2017/2018	0,7
2018	0,7	0,2	0,9	2018/2019	0,9
2019	0,5	0,6	1,1	2019/2020	2,5
2020	1,9	2,1	4,0	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Mírný pokles v produkci ovsu v marketingovém roce 2019/2020 znamenal opětovné navrácení meziročního poklesu celkové nabídky této komodity. Došlo k poklesu o 5,9 tis. tun (tj. o 3,2 %). Celková nabídka tak činila 180,8 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka v marketingovém roce 2020/2021 bude o výrazně vyšší a dosáhne výše 230,2 tis. tun, díky vyšší produkci ovsu v toto roce.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2020/2021 se očekává stagnace v užití domácí produkce s rozličnou kvalitou ovsu a také stagnace ve výši nabídky kvalitního potravinářského ovsu pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pícninářské účely. V marketingovém roce 2019/2020 došlo ke stagnaci ve spotřebě na osivo na úrovni 12,0 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá mírný nárůst spotřeby na osivo, a to do výše 13,0 tis. tun.

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2019/2020 došlo k meziročnímu nárůstu krmivářského užití o 10,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím obdobím se jedná o nárůst o 6,5 %. Ze střednědobého hlediska se však jedná stále o podprůměrném využití ovsu pro krmné účely, které však souvisí s vyšší dostupností krmné pšenice pro tuto potřebu.

Přes vyšší produkci ovsu ve sklizňovém roce 2020, ale s velmi proměnlivou kvalitou se očekává stagnace jeho krmného užití na podprůměrnou úroveň 65,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2011/2012 pokračoval trend ve zvyšování vývozních dispozic a bylo dosaženo celkové úrovně ve výši 37,4 tis. tun (nárůst o 3,9 tis. tun). Tempo vývozu se nezastavilo ani v marketingovém roce 2012/2013, kdy bylo dosaženo rekordní úrovně vývozu ve výši 42,8 tis. tun. Avšak v marketingovém roce 2013/2014 došlo k zastavení tohoto trendu a úroveň vývozu ovesa se snížila na hladinu 35,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému poklesu o 3,2 tis. tun (tj. o 9,0 %) na celkovou hladinu 32,4 tis. tun, ale v marketingovém roce 2015/2016 nastalo výrazné zvýšení vývozních dispozic do úrovně 46,6 tis. tun, což představuje nárůst o 14,2 tis. tun (tj. o 44,1 %). V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému snížení úrovně vývozu do výše 44,1 tis. tun a tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy došlo ke snížení o 8,8 tis. tun (tj. o 20,0 %) na úroveň 35,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 nastalo výrazné zvýšení vývozních dispozic do úrovně 45,8 tis. tun, což představuje nárůst o 10,5 tis. tun (tj. o 29,7 %). V marketingovém roce 2019/2020 se naplnilo očekávání mírného snížení úrovně vývozu a jeho celková výše byla 30,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává stagnace úrovně vývozu do výše 30,0 tis. tun.

Vývoz ovesa v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	17,2	18,2	35,4	2011/2012	37,4
2012	19,2	19,2	38,4	2012/2013	42,8
2013	23,6	18,8	42,4	2013/2014	35,6
2014	16,8	15,7	32,5	2014/2015	32,4
2015	16,7	22,7	39,4	2015/2016	46,6
2016	23,9	24,7	48,6	2016/2017	44,1
2017	19,4	17,4	36,8	2017/2018	35,3
2018	17,9	24,5	42,4	2018/2019	45,8
2019	21,3	15,8	37,1	2019/2020	30,0
2020	14,2	15,8	30,0	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2019/2020 došlo v souvislosti s nižší celkovou nabídkou, ale také se zvýšenou domácí spotřebou ve srovnání s marketingovým rokem 2018/2019 k poklesu celkového užití. Konečné zásoby tohoto marketingového roku stagnovaly a byly na úrovni 43,8 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá, že vlivem výrazně vyšší sklizně dojde k navýšení celkového užití na úroveň 143,0 tis. tun. Konečné zásoby by také měly výrazně vzrůst do úrovně 87,2 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen ova u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2013/2014–2020/2021 (bez DPH)

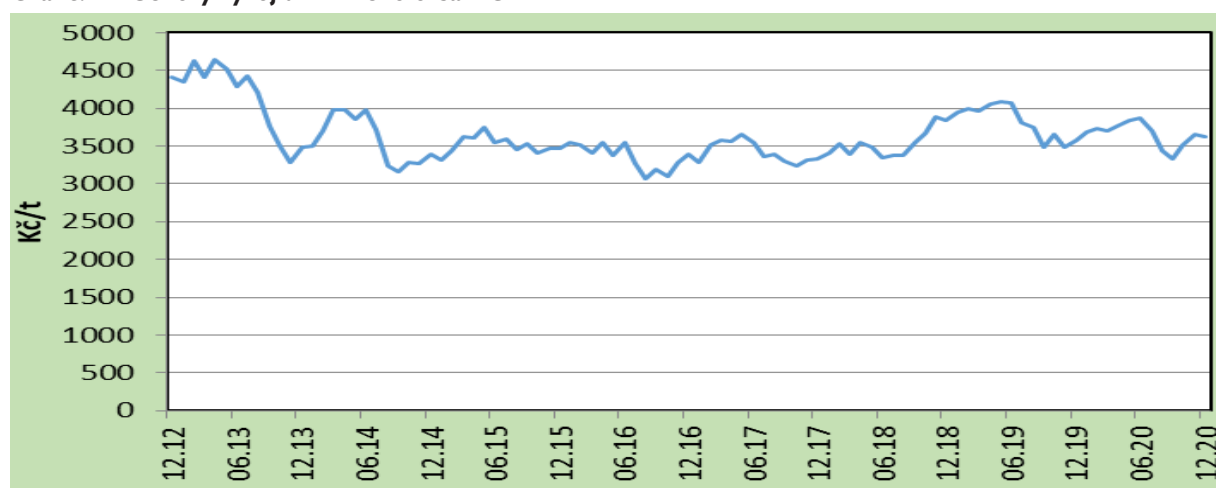
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2013/2014	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/2015	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/2016	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/2017	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/2018	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/2019	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835	3 950	3 990	3 957	4 057	4 083	4 078
	2019/2020	3 817	3 750	3 487	3 657	3 485	3 577	3 679	3 737	3 699	3 782	3 837	3 878
	2020/2021	3 679	3 434	3 326	3 509	3 661	3 624	3 721					

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ova mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivy a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ova byla v marketingovém roce 2019/2020 pod vlivem cenové stagnace či poklesu všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ova byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako všechny ostatní krmné obiloviny, pod vlivem nižší poptávky s ohledem na vyšší produkci krmných obilovin (především krmného ječmene). Na začátku roku 2021 se očekává stagnace či nepatrný růst měsíčních průměrů cen krmného ova na úroveň 3 600–3 800 Kč/t.

Graf č. 12 Cenový vývoj u krmného ova v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

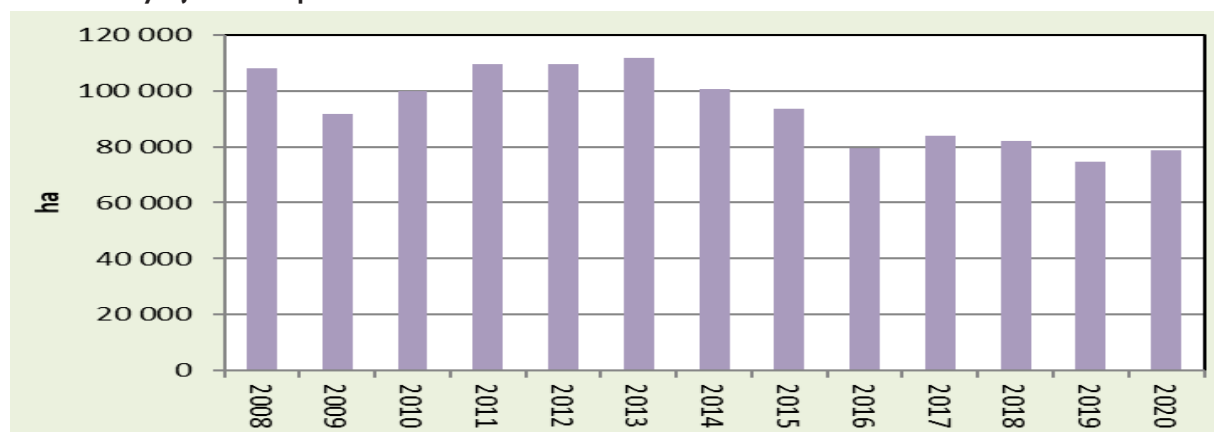
Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2020 zaznamenala výrazný nárůst sklizně, když po loňském mírném navýšení v produkci výroba narostla o 205,2 tis. tun (tj. o 33,1 %) a dosáhla úrovně ve výši 825,5 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 620,3 tis. tun, se jedná o poměrně vysoký růst v produkci této komodity. Důvody lze hledat především v příznivějších klimatických podmínkách v průběhu měsíce květen a červen 2020, kdy kukuřici nepostihlo takové výrazné sucho jako v předcházejících ročnících, což mělo za následek výrazné navýšení hektarového výnosu. Podle definitivní sklizně dle ČSÚ k 18. 2. 2021 došlo ve sklizňovém roce 2020 k nárůstu produkce kukuřice o 33,1 % na 825,5 tis. tun. V dlouhodobém srovnání se tato sklizeň stane sedmou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 2000 (obdobná sklizeň byla v roce 2014 – 832,2 tis. tun). Jestliže se v minulých letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních dvacet let více než 9x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2020) bylo pro sklizeň roku 2020 kukuřicí na zrno oseto 78,6 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o mírný nárůst o 2,8 tis. ha (tj. 3,7 %). Tento nárůst znovu potvrzuje trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Graf č. 13 Vývoj osevních ploch kukuřice na zrno

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

U geneticky modifikovaných (dále jen „GM“) neboli transgenních rostlin byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií, tzv. genového inženýrství. Díky tomu se GM rostliny vyznačují různými specifickými vlastnostmi, mezi které patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti přináší nejrozličnější výhody především pro pěstitele. Jsou však provedeny vždy v souladu se životním prostředím. Na území EU, tedy i v ČR, je pro komerční pěstování povolena jediná GM plodina, kukuřice, označovaná též jako „Bt kukuřice“. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Jiná takto pozměněná plodina nebyla v uplynulém období předložena do schvalovacího procesu a současně i schválena.

Výhody použití Bt kukuřice v pěstitelské praxi spočívají především v její užitné jednoduchosti a spolehlivosti ochrany, a to zejména v boji proti zavíječi kukuřičnému, ve snížených vstupech do porostů v podobě jak samotného pojezdu mechanizačními prostředky po poli, tak zejména použitými chemickými postřiky. Konečným efektem využití Bt-kukuřice jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu *Fusarium*) nenapadené rostliny, což vede k vyššímu výnosu zdravotně kvalitní sklizené hmoty z jednotky plochy. To je rozdíl od pěstování pomocí tradičních forem, kde je nutno provádět plošné postřiky s likvidací veškerého hmyzu na stanovišti. Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

V rámci světové produkce jsou GM plodiny významnou složkou zemědělské výroby. Rozdíl ploch a produkce v EU ve srovnání s okolním světem je propastný. V EU plochy a produkce stále klesají. Stejný trend je k vidění i v České republice, kde se od roku 2017 nepěstují žádné GM plodiny. Situace je dána zejména praktickou nemožností uvádění na trh za stejných podmínek, které mají konvenční plodiny, a také požadavek na GMO free mléko. Dále přistupují velké administrativní a organizační povinnosti při pěstování GM kukuřice (evidence, označování, nakládání s produkcí) a nutnost dodržovat pravidla koexistence (sousedství s běžnými plodinami), kde hraje významnou roli vhodnost pozemků. Prakticky klíčovým faktorem je negativní medializace celé problematiky GMO.

Ve srovnání s jinými regiony světa EU přistupuje ke GM plodinám s vysokou mírou obezřetnosti, s principem předběžné opatrnosti a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako např. USA, kde nové technologie nachází stále větší uplatnění. Problematika geneticky modifikovaných organismů prochází v rámci EU přísným a náročným schvalovacím procesem. Posuzují se případná rizika pro životní prostředí, zdraví lidí a zvířat. Proto jak ve fázích výzkumu, zkoušení, tak i při uvádění na trh platí pro všechny účastníky procesu jak na úrovni EU, tak i v ČR, řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, kteří s nimi nakládají.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Španělsko	97 325	116 306	136 962	131 537	107 749	129 081	124 227	115 246	107 127	98 152
ČR	5 091	3053	2561	1 754	997	75	0	0	0	0
Rumunsko	588	217	834	770	2,5	0	0	0	0	0
Portugalsko	7 723	9 278	8 171	8 542	8 017	7 069	7 308	5 733	2 736	4216
Polsko	3 900	4 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovensko	760	189	100	415	400	112	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	115 387	133 043	148 628	143 018	117 166	136 337	131 263	120 979	109 863	102 368

Pramen: Ministerio de Agricultura España, Agricultura, Florestas e Desenvolvimento Rural Portuguesa;

Poznámka: * = odhad.

Kompetentními orgány státní správy v České republice ke GMO jsou Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. Informace se lze dočíst na jejich webových stránkách. V případě Ministerstva zemědělství je to odkaz: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/roslinna-vyroba/gmo-geneticky-modifikovane-organismy/publikace-a-dokumenty/>.

Plochy GM kukuřice v ČR, počet pěstitelů

Rok	Plocha (ha)	Počet pěstitelů
2005	150	51
2006	1 290	82
2007	5 000	126
2008	8 380	167
2009	6 480	121
2010	4 680	82
2011	5 090	64
2012	3 050	41
2013	2 560	31
2014	1 754	18
2015	997	11
2016	75	1
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0

Pramen: SZIF

Hektarové výnosy

V roce 2020 je průměrný výnos kukuřice na zrno ve výši 9,46 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2019 jde o mírnější nárůst než v roce minulém a to o 1,17 t/ha (tj. o 14,1 %). Po vyšším výnosu v předchozím ročníku 2019 se tak kukuřice na zrno nachází v hladině vysokých výnosů nad 9,0 t/ha, kterých bylo dosaženo pouze v ročníku 2016, kdy kukuřice na zrno dosáhla výnosové hladiny 9,79 t/ha, a v roce 2020 dosáhla výše 9,46 t/ha. Nárůst hektarového výnosu v roce 2020 u kukuřice je způsoben klimatickými vlivy, především dostatkem srážek v období, kdy kukuřice vytvářela palice.

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ¹⁾
Osevní plocha		tis. ha	80,0	86,4	86,0	81,9	75,9	87,2
Výnos		t/ha	5,54	9,79	6,84	5,98	8,29	9,46
Výroba		tis. t	442,7	845,8	588,1	489,2	620,3	825,5
Počáteční zásoby		tis. t	464,6	430,2	398,8	376,4	466,1	456,9
Dovoz celkem		tis. t	171,4	93,0	129,6	284,7	175,3	185,0
Celková nabídka		tis. t	1078,7	1369,0	1116,5	1150,3	1261,7	1467,4
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	493,0	534,0	523,0	523,0	553,0	627,0
z toho	potraviny	tis. t	15,0	14,0	14,0	15,0	15,0	17,0
	osiva	tis. t	18,0	20,0	19,0	18,0	18,0	20,0
	krmiva	tis. t	380,0	420,0	410,0	400,0	430,0	500,0
	technické užití	tis. t	80,0	80,0	80,0	90,0	90,0	90,0
Vývoz celkem		tis. t	155,5	436,2	217,1	161,2	251,8	290,0
Celkové užití		tis. t	648,5	970,2	740,1	684,2	804,8	917,0
Konečné zásoby		tis. t	430,2	398,8	376,4	466,1	456,9	550,4
Konečné zásoby/celkové užití		%	66,34	41,10	50,86	68,12	56,77	60,02
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	87,26	74,68	71,97	89,12	82,62	87,78

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

* údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby odhad

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k mírnému nárůstu počátečních zásob o 43,7 tis. tun na úroveň 464,6 tis. tun vzhledem k nižší domácí spotřebě a vysoké sklizni v roce 2014. V marketingovém roce 2016/2017 činil pokles počátečních zásob o 34,4 tis. tun na úroveň 430,2 tis. tun a ten pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy počáteční zásoby byly na úrovni 398,8 tis. tun. I v marketingovém roce 2018/2019 byl zaznamenán další pokles počátečních zásob vlivem nízké produkce do úrovně 376,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2019/2020 se naplnil předpoklad nárůstu počátečních zásob o 89,7 tis. tun na úroveň 466,1 tis. tun vzhledem k poměrně nízkému vývozu v roce 2018.

V tomto marketingovém roce 2020/2021 se očekává mírné snížení počátečních zásob o 9,2 tis. tun (tj. o 2,0 %) na úroveň 456,9 tis. tun a to vzhledem k výrazně vyššímu vývozu v roce 2019.

Dovoz

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu. V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřici na výrobu potravin

či pro osevní účely. V marketingovém roce 2019/2020 silně poklesl dovoz (vzhledem k dosažené vyšší sklizni) a do České republiky bylo dovezeno o 109,4 tis. tun (tj. o 38,4 %) méně kukuřice než v marketingovém roce 2018/2019, a to celkem 175,3 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává dovoz v obdobné výši 185,0 tis. tun.

Dovoz kukuřice v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	11,5	9,0	20,5	2011/2012	37,2
2012	28,2	108,2	136,4	2012/2013	143,2
2013	35,0	64,3	99,3	2013/2014	128,8
2014	64,5	72,5	137,0	2014/2015	119,3
2015	46,8	99,1	145,9	2015/2016	171,4
2016	72,3	31,8	104,1	2016/2017	93,0
2017	61,2	90,0	151,2	2017/2018	129,6
2018	39,6	111,6	151,2	2018/2019	284,7
2019	173,1	73,7	246,8	2019/2020	175,3
2020	101,6	71,6	173,2	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává mírné navýšení úrovně v celkové nabídce kukuřice především v důsledku vyšší produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 1 467,4 tis. tun, což je o 205,7 tis. tun (tj. o 16,3 %) více než v marketingovém roce 2019/2020.

Potravinářské užití

c) Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti pokrývána dovozem. Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává mírný nárůst v potravinářském užití kukuřice a to i přes skutečnost vysokého obsahu mykotoxinů v zrně kukuřice ze sklizně roku 2020. ČSN 46 1100-8 Obiloviny potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská pro mlýnské zpracování vydaná v roce 2020 klade na obsah DON v kukuřici potravinářské pro mlýnské zpracování přísnější požadavky, a to maximálně 750 µg/kg. Požadavkům této normy nevyhovělo 23 z analyzovaných 25 vzorků kukuřice, tj. 92% vzorků. Je proto reálný předpoklad, že bude obtížné zajistit kukuřici pro mlýnské potravinářské zpracování vypěstovanou v ČR. Partie kukuřice určené pro potravinářské zpracování je však nutno na obsah mykotoxinů sledovat systematicky.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na siláž. Pro nastávající období se předpokládá nárůst v osevních plochách kukuřice na zrno, a také mírné navýšení u kukuřice na siláž, což by se mělo odrazit ve zvýšené úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 20,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Mírné navýšení v krmivářském užití v marketingovém roce 2019/2020 souviselo především s dostatkem kvalitnější suroviny (vyšší produkce kukuřice na zrno).

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá další navýšení v užití kukuřice pro krmivářské užití do úrovně 500,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2019/2020 se předpokládalo pozvolné navýšení v úrovni vývozu (po dvou ročnících, kde byl zaznamenán pokles ve výši vývozu) vzhledem ke zvýšené produkci kukuřice. V meziročním srovnání došlo k navýšení o 90,6 tis. tun (tj. o 56,2 %) na celkovou úroveň 251,8 tis. tun.

Protože znovu bylo dosaženo velmi dobré produkce kukuřice na zrno, předpokládá se, že dojde v marketingovém roce 2020/2021 k dalšímu navýšení úrovně vývozu do výše 290,0 tis. tun.

Vývoz kukuřice v období let 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	138,6	197,6	336,2	2011/2012	496,9
2012	299,3	211,3	510,6	2012/2013	382,0
2013	170,7	154,0	324,7	2013/2014	301,9
2014	147,9	168,4	316,3	2014/2015	330,9
2015	162,5	100,6	263,1	2015/2016	155,5
2016	54,9	190,4	245,3	2016/2017	436,2
2017	245,8	125,2	371,0	2017/2018	217,1
2018	91,9	103,3	195,2	2018/2019	161,2
2019	57,9	123,4	181,3	2019/2020	251,8
2020	128,4	180,5	308,9	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává další zvýšení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se také vyznačovalo vysokým meziročním růstem. Vzhledem k vysoké produkci kukuřice ve stávajícím marketingovém roce 2020/2021 a také k předpokládané výši vývozu kukuřice se očekává meziroční nárůst konečných zásob na úroveň 550,4 tis. tun.

Cenový vývoj

**Měsíční průměry cen krmné kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2013/2014– 2020/2021 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Krmná kukuřice	2013/2014	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 546	4 661	4 665
	2014/2015	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/2016	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/2017	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/2018	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/2019	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156	4 268	4 307	4 328	4 257	4 165	4 087
	2019/2020	4 039	4 101	4 062	4 098	3 732	3 719	3 730	3 774	3 774	3 865	3 921	3 994
	2020/2021	4 069	4 032	4 104	3 845	3 781	3 957	4 101					

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2019 došlo u kukuřice na zrno k postupné stagnaci či poklesu cen vlivem vyšší produkce. Svého maxima (4 101 Kč/t) dosáhly v první polovině marketingového roku 2019/2020 – v měsíci srpen 2019. S ohledem na určitou stagnaci či pomalý cenový růst cen veškerých obilovin lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných obilovin bude mít mírně stoupající trend vzhledem k průměrné až mírně podprůměrné kvalitě.

Na začátku kalendářního roku 2021 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 3 900–4 300 Kč/t.

Graf. č. 14 Cenový vývoj u kukuřice v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE

Výroba

Sklizeň triticales je stanovena dle ČSÚ k 18. 2. 2021 ve výši 213,3 tis. tun. Díky tomuto nárůstu produkce ve sklizni 2020, tak produkce této plodiny konečně prolomila po čtyřech ročnících hranici 200 tis. tun. Při v porovnání marketingového roku 2020/2021 s marketingovým rokem 2019/2020 se však jedná o zvýšení celkové výroby o 17,9 tis. tun (tj. o 9,2 %). Nárůst objemu produkce ze sklizně 2020 souvisí především s obdobím chladného období v měsíci květen roku 2020. Zvýšením výroby triticales stále deklaruje, že je to plodina bilančně velmi důležitá na trhu s krmnými obilovinami.

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2020 je ve výši 5,07 t/ha. Ve srovnání se skutečností sklizně roku 2019 se jedná o zvýšení o 0,14 t/ha (tj. o 2,8 %). Jako u většiny ozimých obilovin, tak i u triticales ovlivnil hektarový výnos příznivý průběh počasí v květnu 2020.

Počáteční zásoby

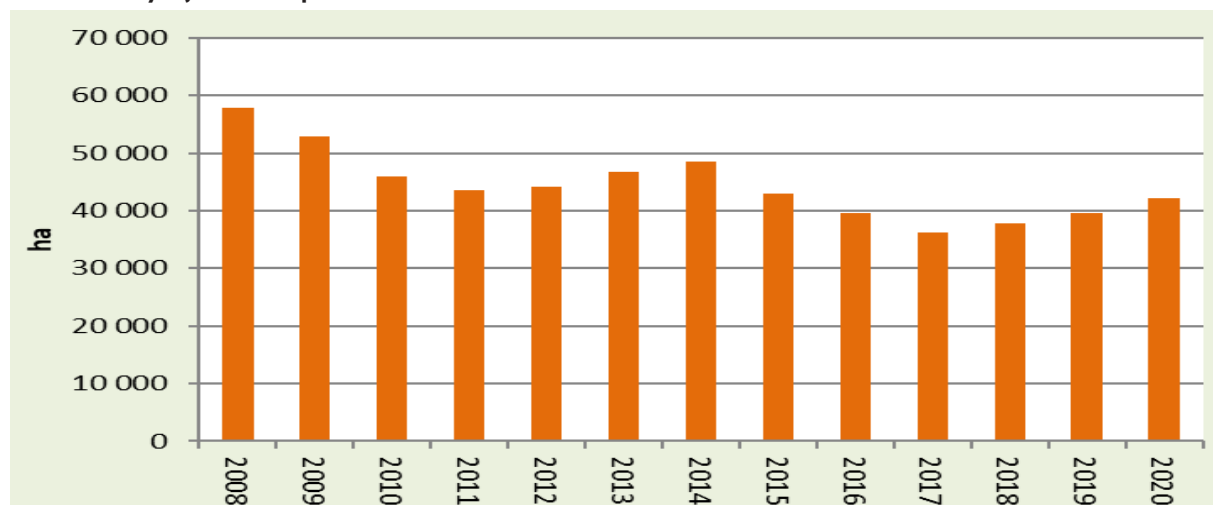
Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2019/2020 stagnovaly a stále byly na podprůměrné úrovni. V meziročním srovnání došlo k nevýznamnému poklesu o 0,1 tis. tun (tj. o 0,3 %) na konečných 30,5 tis. tun.

V letošním marketingovém roce se očekává významný nárůst těchto zásob na úroveň 41,4 tis. tun.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2020 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2020 výše 42,1 tis. ha. To představuje meziroční navýšení o 2,4 tis. ha (tj. o 6,1 %). Jedná se o obdobnou osevní plochu triticales, která zde byla v roce 2015.

Graf. č. 15 Vývoj osevních ploch u triticales

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný, a v marketingovém roce 2019/2020 byl stejný jako v předchozím marketingovém roce 2018/2019 v nevýznamném objemu 0,6 tis. tun.

V marketingovém roce 2020/2021 se očekává navýšení dovozu triticales ze zahraničí do výše 2,0 tis. tun.

Celková nabídka

Nízké konečné zásoby marketingového roku 2018/2019 a vyšší produkce v marketingovém roce 2019/2020 u triticales měly rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2019/2020, která byla ve výši 226,5 tis. tun. V marketingovém roce 2020/2021 se očekává její výše celkem 256,7 tis. tun.

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2019/2020 oproti předchozímu ročníku se navýšila a byla na úrovni 110,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává mírné snížení v užití triticales na krmné účely.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé meziplodiny. Pro nadcházející období se předpokládá stejná úroveň ve spotřebě osiva.

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 50,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2019/2020 se jedná o stagnaci v tomto užití.

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	42,9	39,6	36,3	37,9	39,7	42,01
Výnos		t/ha	4,72	4,88	4,89	4,55	4,93	5,07
Výroba		tis. t	202,6	193,2	177,3	172,2	195,4	213,3
Počáteční zásoby		tis. t	72,5	59,4	39,3	30,6	30,5	41,4
Dovoz celkem		tis. t	1,1	0,3	0,1	0,6	0,6	2,0
Celková nabídka		tis. t	276,2	252,9	216,7	203,4	226,5	256,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	197,0	194,0	174,0	162,0	172,0	162,0
z toho	potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	osiva	tis. t	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
	krmiva	tis. t	120,0	120,0	100,0	100,0	110,0	100,0
	technické užití	tis. t	65,0	62,0	62,0	50,0	50,0	50,0
Vývoz celkem		tis. t	19,8	19,6	12,1	10,9	13,1	18,0
Celkové užití		tis. t	216,8	213,6	186,1	172,9	185,1	180,0
Konečné zásoby		tis. t	59,4	39,3	30,6	30,5	41,4	76,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	27,4	18,40	16,44	17,64	22,37	42,61
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	30,15	20,26	17,59	18,83	24,07	47,35

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2019/2020 vývoz triticales konečně mírně vzrostl a dosáhl úrovně 13,1 tis. tun, která je srovnatelná s marketingovým ročníkem 2017/2018 (12,1 tis. tun).

V nadcházejícím marketingovém roce 2020/2021 se předpokládá další navýšení úrovně vývozu triticales do zahraničí (18,0 tis. tun).

Vývoz triticales v letech 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	2,0	10,9	12,9	2011/2012	17,5
2012	6,6	11,6	18,2	2012/2013	16,8
2013	5,2	12,8	18,0	2013/2014	19,1
2014	6,3	11,2	17,5	2014/2015	23,0
2015	11,8	12,7	24,5	2015/2016	19,8
2016	7,1	8,7	15,8	2016/2017	19,6
2017	10,9	8,0	18,9	2017/2018	12,1
2018	4,1	8,2	12,3	2018/2019	10,9
2019	2,7	7,2	9,9	2019/2020	13,1
2020	5,9	9,0	14,9	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

Přes vyšší sklizeň roku 2020 se v marketingovém roce 2020/2021 předpokládá snížení domácí spotřeby do úrovně 162,0 tis. tun a také snížení celkového užití do výše 180,0 tis. tun. Konečné zásoby marketingového roku 2020/2021 by měly narůst do úrovně 76,7 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2019/2020 se jedná o zvýšení o 35,3 tis. tun (tj. o 85,3 %), především z důvodu vyšší produkce triticales v marketingovém roce 2020/2021.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ do roku 2013 u triticales nesledoval. Od počátku roku 2013 toto sledování ČSÚ uskutečňuje. MZe ČR do konce roku 2012 tyto ceny odvozovalo od cen, které byly srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

Měsíční průměry cen triticales u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2013/2014–2019/2020 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Triticale	2013/2014	-	3 764	3 616	3 775	3 818	3 884	4 264	3 897	4 111	3 870	-	4 308
	2014/2015	4 041	3 590	3 763	3 541	3 864	3 536	3 205	3 563	3 339	3 679	3 581	3 455
	2015/2016	3 462	3 524	3 443	3 631	3 845	3 511	3 512	3 620	-	3 703	3 235	3 304
	2016/2017	3 242	3 163	3 052	3 304	3 512	3 246	3 041	3 247	3 165	3 174	3 183	3 304
	2017/2018	3 398	3 170	3 395	3 570	3 668	3 433	-	3 712	3 527	3 533	3 476	3 377
	2018/2019	3 439	3 460	3 701	4 078	3 916	3 921	3 917	4 072	-	4 486	-	-
	2019/2020	3 948	3 439	3 466	4 080	3 788	3 971	3 764	3 735	4 085	-	3 853	3 589
	2020/2021	3 773	3 573	3 530	3 686	3 827	3 944	-					

Pramen: ČSÚ

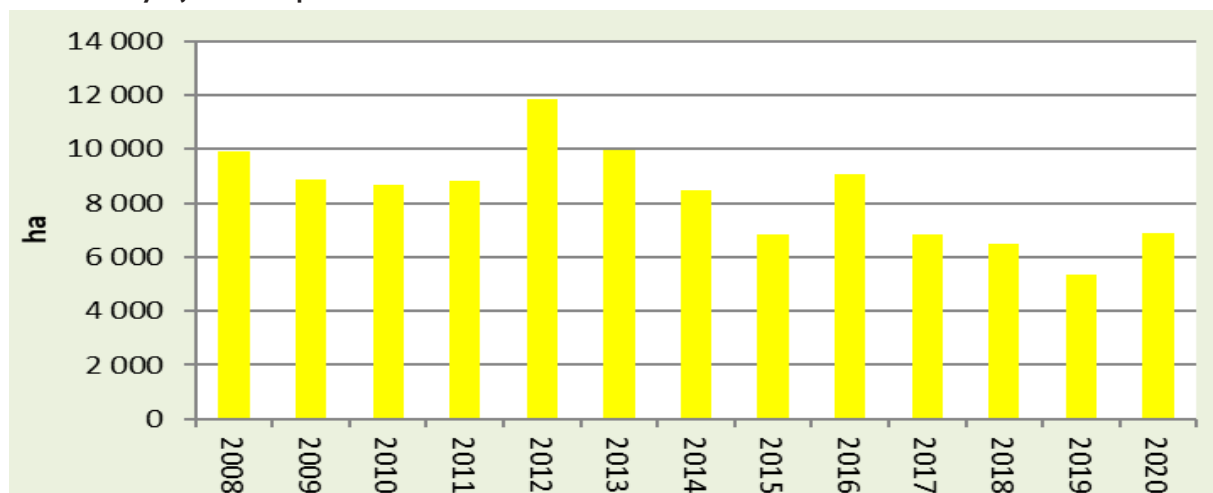
OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici (chrastici) kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny.

Podle soupisu ploch ČSÚ k 31. 5. 2020 byla osevní plocha ostatních obilovin 6,9 tis. ha. Tato skupina plodin vykázala meziroční navýšení rozsahu pěstování o 1,5 tis. ha (tj. o 27,8 %). Rozsah pěstování této skupiny obilovin se nevýznamně navýšil a je obdobný jako v roce 2015 (6,8 tis. ha). Odhad výnosů a produkce ČSÚ k 18. 2. 2021 ostatních obilovin je na úrovni 1,98 t/ha. Aktuální produkce dle ČSÚ k 18. 2. 2021 u ostatních obilovin dosahuje 13,6 tis. tun.

Graf č. 16 Vývoj osevních ploch ostatních obilovin

Pramen: ČSÚ

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel		Jedn.	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	6,8	9,1	6,4	6,5	5,4	6,9
Výnos		t/ha	1,47	2,31	1,45	1,99	1,55	1,98
Výroba		tis. t	10,0	21,0	9,2	12,9	8,3	13,6
Počáteční zásoby		tis. t	1,6	2,4	8,3	2,8	0,2	1,0
Dovoz celkem		tis. t	4,0	3,6	4,2	5,7	13,8	6,0
Celková nabídka		tis. t	15,6	27,0	21,7	21,4	22,3	20,6
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	5,0	7,0	4,5	5,0	2,0	5,0
z toho	potraviny	tis. t	4,0	6,0	4,0	4,0	1,5	4,0
	osiva	tis. t	1,0	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0
	krmiva	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	8,2	11,7	14,4	16,2	19,3	15,0
Celkové užití		tis. t	13,2	18,7	18,9	21,2	21,3	20,0
Konečné zásoby		tis. t	2,4	8,3	2,8	0,2	1,0	0,6
Konečné zásoby/celkové užití		%	18,18	44,39	14,81	0,94	4,69	3,00
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	17,78	48,00	118,57	62,22	50,00	12,00

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby odhad

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	0,7	1,1	1,8	2011/2012	1,5
2012	0,4	0,5	0,9	2012/2013	1,1
2013	0,6	1,1	1,7	2013/2014	2,1
2014	1,0	1,9	2,9	2014/2015	3,1
2015	1,2	2,1	3,3	2015/2016	3,8
2016	1,7	2,3	4,0	2016/2017	3,6
2017	1,3	1,7	3,0	2017/2018	4,2
2018	2,5	2,6	5,1	2018/2019	5,7
2019	3,1	4,1	7,2	2019/2020	13,8
2020	9,7	3,7	13,4	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz ostatních obilovin v letech 2011–2020 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	3,0	4,6	7,6	2011/2012	10,4
2012	5,8	5,5	11,3	2012/2013	8,6
2013	3,1	4,9	8,0	2013/2014	9,1
2014	4,2	2,5	6,7	2014/2015	9,5
2015	7,0	3,2	10,2	2015/2016	8,2
2016	5,0	4,2	9,2	2016/2017	11,7
2017	7,5	6,1	13,6	2017/2018	14,4
2018	8,3	8,6	16,9	2018/2019	16,2
2019	7,6	14,5	22,1	2019/2020	19,3
2020	4,8	11,2	16,0	2020/2021	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě
- Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin
- Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin
- Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy
- Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin
- Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekářenských výrobků
- Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekářenských výrobků

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha ha	Orná půda ha	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2017	1 352 904	2 965 606	45,62	100,00
	2018	1 339 056	2 958 603	45,26	100,00
	2019	1 352 530	2 940 927	45,99	100,00
	2020	1 344 877	2 931 713	45,87	100,00
Z toho:					
pšenice celkem	2017	832 062	2 965 606	28,06	61,50
	2018	819 690	2 958 603	27,70	61,21
	2019	839 446	2 940 927	28,54	62,02
	2020	798 583	2 931 713	27,24	59,38
pšenice ozimá	2017	785 499	2 965 606	26,49	94,40 ¹⁾
	2018	773 678	2 958 603	26,15	94,39 ¹⁾
	2019	814 517	2 940 927	27,69	97,03 ¹⁾
	2020	774 638	2 931 713	26,42	97,00 ¹⁾
pšenice jarní	2017	45 563	2 965 606	1,54	5,48 ¹⁾
	2018	46 012	2 958 603	1,56	5,95 ¹⁾
	2019	24 929	2 940 927	0,85	2,97 ¹⁾
	2020	23 946	2 931 713	0,82	3,00 ¹⁾
žito	2017	22 221	2 965 606	0,75	1,64
	2018	25 355	2 958 603	0,86	1,89
	2019	31 129	2 940 927	1,06	2,30
	2020	31 432	2 931 713	1,07	2,34

Plodina	Rok	Osevní plocha ha	Orná půda ha	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
ječmen celkem	2017	327 707	2 965 606	11,05	24,22
	2018	324 724	2 958 603	10,98	24,25
	2019	319 583	2 940 927	10,87	23,61
	2020	331 911	2 931 713	11,32	24,68
ječmen ozimý	2017	97 178	2 965 606	3,28	29,65 ²⁾
	2018	102 602	2 958 603	3,47	31,60 ²⁾
	2019	107 707	2 940 927	3,66	33,70 ²⁾
	2020	114 633	2 931 713	3,91	34,54 ²⁾
ječmen jarní	2017	230 529	2 965 606	7,77	70,35 ²⁾
	2018	222 122	2 958 603	7,51	68,10 ²⁾
	2019	211 876	2 940 927	7,20	66,30 ²⁾
	2020	217 279	2 931 713	7,41	65,46 ²⁾
oves	2017	44 065	2 965 606	1,49	3,26
	2018	42 821	2 958 603	1,45	3,20
	2019	42 530	2 940 927	1,55	3,14
	2020	46 740	2 931 713		
triticale	2017	36 263	2 965 606	1,22	2,68
	2018	37 851	2 958 603	1,28	2,83
	2019	39 668	2 940 927	1,35	2,93
	2020	42 097	2 931 713	1,59	3,13
kukuřice	2017	83 762	2 965 606	2,82	6,19
	2018	82 127	2 958 603	2,78	6,13
	2019	75 853	2 940 927	2,58	5,60
	2020	87 231	2 931 713	2,98	6,49
ostatní obiloviny	2017	6 824	2 965 606	0,23	0,50
	2018	6 489	2 958 603	0,22	0,48
	2019	5 346	2 940 927	0,18	0,39
	2020	6 881	2 931 713	0,23	0,51

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZe

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem

²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	744 994	744 577	3 549 670	4,77
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472	4 229 261	5,33
2010	785 491	785 491	3 992 965	5,08
2011	805 779	805 779	4 660 196	5,78
2012	742 002	742 002	3 234 859	4,34
2013	788 422	788 422	4 530 773	5,75
2014	790 690	790 690	5 222 695	6,61
2015	778 200	778 200	5 054 568	6,50
2016	809 111	809 111	5 315 630	6,57
2017	785 499	785 499	4 529 524	5,77
2018	773 678	773 678	4 227 344	5,46
2019	814 517	814 517	4 716 450	5,79
2020	774 638	774 638	4 799 253	6,20

Pramen: ČSÚ

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827	128 812	3,41
2010	48 086	48 086	168 588	3,51
2011	57 353	57 353	252 851	4,41
2012	69 379	69 379	284 037	4,09
2013	40 970	40 970	169 923	4,15
2014	45 251	45 251	219 653	4,85
2015	51 620	51 620	219 704	4,26
2016	30 600	30 600	139 034	4,54
2017	46 463	46 463	188 681	4,05
2018	46 012	46 012	190 497	4,14
2019	24 929	24 929	95 714	3,84
2020	23 946	23 946	103 161	4,31

Pramen: ČSÚ

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	867 561	867 102	4 028 271	4,65
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299	4 358 073	5,24
2010	833 577	833 577	4 161 553	4,99
2011	863 132	863 132	4 913 048	5,69
2012	815 381	815 381	3 518 896	4,32
2013	829 393	829 393	4 700 696	5,67
2014	835 941	835 941	5 442 349	6,51
2015	829 820	829 820	5 274 272	6,36
2016	839 710	839 710	5 454 663	6,50
2017	832 062	832 062	4 718 205	5,67
2018	819 690	819 690	4 417 841	5,39
2019	839 446	839 446	4 812 163	5,73
2020	798 583	798 583	4 902 414	6,14

Pramen: ČSÚ

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	55 160	55 069	202 373	3,67
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453	178 070	4,63
2010	30 249	30 249	118 233	3,91
2011	24 985	24 985	118 456	4,74
2012	30 557	30 557	146 962	4,81
2013	37 498	37 498	176 278	4,70
2014	25 137	25 137	129 059	5,13
2015	21 980	21 980	107 874	4,91
2016	20 951	20 951	104 353	4,98
2017	22 221	22 221	109 241	4,92
2018	25 355	25 355	120 160	4,74
2019	31 129	31 129	157 561	5,06
2020	31 342	31 342	172 364	5,48

Pramen: ČSÚ

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	164 412	164 083	664 112	4,05
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613	648 753	4,82
2010	110 207	110 207	495 786	4,50
2011	100 809	100 809	467 740	4,64
2012	98 004	98 004	390 385	3,98
2013	106 265	106 265	474 699	4,47
2014	102 927	102 927	590 689	5,74
2015	104 540	104 540	570 973	5,46
2016	104 007	104 007	637 443	6,13
2017	97 178	97 178	568 135	5,85
2018	102 602	102 602	510 562	4,98
2019	107 707	107 707	644 113	5,98
2020	114 633	114 633	697 914	6,09

Pramen: ČSÚ

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	379 284	378 827	1 473 264	3,89
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207	1 354 278	4,23
2010	278 718	278 718	1 088 670	3,91
2011	271 972	271 972	1 345 940	4,95
2012	284 326	284 326	1 226 082	4,31
2013	242 727	242 727	1 119 961	4,61
2014	247 590	247 590	1 376 360	5,56
2015	261 406	261 406	1 420 443	5,43
2016	221 719	221 719	1 207 811	5,45
2017	230 529	230 529	1 144 144	4,96
2018	222 122	222 122	1 095 472	4,93
2019	211 876	211 876	1 073 948	5,07
2020	217 279	217 279	1 118 268	5,15

Pramen: ČSÚ

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	543 696	542 910	2 137 376	3,94
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820	2 003 032	4,40
2010	388 925	388 925	1 584 456	4,07
2011	372 781	372 781	1 813 679	4,87
2012	382 330	382 330	1 616 467	4,23
2013	348 992	348 992	1 593 760	4,57
2014	350 518	350 518	1 967 049	5,61
2015	365 946	365 946	1 991 415	5,44
2016	325 725	325 725	1 851 016	5,67
2017	327 707	327 707	1 712 279	5,23
2018	324 724	324 724	1 606 034	4,93
2019	319 583	319 583	1 718 061	5,38
2020	331 911	331 911	1 816 182	5,47

Pramen: ČSÚ

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1999	54 415	53 988	179 130	3,32
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021	165 993	3,32
2010	52 278	52 278	138 244	2,64
2011	45 236	45 236	164 248	3,63
2012	50 770	50 770	171 976	3,39
2013	43 559	43 559	139 120	3,19
2014	42 289	42 289	152 232	3,60
2015	42 395	42 395	154 576	3,65
2016	37 566	37 566	132 220	3,52
2017	44 065	44 065	142 441	3,23
2018	42 821	42 821	152 656	3,56
2019	42 530	42 530	134 410	3,16
2020	46 740	76 740	183 357	3,92

Pramen: ČSÚ

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2010	45 871	45 871	171 200	3,73
2011	43 529	43 529	196 918	4,52
2012	44 200	44 200	190 370	4,31
2013	46 816	46 816	214 207	4,58
2014	48 497	48 497	243 889	5,03
2015	42 891	42 891	202 646	4,72
2016	39 595	39 595	193 198	4,88
2017	36 263	36 263	177 252	4,89
2018	37 851	37 851	172 154	4,55
2019	39 668	39 668	195 409	4,93
2020	42 097	42 097	213 256	5,07

Pramen: ČSÚ

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	39 317	47 283	303 957	6,43
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	105 268	889 574	8,45
2010	99 945	103 276	692 589	6,71
2011	109 651	121 006	1 063 736	8,79
2012	109 565	119 333	928 147	7,78
2013	111 931	96 902	675 380	6,97
2014	100 453	98 749	832 235	8,43
2015	93 575	79 972	442 709	5,54
2016	79 303	86 407	845 765	9,79
2017	83 762	83 762	588 105	6,84
2018	82 127	81 851	489 154	5,98
2019	75 853	75 853	620 261	8,29
2020	78 643	87 231	825 499	9,46

Pramen: ČSÚ

Ostatní obiloviny

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2012	11 865	11 865	22 675	1,91
2013	9 984	9 984	13 170	1,32
2014	8 478	8 478	12 487	1,47
2015	6 824	6 824	10 020	1,47
2016	9 059	9 059	20 954	2,31
2017	6 824	6 369	9 235	1,45
2018	6 489	6 489	12 919	1,99
2019	5 346	5 346	8 283	1,55
2020	6 881	6 881	13 591	1,98

Pramen: ČSÚ

Obiloviny celkem

Rok	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	1 676 759	1 655 290	7 532 215	4,55
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 541 679	7 831 999	5,08
2010	1 459 506	1 462 837	6 877 619	4,70
2011	1 468 130	1 479 485	8 284 807	5,60
2012	1 444 668	1 454 436	6 595 493	4,53
2013	1 428 171	1 413 143	7 512 612	5,32
2014	1 411 314	1 409 610	8 779 299	6,23
2015	1 403 430	1 389 827	8 183 512	5,89
2016	1 351 910	1 359 014	8 596 408	6,33
2017	1 352 904	1 354 682	7 456 779	5,50
2018	1 339 056	1 338 780	6 970 918	5,21
2019	1 352 530	1 352 530	7 646 148	5,65
2020	1 336 290	1 344 877	8 126 663	6,04

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů

Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina / rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pšenice potravinářská	4 884	5 288	4 483	4 321	3 703	3 820	4 096	4 345	4 173
Pšenice krmná	4 485	4 901	4 119	3 902	3 519	3 619	3 867	4 136	3 996
Ječmen sladovnický	5 121	5 582	5 164	4 882	4 457	4 452	4 755	5 164	4 876
Ječmen potravinářský	4 953	5 408	5 335	4 528	4 030	3 818	3 928	4 474	4 265
Ječmen krmný	4 450	4 485	3 959	3 630	3 259	3 274	3 671	3 943	3 520
Žito	5 061	4 621	3 931	3 917	3 751	3 838	4 175	4 254	3 841
Oves krmný	3 928	4 127	3 590	3 516	3 354	3 779	3 535	3 824	3 654
Triticale	-	4 599	3 874	3 520	3 375	3 312	4 175	3 998	3 768
Kukuřice krmná	4 567	5 062	4 253	3 781	3 900	3 779	4 021	4 097	3 904

Pramen: ČSÚ

Roční průměry spotřebitelských cen v Kč/kg a meziroční indexy v %

Výrobek / rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pšeničná mouka hrubá	11,70	13,65	13,52	12,99	11,08	11,57	11,92	11,26	11,92
Index (předch. rok =100)	104,37	116,67	99,04	96,08	85,30	104,42	103,02	94,46	105,86
Pšeničná mouka hladká.	11,60	13,48	13,18	12,64	11,10	11,46	11,91	11,78	12,34
Index (předch. rok =100)	102,02	116,21	97,77	95,90	87,82	103,24	103,92	98,91	104,75
Chléb kmínový	22,88	23,06	23,00	22,46	21,79	24,15	24,21	26,23	27,41
Index (předch. rok =100)	106,17	100,79	99,73	97,65	97,02	110,83	100,25	108,34	104,50

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2010/11	2 916	3 426	4 218	4 510	4 558	4 649	4 816	5 280	5 610	5 629	5 687	5 634
	2011/12	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/13	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/14	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 748	4 789
	2014/15	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/16	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/17	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/18	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/19	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/20	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/21	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486					

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice krmná	2010/11	2 699	3 143	3 399	3 436	3 580	3 702	3 882	4 647	4 782	4 839	4 843	4 893
	2011/12	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/13	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/14	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	4 516	4 666	4 538
	2014/15	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/16	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/17	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/18	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/19	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/20	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/21	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157					
Žito	2011/12	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/13	5 000	5 358	5 160	5 264	5 318	5 372	5 543	5 420	5 324	5 378	5 282	5 413
	2013/14	5 314	3 844	3 351	3 678	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/15	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/16	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/17	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/18	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/19	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451	4 470	4 479	4 665	4 417	4 391	-
	2019/20	4 600	3 967	3 944	3 862	3 849	3 835	3 942	3 922	3 784	3 974	3 945	3 936
	2020/21	3 975	3 686	3 664	3 617	3 844	3 807	3 800					
Ječmen sladovníký	2011/12	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/13	5 175	4 940	5 071	5 180	5 251	5 305	5 546	5 635	5 732	5 770	5 756	5 985
	2013/14	6 029	5 348	5 321	5253	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/15	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/16	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/17	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/18	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/19	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101	5 169	5 394	5 366	5 480	5 375	5 553
	2019/20	5 222	4 703	4 885	4 957	4 922	4 942	4 987	4 999	4 986	5 241	5 214	5 190
	2020/21	4 889	4 608	4 574	4 599	4 560	4 665	4 641					
Ječmen potravinářský	2011/12	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 863	4 997	5 115	5 014
	2012/13	-	4 850	5 093	5 223	5 469	5 435	5 456	5 980	6 011	5 970	5 791	5 740
	2013/14	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/15	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/16	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/17	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/18	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
	2018/19	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492	4 541	-	-	4 639	-	4 372
	2019/20	-	-	4 456	5 012	4 515	-	-	3 883	4 601	4 767	4 855	-
	2020/21	-	3 636	3 732	3 802	4 233	4 036	4 217					

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen krmný	2011/12	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/13	4 545	4 712	4 912	5 003	4 948	4 979	5 009	5 137	5 071	5 060	5 008	4 766
	2013/14	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/15	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/16	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/17	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/18	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/19	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174	4 229	4 395	4 382	4 145	4 282	4 134
	2019/20	3 754	3 611	3 658	3 650	3 554	3 517	3 471	3 591	3 528	3 574	3 610	3 588
	2020/21	3 495	3 423	3 464	3 433	3 473	3 591	3 661					
Oves krmný	2011/12	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/13	3 884	4 134	4 422	4 385	4 321	4 418	4 353	4 627	4 416	4 640	4 518	4 292
	2013/14	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/15	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/16	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/17	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/18	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/19	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835	3 950	3 990	3 957	4 057	4 083	4 078
	2019/20	3 817	3 750	3 487	3 657	3 485	3 577	3 679	3 737	3 699	3 782	3 837	3 878
	2020/21	3 679	3 434	3 326	3 509	3 661	3 624	3 721					
Kukuřice krmná	2011/12	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/13	4 767	4 843	5 176	5 474	5 505	5 438	5 567	5 648	5 606	5 564	5 373	5 331
	2013/14	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 545	4 661	4 665
	2014/15	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/16	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/17	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/18	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/19	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156	4 268	4 307	4 328	4 257	4 165	4 087
	2019/20	4 039	4 101	4 062	4 098	3 732	3 719	3 730	3 774	3 774	3 865	3 921	3 994
	2020/21	4 069	4 032	4 104	3 845	3 781	3 957	4 101					

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2015	8 348,68	8 020,55	8 280,19	8 003,20	7 988,48	7 842,09	7 922,88	7 756,12	7 966,15	7 764,35	7 445,95	7 303,20
2016	7 527,69	7 408,73	7 540,51	7 353,86	7 437,35	7 345,78	7 236,19	7 246,17	7 128,45	7 143,33	7 187,21	7 036,61
2017	7 044,83	7 139,85	6 906,35	7 022,51	7 028,22	6 987,91	7 046,1	6 990,48	7 053,65	6 971,95	7 039,17	7 120,22
2018	7 090,11	7 122,59	7 046,37	7 017,35	7 071,77	6 971,55	6 975,53	7 000,99	6 987,01	7 223,93	7 276,11	7 446,26
2019	7 538,63	7 659,73	7 687,84	7 617,76	7 599,21	7 674,53	7 490,61	7 478,33	7 524,62	7 395,78	7 464,68	7 454,02
2020	7 500,53	7 466,24	7 412,02	7 455,68	7 468,8	7 424,58	7 431,15	7 365,21	7 361,96	7 287,15	7 299,67	7 249,45
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2015	6 455,44	6 584,91	6 637,77	6 622,20	6 605,98	6 619,78	6 511,59	6 525,34	6 601,74	6 415,31	6 317,17	6 417,92
2016	6 405,82	6 326,79	6 279,95	6 149,92	6 127,43	6 123,69	6 156,00	6 189,50	6 141,65	6 140,81	6 077,55	6 081,42
2017	6 078,23	6 071,52	6 105,39	6 117,93	6 138,01	6 053,62	6 068,96	6 090,99	6 103,81	6 061,6	6 056,14	6 050,59
2018	6 027,09	5 983,31	6 026,78	6 035,49	6 044,90	6 062,84	6 093,67	6 406,44	6 397,76	6 608,13	6 617,28	6 652,17
2019	6 737,43	6 757,39	6 754,72	6 725,34	6 719,13	6 714,10	6 690,90	6 694,83	6 647,09	6 419,48	6 365,97	6 340,78
2020	6 287,53	6 290,12	6 261,12	6 316,33	6 329,99	6 352,86	6 377,52	6 355,35	6 328,71	6 323,88	6 399,34	6 377,6
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2015	6 210,58	6 337,91	6 404,86	6 364,00	6 347,69	6 408,59	6 324,89	6 315,02	6 390,77	6 208,49	6 088,01	6 191,27
2016	6 161,06	6 059,31	6 029,39	5 899,55	5 846,54	5 807,58	5 874,55	5 914,73	5 863,6	5 810,51	5 714,96	5 663,60
2017	5 618,17	5 620,25	5 656,34	5 658,33	5 675,61	5 640,5	5 646,11	5 632,71	5 645,35	5 598,69	5 667,6	5 694,18
2018	5 702,31	5 698,51	5 701,43	5 677,59	5 680,00	5 693,99	5 755,00	5 861,43	5 951,86	6 356,71	6 486,82	6 508,99
2019	6 477,91	6 546,52	6 571,50	6 473,20	6 473,08	6 469,41	6 424,19	6 408,00	6 248,41	6 010,33	5 830,56	5 704,51
2020	5 585,18	5 486,78	5 391,76	5 413,89	5 417,31	5 540,23	5 544,08	5 567,59	5 550,82	5 526,69	5 590,74	5 656,39
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2015	6 501,06	6 505,45	6 460,96	6 482,93	6 478,46	6 418,89	6 390,27	6 361,44	6 369,66	6 366,41	6 353,13	6 328,87
2016	6 326,76	6 298,77	6 377,01	6 330,85	6 372,69	6 322,36	6 306,84	6 233,73	6 254,34	6 289,23	6 252,15	6 178,37
2017	6 163,14	6 129,37	6 140,76	6 152,13	6 167,04	6 143,59	6 163,20	6 158,02	6 180,14	6 161,43	6 294,19	6 325,75
2018	6 347,33	6 684,28	6 374,02	6 381,25	6 401,18	6 415,79	6 402,36	6 425,92	6 470,14	6 574,09	6 673,55	6 685,68
2019	6 619,28	6 719,76	6 735,72	6 757,45	6 755,20	6 736,32	6 764,90	6 719,95	6 686,39	6 602,69	6 544,70	6 524,98
2020	6 486,93	6 304,24	6 214,18	6 243,17	6 225,79	6 204,61	6 206,65	6 222,73	6 220,09	6 214,66	6 187,26	6 216,66
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2015	16,54	16,49	16,52	16,44	16,40	16,35	16,37	16,32	16,42	16,43	16,19	16,02
2016	15,88	15,49	15,40	15,32	15,25	15,12	14,88	14,94	15,15	15,00	15,00	14,98
2017	14,98	15,18	15,19	15,42	15,49	15,60	15,63	15,65	15,76	15,79	15,77	15,74
2018	15,81	15,70	15,74	15,71	15,74	15,73	15,70	15,65	15,72	15,76	15,74	15,72
2019	16,29	16,67	16,88	16,86	16,85	16,94	16,93	16,90	16,91	16,97	16,96	16,96
2020	16,95	16,94	16,99	17,10	17,42	17,47	17,48	17,49	17,46	17,34	17,29	17,12
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2015	29,54	29,50	29,41	29,29	29,24	29,32	29,23	29,18	29,00	28,93	28,21	28,04
2016	27,58	26,65	26,42	26,37	26,43	26,18	25,56	25,75	25,89	25,71	25,73	25,59
2017	25,53	25,95	26,06	26,58	27,24	27,39	27,54	27,41	27,38	27,51	27,42	27,38
2018	27,31	27,31	27,34	27,31	27,39	27,41	27,52	27,34	27,31	27,31	27,42	27,38
2019	28,13	29,03	29,35	29,60	29,60	29,70	29,85	29,72	29,68	29,68	29,59	29,24
2020	29,11	29,31	29,30	29,49	29,82	30,02	30,05	30,17	29,93	29,72	29,57	29,18

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Rok	Měsíc											
	I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká I kg												
2016	11,36	10,91	11,19	11,48	11,22	11,48	11,40	10,73	11,39	11,02	10,74	10,22
2017	11,43	11,71	11,16	10,99	11,39	11,07	11,30	11,31	11,68	12,04	11,77	11,69
2018	11,88	12,00	11,87	12,04	11,31	10,89	11,59	11,25	11,47	11,22	10,85	11,07
2019	11,41	12,23	12,37	11,19	11,39	11,62	11,44	11,97	12,11	11,66	12,25	11,77
2020	11,86	11,94	12,35	12,97	12,82	12,72	12,21	12,61	12,38	11,99	12,05	12,16
Pšeničná mouka hrubá I kg												
2016	11,42	11,13	10,37	11,16	11,13	11,34	11,11	11,05	11,14	11,13	11,35	10,58
2017	11,27	11,77	11,43	10,76	11,46	11,23	11,52	11,12	12,16	12,36	11,70	12,08
2018	12,25	12,24	12,41	12,54	11,87	11,67	12,03	11,71	12,14	11,46	11,21	11,41
2019	10,86	11,96	11,50	10,51	10,70	10,48	11,25	11,34	12,05	11,25	11,56	11,66
2020	11,82	11,79	11,92	12,37	12,27	12,26	11,82	11,88	11,73	11,62	11,78	11,72
Chléb konzumní kmínový I kg												
2016	21,79	21,73	21,48	21,73	21,75	21,37	21,79	21,79	21,77	21,82	21,67	21,79
2017	22,87	22,56	24,11	24,68	24,62	24,65	24,52	24,56	24,49	23,42	24,64	24,72
2018	24,71	24,79	24,82	24,25	24,08	24,13	24,30	24,01	23,77	23,65	23,38	24,65
2019	25,59	25,70	26,56	26,51	26,34	26,22	26,20	26,12	26,25	26,43	26,41	26,41
2020	26,43	26,81	26,90	27,79	27,64	27,93	27,97	27,56	28,07	27,17	26,99	27,67
Pečivo pšeničné bílé I kg												
2016	39,64	40,74	40,64	41,13	40,79	40,74	40,74	40,73	40,65	40,72	40,63	44,62
2017	42,76	45,25	45,21	45,36	45,50	45,50	45,46	45,48	45,31	45,69	45,60	45,80
2018	45,92	44,33	44,22	41,94	43,77	43,96	43,93	44,94	42,26	42,67	42,91	45,11
2019	45,41	45,43	47,69	47,65	47,43	47,79	47,75	46,65	47,69	47,77	47,93	47,10
2020	47,90	46,74	46,69	47,43	47,57	47,84	47,42	46,97	44,61	43,93	44,39	44,15

Pramen: ČSÚ

